

Załącznik nr 1

do uchwały nr 747/2025

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 18 września 2025 r.

**Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki**

Raport samooceny kierunku Archeologia¹

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Wrocławski, Plac Uniwersytecki 1, 50-137 Wrocław

---

¹ Raport dostępny na stronie: <https://archeo.uwr.edu.pl/>

Nazwa ocenianego kierunku studiów: archeologia

1. Poziom/y studiów: studia I i II stopnia
2. Forma/y studiów: stacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek²: archeologia

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	Liczba	%
Archeologia I stopnia	180	100
Archeologia II stopnia	120	100

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

☐ TAK ☒ NIE

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Stopień: studia I stopnia

Profil kształcenia: ogólnoakademicki

Forma studiów: stacjonarne

Liczba semestrów: studia stacjonarne - 6

Liczba punktów ECTS do ukończenia studiów: 180

Opublikowanie raportu: [Raporty samooceny kierunków - Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych](#)

---

²Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MEiN dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 2202).

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KIERUNKU STUDIÓW

Wydział: Nauk Historycznych i Pedagogicznych Kierunek studiów: Archeologia Dyscyplina naukowa (procentowy udział): archeologia, 100% Poziom kształcenia: studia I stopnia Poziom kwalifikacji: VI Profil kształcenia: ogólnoakademicki		
Kod efektu uczenia się dla kierunku studiów	<u>Efekty uczenia się dla kierunku studiów</u> Po ukończeniu studiów I stopnia <i>(poziom kształcenia)</i> na kierunku ARCHEOLOGIA absolwent uzyska efekty uczenia się w zakresie	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK z uwzględnieniem efektów właściwych dla dyscypliny archeologia <i>(kody)</i>
WIEDZA		
K_W01	Ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej	P6S_WG
K_W02	Zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, szczególnie historii, antropologii kulturowe, w wybranych naukach przyrodniczych i naukach o ziemi, z którymi współpracuje archeologia	P6S_WG
K_W03	Ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych, archeologiczno-przyrodniczych, przyrodniczych	P6S_WG
K_W04	Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu archeologii prehistorycznej, historycznej, antycznej	P6S_WK
K_W05	Ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z dziedzinami i dyscyplinami naukowymi, które są podstawą rozwijanych na ich gruncie specjalności, jak np. archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury, konserwacja zabytków archeologicznych	P6S_WK
K_W06	Ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii	P6S_WK
K_W07	Zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych w archeologii	P6S_WK
K_W08	Zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego	P6S_WK
K_W09	Ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego	P6S_WK
K_W10	Ma podstawową wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej	P6S_WK

K_W11	Zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa oraz podstawowe metody upowszechniania wiedzy archeologicznej	P6S_WK
K_W12	Posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości	P6S_WK
K_W13	Ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularnonaukowych	P6S_WK
K_W14	Ma elementarną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych	P6S_WK
K_W15	Ma podstawową wiedzę o gromadzeniu archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzaniu nimi i ich przetwarzaniu oraz wykorzystywaniu do tych celów technik cyfrowych	P6S_WK
K_W16	Ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych i dokumentacyjnych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych	P6S_WK
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01	Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnorodnych źródeł i metod	P6S_UW
K_U02	Posiada podstawowe umiejętności w zakresie: - formułowania problemów naukowych i ich analizy poprzez dobór stosownych metod i narzędzi badawczych, - opracowania i prezentacji wyników badań, - rozwiązywania problemów z dziedzin i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku	P6S_UW
K_U03	Umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego	P6S_UW
K_U04	Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla studiowanej dyscypliny oraz tych dyscyplin z innych obszarów (nauk przyrodniczych, nauk o sztuce, nauk o ziemi), które są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują	P6S_UK
K_U05	Potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod badawczych, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji	P6S_UO
K_U06	Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków	P6S_UU
K_U07	Potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i języku obcym, ze specjalistami z dziedzin i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku	P6S_UU
K_U08	Poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk historycznych	P6S_UU
K_U09	Posiada umiejętność przygotowywania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł	P6S_UU

K_U10	Ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UU
K_U11	Posiada umiejętności prowadzenia prac technicznych i dokumentacyjnych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych	P6S_UU
K_U12	Umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediiów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych	P6S_UU
K_U13	Posiada umiejętność pracy w zespole, rozwiązując proste problemy z zakresu badań archeologicznych i prezentacji ich wyników, stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury	P6S_UU
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie	P6S_KK
K_K02	Potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe i laboratoryjne	P6S_KO
K_K03	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące do realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	P6S_KR
K_K04	Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu	P6S_KR
K_K05	Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego	P6S_KR
K_K06	Bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych	P6S_KR
K_K07	Wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego	P6S_KR
K_K08	Docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym	P6S_KR
K_K09	Wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej	P6S_KR

*usunąć w przypadku, gdy efekty uczenia się odnoszą się w 100% do jednej dyscypliny

Objaśnienie symboli:

PRK – Polska Rama Kwalifikacji

P6S_WG/P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu 6 i 7 w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne - kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Nazwa kierunku: archeologia

Stopień: studia II stopnia

Profil kształcenia: ogólnoakademicki

Forma studiów: stacjonarne

Liczba semestrów: studia stacjonarne - 4

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KIERUNKU STUDIÓW

Wydział-	WYDZIAŁ NAUK HISTORYCZNYCH I PEDAGOGICZNYCH	
Kierunek studiów:	ARCHEOLOGIA	
Dyscyplina naukowa	ARCHEOLOGIA 100%	
Poziom kształcenia:	STUDIA DRUGIEGO STOPNIA	
Poziom kwalifikacji:	VII	
Profil kształcenia:	OGÓLNOAKADEMICKI	
Kod efektu uczenia się dla kierunku studiów	Efekty uczenia się dla kierunku studiów ARCHEOLOGIA Po ukończeniu studiów drugiego stopnia absolwent:	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK z uwzględnieniem efektów właściwych dla dyscypliny Archeologia (kody)
WIEDZA		
K_W01*	Ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej	P6S_WG P7S_WG
K_W02	Zna terminologię stosowaną w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, szczególnie historii, antropologii kulturowej, w wybranych naukach przyrodniczych i naukach o ziemi, z którymi współpracuje archeologia	P6S_WG P7S_WG
K_W03	Ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych, archeologiczno-przyrodniczych, przyrodniczych, a także o różnych kierunkach badań archeologicznych	P6S_WG P7S_WG
K_W04	Ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą dla specjalizacji, oraz z zakresu archeologii prehistorycznej, historycznej, antycznej, podwodnej, archeologii architektury, bioarcheologii	P6S_WG P7S_WG
K_W05	Ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z dziedzinami i dyscyplinami naukowymi, które są podstawą rozwijanych na ich gruncie specjalności, jak np. archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury, konserwacja zabytków archeologicznych	P6S_WG P7S_WG
K_W06	Ma szczegółową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii, głównych ośrodkach i szkołach badawczych i ich dokonaniach	P6S_WG P7S_WG
K_W07	Posiada wiedzę na temat metod analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych w archeologii oraz dyscyplin i dziedzin właściwych dla studiowanego kierunku	P6S_WG P7S_WG
K_W08	Zna szczegółowo i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego	P6S_WG

		P7S_WG
K_W09	Ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego	P6S_WG P7S_WG
K_W10	Ma podstawową wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej	P6S_WG P7S_WG
K_W11	Zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa oraz podstawowe metody upowszechniania wiedzy archeologicznej	P6S_WG P7S_WG
K_W12	Posiada pogłębioną wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości	P6S_WG P7S_WG
K_W13	Ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularnonaukowych	P6S_WG P7S_WG
K_W14	Ma wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych	P6S_WG P7S_WG
K_W15	Ma szczegółową wiedzę o gromadzeniu archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzaniu nimi i ich przetwarzaniu oraz wykorzystywaniu do tych celów technik cyfrowych	P6S_WG P7S_WG
K_W16	Ma pogłębioną wiedzę dotyczącą prac technicznych i dokumentacyjnych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych	P6S_WG P7S_WG
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01	Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnorodnych źródeł i metod, oraz formułować na ich podstawie krytyczne sądy	P6S_UW P7S_UW
K_U02	Posiada pogłębione umiejętności badawcze: - potrafi krytycznie analizować prace innych autorów, umie syntetyzować idee i poglądy, potrafi dobierać metody i narzędzia badawcze, opracowuje i prezentuje wyniki badań - potrafi rozwiązywać złożone problemy w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych archeologii	P6S_UW P7S_UW
K_U03	Umie samodzielnie zdobywać wiedzę, rozwijać i poszerzać umiejętności badawcze, a także podejmować samodzielne działania w kierunku rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową	P6S_UW P7S_UW
K_U04	Posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych i innych (szczególnie przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują	P6S_UW P7S_UW
K_U05	Potrafi krytycznie analizować różne rodzaje wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność kulturową, chronologię i funkcję, wskazać możliwości różnych interpretacji właściwych archeologii, przy zastosowaniu oryginalnych podejść uwzględniających nowe osiągnięcia i metody badawcze	P6S_UW P7S_UW
K_U06	Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków, tworzenia syntetycznych podsumowań	P6S_UW P7S_UW

K_U07	Posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczeń oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i różnych mediach.	P6S_UW P7S_UW
K_U08	Potrafi porozumiewać się w języku polskim i obcym ze specjalistami w zakresie archeologii i dziedzin i dyscyplin pokrewnych oraz z niespecjalistami, przy wykorzystaniu różnych narzędzi, technik komunikacji, jak również popularyzować wiedzę o wytworach kultury, o archeologii i instytucjach zajmujących się nimi	P6S_UW P7S_UW
K_U09	Posiada pogłębione umiejętności redagowania, komentowania i opatrywania przypisami budowanych przez siebie tekstów, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk historycznych i obszarów, z których korzysta archeologia	P6S_UW P7S_UW
K_U10	Posiada pogłębione umiejętności przygotowywania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych oraz różnych kategorii źródeł	P6S_UW P7S_UW
K_U11	Ma pogłębione umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UW P7S_UW
K_U12	Posiada pogłębione umiejętności prowadzenia prac technicznych i dokumentacyjnych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych	P6S_UW P7S_UW
K_U13	Umie korzystać z technologii informacyjnych, multimediiów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne i zasoby wiedzy poprzez zastosowanie programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych	P6S_UW P7S_UW
K_U14	Posiada umiejętność pracy w zespole, rozwiązując złożone problemy z zakresu badań archeologicznych i prezentacji ich wyników, formułuje konkluzje, stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury	P6S_UW P7S_UW
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób	P6S_KK P7S_KK
K_K02	Potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania wykopaliskowe, gabinetowe i laboratoryjne	P6S_KK P7S_KK
K_K03	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące do realizacji określonego przez siebie lub innych zadania	P6S_KK P7S_KK
K_K04	Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu i prowadzeniem badań naukowych	P6S_KK P7S_KK
K_K05	Ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie	P6S_KK P7S_KK
K_K06	Bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych oraz popularyzatorskich	P6S_KK P7S_KK

K_K07	Wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego	P6S_KK P7S_KK
K_K08	Docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym	P6S_KK P7S_KK
K_K09	Wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej	P6S_KK P7S_KK

*usunąć w przypadku, gdy efekty uczenia się odnoszą się w 100% do jednej dyscypliny

Objaśnienie symboli:

PRK – Polska Rama Kwalifikacji

P6S_WG/P7S_WG – kod składnika opisu kwalifikacji dla poziomu 6 i 7 w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

K_W - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy

K_U - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K_K - kierunkowe efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne - kolejny numer kierunkowego efektu uczenia się

Pełen wykaz efektów uczenia się zakładanych dla I oraz II stopnia studiów stacjonarnych na kierunku archeologia dostępny jest na stronie internetowej Instytutu Archeologii UW r pod adresem: <https://archo.uwr.edu.pl/dydaktyka/studia-w-instytucie/> w zakładkach „Program studiów”.

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Marcin Bohr	dr, Z-ca Dyrektora Instytutu Archeologii ds. dydaktyki Zakład Archeologii Barbaricum i Prowincji Rzymskich
Paweł Duma	dr, Zakład Archeologii Historycznej
Mirosław Furmanek	dr, Z-ca Dyrektora Instytutu Archeologii ds. badań naukowych, Zakład Archeologii Epoki Kamienia
Ewa Lisowska	dr, Zakład Archeologii Wczesnego Średniowiecza
Lech Marek	prof. UWr, dr hab., Zakład Archeologii Historycznej
Tomasz Płonka	prof. dr hab., Zakład Archeologii Epoki Kamienia
Mateusz Żmudziński	prof. UWr, dr hab., Zakład Archeologii Barbaricum i Prowincji Rzymskich

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	2
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	9
Wskazówki ogólne do raportu samooceny	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Prezentacja uczelni	11
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	12
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	12
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	27
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	27
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	47
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	53
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	63
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	67
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	78
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	80
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	89
Część III. Załączniki	91
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	91
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	96

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią o międzynarodowym oddziaływaniu, silnie zakorzenioną w mieście, regionie i kraju. Utworzony został w 1945 roku, ale jest spadkobiercą i kontynuatorem powołanego przez cesarza Leopolda I Habsburga w 1702 r. Universitas Vratislaviensis, założonego w 1811 r. Universitas Literarum Vratislaviensis, Śląskiego Uniwersytetu Fryderyka Wilhelma ustanowionego w 1911 r. oraz Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Misją Uniwersytetu jest poszukiwanie prawdy, przekazywanie wiedzy i pielęgnowanie kultury. Ważne jest budowanie kapitału społecznego i intelektualnego poprzez kształtowanie ludzi o otwartych umysłach, przygotowanych do działania w skali lokalnej i globalnej, odnajdujących się w zmieniającym się świecie, akceptujących różnorodność oraz świadomych wagi tożsamości narodowej i regionalnej. Europejski charakter uczelni podkreśla jej położenie geograficzne i kulturowe – na pograniczu polskim, czeskim i niemieckim. Strategicznym celem Uniwersytetu Wrocławskiego jest dbanie o wysoką jakość badań naukowych, ciągłe doskonalenie kształcenia, wzmacnianie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, rozwój kapitału ludzkiego, zwiększanie społecznej odpowiedzialności uczelni oraz znaczenia Uniwersytetu w regionie, w kraju i na świecie. Fundamentem Uniwersytetu Wrocławskiego są wartości związane z najwyższą jakością, różnorodnością i skutecznością, otwartością i gotowością na wyzwania, a także synergią, na którą składają się: wiedza i innowacyjność; ścisłe powiązanie działalności edukacyjnej i naukowej; kształcenie elit oraz kształtowanie standardów jakości kształcenia; nowoczesna infrastruktura i otwarte zasoby wiedzy; potencjał wdrożeniowy i komercjalizacja wyników badań naukowych; rola ekspercka i oddziaływanie społecznokulturowe. W skład Uniwersytetu wchodzi 12 wydziałów, Instytut Archeologii funkcjonuje w obrębie Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja kształcenia na studiach I i II stopnia na kierunku Archeologia w Uniwersytecie Wrocławskim w ścisły sposób nawiązuje do misji i strategii Uczelni, idei Deklaracji Bolońskiej, a także do misji i strategii Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych UWr https://wnhip.uwr.edu.pl/wp-content/uploads/sites/459/2025/08/Zal.-do-Uchwaly-nr-40_2025-Misja-i-strategia-WNHP.pdf. Ideą tej misji jest między innymi wspieranie racjonalnego poszukiwania prawdy o przeszłości człowieka, przekazywanie wiedzy w tym zakresie oraz współudział w kształtowaniu kultury dla wsparcia zrównoważonego rozwoju społecznego. wolność w zakresie prowadzonych badań. Bardzo ważna jest dla nas wolność w zakresie ekspresji poglądów oraz nauczania wyników badań prowadzonych na najwyższym poziomie, nieograniczona względami politycznymi lub religijnymi, ponadto kształcenie w duchu humanistycznym, w celu rozwijania umiejętności krytycznej oceny rzeczywistości, otwartości i odpowiedzialności wobec społeczeństwa. Prowadzimy edukację poprzez bliski kontakt studentów z aktywnymi, najwyższej klasy badaczami, podkreślając znaczenie jedności nauki i kształcenia. W swoich działaniach Instytut Archeologii UWr aktywnie angażuje się w życie społeczne i kulturalne społeczności regionalnej, narodowej i światowej w celu promowania podstawowych wartości pielęgnowanych przez społeczność Wydziału i całego Uniwersytetu Wrocławskiego.

Realizacja koncepcji kształcenia jest zgodna z aktualnymi przepisami prawa oraz wewnętrznymi regulacjami, takimi jak Statut UWr oraz Regulamin studiów https://bip.uni.wroc.pl/download/attachment/41376/uchwala-nr-68_2024-senatu-uwr-z-2024-04-24-w-sprawie-regulaminu-studiow-na-universytecie-wroclawskim.pdf. Priorytetami realizacji koncepcji kształcenia są: prowadzenie niezależnych badań naukowych o wysokiej jakości, działalność dydaktyczna oraz ochrona dziedzictwa kulturowego Polski i Europy. Za szczególnie istotne uznano przy tym otwartość na nową prąd, tendencje i osiągnięcia nauki światowej i ich wykorzystanie w dydaktyce. Edukacja na najwyższym poziomie prowadzona jest przez wykwalifikowaną kadrę, realizującą badania indywidualne i zespołowe, pośród których znaczna część ma charakter interdyscyplinarny. Nauczyciele akademicki aktywnie uczestniczą w życiu naukowym w kraju, ale także w badaniach o zasięgu ogólnoeuropejskim i światowym. Istotnym aspektem podejmowanych działań jest popularyzacja wiedzy oraz dzielenie się wynikami prac z szerszymi kręgami społeczeństwa.

Wobec kandydatów oczekiwane jest zainteresowanie tematyką archeologiczną i ogólnie rozumianymi dziejami i kulturą dawnych społeczeństw, dobre przygotowanie z zakresu historii i geografii, jednakże wobec aktualnych przemian w europejskiej i światowej archeologii, coraz powszechniejszych interdyscyplinarnych strategii badawczych podejmowane ostatnio działania zakładają zdecydowane poszerzenie spektrum przedmiotów ze świadectwa maturalnego. Zgodnie z przyjętymi zasadami rekrutacji od roku akademickiego 2026/2027 pod uwagę brane będą w procesie rekrutacyjnym takie przedmioty jak informatyka, filozofia, chemia, biologia, fizyka, historia sztuki, wiedza o społeczeństwie. Takie postępowanie wychodzi naprzeciw obecnym tendencjom we współczesnej archeologii światowej, bardzo otwartej na interdyscyplinarny dialog.

Konstrukcja programu studiów ukierunkowana jest na realizację przyjętych celów kształcenia i uzyskanie pozytywnych efektów uczenia się, zakłada różnicowanie oferty między studiami pierwszego a drugiego stopnia. Ogólnym celem studiów na poziomie licencjackim jest uzyskanie podstaw wiedzy o archeologii powszechnej w całym jej zakresie i przygotowanie do dalszego kształcenia. Umożliwia to zrozumienie kluczowych procesów historycznych, społecznych i kulturowych, co pozwala lepiej interpretować zjawiska i problemy związane z ochroną dziedzictwa archeologicznego. Celem studiów magisterskich jest uzyskanie wysokich kompetencji w zakresie wybranej, węższej specjalności: aktualnie są to specjalności: Archeologia powszechna i Archeologia w przestrzeni publicznej. Studia drugiego stopnia umożliwiają zdecydowane pogłębienie posiadanej wiedzy, zdobycie specjalistycznych kompetencji i umiejętności przy wykorzystaniu najnowocześniejszych metod

badawczych i stosowanych w archeologii technologii i aparatury. Program studiów wspierany naukami przyrodniczymi, ścisłymi i społecznymi przygotowuje absolwentów do pracy w firmach archeologicznych, muzeach oraz instytucjach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego.

Specyfiką archeologii jako dyscypliny naukowej jest szybki przyrost wiedzy i zmiany utartych interpretacji, dyktowane permanentnym pozyskiwaniem nowych źródeł i rozwojem metod badawczych kształtowanych na pograniczu nauk ścisłych i przyrodniczych. W związku z tym w nauczaniu oprócz wykorzystywania podręczników sensu stricto, konieczne jest przekazywanie najbardziej aktualnej wiedzy dostępnej w nowych publikacjach naukowych, a w związku z tym aktualizacja treści programów dydaktycznych. Staramy się rozszerzać dydaktykę o nowe źródła, dostępne między innymi z poziomu baz danych osiąganych z poziomu Biblioteki Instytutu. Biblioteka Instytutu Archeologii korzysta ze wszystkich zasobów elektronicznych biblioteczno-informacyjnych uczelni dostępnych na Uniwersytecie Wrocławskim, w tym wszystkich dostępnych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki. Studenci i pracownicy Instytutu Archeologii mają dostęp do 110633 czasopism online z różnych dziedzin nauki; w tym uznawanych za najbardziej wpływowe jak *Nature* czy *Science*, jak i te wydawane przez wiodące wydawnictwa naukowe jak m.in. Springer, Elsevier, Cambridge University Press czy Willey. Ponadto istnieje dostęp do baz WOS (Web of Science), baz firmy EBSCO czy JSTOR. Dostęp możliwy jest przez serwery biblioteki UWr. Na stronie Biblioteki Głównej UWr zamieszczona jest pełna lista dostępnych pozycji (<https://www.bu.uni.wroc.pl/e-zrodla>). Na komputerach Wydziału mamy ponadto dostęp do bazy e-HRAF (*Human Relation Area Files*) Uniwersytetu Yale, która gromadzi dokumenty i publikacje z zakresu archeologii, antropologii kulturowej, etnologii i antropologii fizyczne. Jest ona nieocenioną pomocą dydaktyczną, szczególnie w wypadku prac licencjackich i magisterskich, ponieważ ułatwia ona charakterystykę tła kulturowego dla wielu zjawisk i procesów, których dotyczą wymienione prace.

Pracownicy Instytutu Archeologii UWr, poprzez liczne badania naukowe, które prowadzą, przyczyniają się do progresji wiedzy o zasięgu regionalnym, europejskim, a w ostatnich latach także światowym. Odbywa się to poprzez realizację własnych projektów grantowych i udział w projektach prowadzonych w innych jednostkach naukowych, głównie w zakresie nauk humanistycznych i przyrodniczych. Wyniki badań są publikowane w monografiach i uznanych periodykach (lista ważniejszych publikacji Pracowników znajduje się w załączniku 7). Kształcenie na kierunku Archeologia na Uniwersytecie Wrocławskim w sposób ścisły związane jest z działalnością naukową realizowaną na tej uczelni. W okresie 2020-2025 w Instytucie Archeologii UWr realizowane były następujące projekty badawcze, przy czym znaczna część z nich miała zasięg międzynarodowy (nie uwzględniono poniżej licznych projektów, które zostały zakończone przed 2020 rokiem):

1. Borys Paszkiewicz – Skarb groszy praskich z okolic Wałbrzycha (2017-2020, NCN OPUS 11); publikacja książkowa: B. Paszkiewicz (red.), *Skarb groszy praskich z XIV i XV wieku z Boguszoza (tak zwany skarb wałbrzyski) / A hoard of fourteenth and fifteenth century Prague groschen from Bogusów (the so-called Wałbrzych hoard)*, Wrocław 2020.
2. Justyna Baron – Społeczność, tożsamość, rytuał. Interdyscyplinarny wzorzec postępowania badawczego w studiach nad cmentarzyskami ciepłymi ludności kultury łużyckiej (2017-2020, NCN OPUS 12).
3. Henryk Paner – Prahisteryczne społeczności Pustyni Bayuda w Sudanie – nowe granice Królestwa Kermi (2017-2021, NCN OPUS 12).
4. Przemysław Dulęba – Celtyckie kresy? Studia nad osadnictwem i gospodarką kultury lateńskiej na Śląsku (2017-2020, NCN SONATA 11).
5. Aleksandra Pankiewicz – Rozwój ośrodków centralnych państwa Piastów od X do XII wieku na przykładzie wrocławskiego Ostrowa Tumskiego (2018-2021, NCN OPUS 14).

6. Agnieszka Przybył – Tajemnice świata budowniczych długich grobowców. Archeologiczno-paleośrodowiskowe studium neolitycznego krajobrazu kulturowego na Wzgórzach Niemczańsko-Strzelińskich (2018-2020, NCN OPUS 13).
  7. Andrzej Wiśniewski – Zmierzch starego świata: późny paleolit środkowy oraz przejście do paleolitu górnego na terenie doliny Odry (2018-2021, NCN OPUS 13).
  8. Tomasz Płonka – Sztuka mezolityczna w Polsce: znaczenie społeczne i rytualne artefaktów w świetle ich biografii (2019-2021, NCN OPUS 15).
  9. Jerzy Piekalski – Historyczny krajobraz kulturowy zachodnich Sudetów (2020, NID); publikacja książkowa: J. Piekalski (red.), Historyczny krajobraz kulturowy zachodnich Sudetów. Wstęp do badań, Wrocław 2020.
  10. Artur Błazejewski – Cmentarzyska kultur pomorskiej i przeworskiej w Głogowie-Nosolicach (2020-2021, NID).
  12. Krzysztof Jaworski – Wczesnośredniowieczna Niemcza. Archiwalia z badań archeologicznych w Niemczynie z lat 1950-1980 (2020-2021, NID).
  13. Mirosław Masojć – Wokół Tsakhiurtyn Hondi. Badania epoki kamienia pogranicza Altaju i Pustyni Gobi w Mongolii (2020-2023, NCN OPUS 17).
  14. Jerzy Piekalski – Luksus, standard i ubóstwo w cywilizacji mieszczańskiej Europy Środkowowschodniej w XV-XVIII w. Studium Wrocławia i Pragi (2020-2024, NCN OPUS 18).
  15. Lech Marek – Miejska przemoc okiełznana czy rozpętana? Uzbrojenie jako element życia codziennego w średniowiecznym i wczesno-nowożytnym mieście portowym. Przykład Gdańska (2020-2024, NCN OPUS 18).
  16. Przemysław Dulęba – Władcy Bursztynowego Szlaku. Studia nad rzemiosłem, handlem i dalekosiężnymi kontaktami społeczności kultury lateńskiej z obszaru południowej Polski (2020-2025, NCN SONATA BIS 9).
  17. Bernadeta Kufel-Diakowska - Odkodować kamienie. Gospodarcze, społeczne i symboliczne znaczenie makrolitycznych wytworów kamiennych u społeczności neolitycznych (VI-III tys. p.n.e) Polski południowo-zachodniej – ujęcie biograficzne (2021-2025, NCN SONATA 10 BIS).
  18. Maria Legut-Pintal - Metrologiczne aspekty badań nad średniowiecznymi miastami i wsiami. Śląsk na tle rozwiązań europejskich (2021-2025, NCN SONATA 16).
  19. Andrzej Wiśniewski - Przejście z paleolitu dolnego do środkowego w Europie Środkowej poza linią Moviusa (2021-2025, NCN OPUS 20).
  20. Marta Osypińska - Nie-ludzie w społeczności Berenike. Dane archeozoologiczne w dyskursie dotyczącym tożsamości i wartości w antyku (2022-2026, NCN OPUS 22).
  21. Józef Szykułski - Dolina Atico-Peru w epoce prekolumbijskiej. Rozwój i relacje kulturowe pomiędzy społecznościami obszaru gór i pustyni południowego Peru (2022-2026, NCN OPUS 21).
  22. Mirosław Masojć - Dyspersja najstarszych tradycji kulturowych na obszarze Wschodniej Sahary (2023-2027, NCN OPUS 23).
- Na uwagę zasługują ponadto tak zwane granty promotorskie, realizowane pod nadzorem zatrudnionych w Instytucie opiekunów naukowych przez najmłodsze pokolenie badaczy (doktorantów).
1. Kamil Nowak – Organizacja produkcji metalurgicznej w późnej epoce brązu i wczesnej epoce żelaza na terenie ziem polskich (2018-2021, NCN PRELUDIUM 14).
  78. Paweł Milejski – Rola i obieg grosza praskiego w Europie Środkowowschodniej od 1346 do 1547 roku (2018-2021, NCN PRELUDIUM 14).

2. Kinga Winnicka – Znaczenie przedmiotów osobistych wykonanych z surowców kostnych w kulturach episznurowych wczesnej epoki brązu w oparciu o wybrane metody obrazowania i analizy fizykochemiczne (2018-2021, NCN PRELUDIUM 13).
3. Agata Hałaszkó – Wieloaspektowość zachowań grzebalno-rytualnych związanych z kremacją na podstawie wybranych cmentarzysk tzw. kultury łużyckiej z terenu Dolnego Śląska (2019-2020, NCN ETIUDA 7).
4. Agata Hałaszkó – Wpływ (nie)lokalnych populacji na kształtowanie kremacyjnych praktyk pogrzebowych w późnej epoce brązu i wczesnej epoce żelaza w południowo-zachodniej Polsce (2019-2022, NCN PRELUDIUM 15).
5. Dawid Maciejczuk - Wielka reforma monetarna w Europie Środkowej: wpływ wzorców niderlandzkich, francuskich oraz włoskich na modernizację mennictwa śląskiego w okresie kwartnikowym (2021-2025, NCN PRELUDIUM BIS 2).
6. Mateusz Matula - Kietrz 7. Elitarne cmentarzysko społeczności okresu rzymskiego w Bramie Morawskiej (2023, NID).
7. Paweł Milejski - Konserwacja monet ze skarbu brakteatów z okolicy Łagiewnik (2023, Grant NBP).
8. Aleksandra Gawron-Szymczyk - Funkcje naczyń ceramicznych w epoce brązu w świetle badań interdyscyplinarnych (2024-2026, NCN PRELUDIUM 22).
9. Dominika Tokarz - Czy to aerofony? Interdyscyplinarne badania kościanych rurek datowanych na eneolit i epokę brązu z terenów środkowej Europy (2024-2026, NCN PRELUDIUM 22).

Warto podkreślić, że projekty grantowe realizowane obecnie są przez 64% kadry Instytutu. Liczba ta przekracza 70%, jeśli uwzględnić także okres poprzedzający czas objęty niniejszym raportem (tj. sprzed 2020 roku).

Wyniki badań uzyskane w w/w projektach badawczych wykorzystano w programach studiów I i II stopnia. Dotyczy to dużej części prowadzonych zajęć, ale w szczególności tej ich partii, która poświęcona jest najstarszym epokom chronologicznym, w przypadku których przyrost bazy źródłowej zmieniającej dotychczasowe ustalenia jest najszybszy. Chodzi tu o badania nad najdawniejszymi społecznościami realizowane przez prof. Mirosława Masojcia w Afryce oraz Mongolii, których wyniki przekładają się na treści zajęć z epoki kamienia. Najnowsze badania z zakresu archeozoologii i interakcji pomiędzy człowiekiem a różnymi gatunkami zwierząt prowadzone przez prof. Martę Osypińską mają bezpośrednie przełożenie na treści zajęć z zakresu archeozoologii. Ekspedycja prof. Józefa Szykalskiego w Peru dostarcza coraz nowszych danych, pozwalających zrozumieć kulturę społeczności prekolumbijskich – na podstawie tych badań (ale również powyższych), realizowane być mogą nowatorskie prace dyplomowe. Również badania prowadzone w Polsce mają istotne znaczenie dla wprowadzania nowych elementów dydaktyki zajęć każdego stopnia. Przyrost bazy źródłowej dokonujący się corocznie w trakcie badań terenowych realizowanych również przez innych pracowników przekłada się bezpośrednio na zajęcia o charakterze laboratoriów i zajęcia z zakresu konserwacji i traseologii. Poczynione ustalenia natury ogólniejszej wchodzą w zakres cykli zajęć z archeologii Polski i powszechnej w pełnym ich zakresie chronologicznym. Prace badawcze pracowników Instytutu mają wpływ na treści programowe przekazywane zarówno na I, jak i II stopniu studiów. Jeżeli pominiemy zajęcia z zakresu dokumentacji w archeologii, wstępu do archeologii czy kursy typowo przekrojowe to należy stwierdzić, że w przypadku 60-70 % przypadków postęp w badaniach prowadzonych przez pracowników Instytutu ma bezpośredni wpływ na przekazywane w trakcie zajęć nowe treści. Duża część realizowanych projektów wykorzystuje najnowocześniejszy sprzęt dokumentacyjny, pomiarowy i analityczny. Z wykorzystaniem tego sprzętu (m.in. drony, specjalistyczne mikroskopy, aparatura do obrazowań nieinwazyjnych, aparatura do modelowania 3D, SEM, spektrometry itd.) prowadzone są zajęcia między innymi z zakresu Traseologii, Dokumentacji w archeologii, Konserwacji, Metodyki badań archeologicznych. Masowo w trakcie zajęć wykorzystywane

jest także oprogramowanie pozyskane w trakcie realizacji poszczególnych projektów. W badaniach terenowych w ramach zajęć obowiązkowych co roku uczestniczą wszyscy studenci naszego kierunku na obu poziomach studiów, jednakże duża część z nich dodatkowo pogłębia wiedzę w trakcie badań realizowanych w ramach grantów. Kierownicy grantów prowadzą zdecydowaną większość zajęć oferowanych przez Instytut w ramach studiów na obu stopniach, wobec czego mają możliwość wprowadzania do dydaktyki treści powstających w trakcie realizacji tych projektów. Instytut Archeologii UWr może się pochwalić jednym z największych w Polsce procentowym udziałem pracowników będących kierownikami lub wykonawcami projektów grantowych.

Grant / Projekt	Kierownik	Powiązane zajęcia (I stopień)	Powiązane zajęcia (II stopień)	Efekty – Wiedza (K_W)	Efekty – Umiejętności (K_U)	Efekty – Kompetencje (K_K)
OPUS – badania Sudan / Mongolia	M. Masojć	Archeologia epoki kamienia; Metodyka badań wykopaliskowych	Seminarium magisterskie; Metodyka badań terenowych	K_W03, K_W04, K_W11	K_U02, K_U05, K_U11	K_K01, K_K07
OPUS – paleolit, geoarcheologia	A. Wiśniewski	Geoarcheologia; Laboratoria analityczne	Zaawansowane metody interpretacji stratygrafii	K_W03, K_W07	K_U01, K_U04, K_U12	K_K05
OPUS – kultura symboliczna	T. Płonka	Traseologia; Archeometria	Seminarium specjalistyczne	K_W07, K_W12	K_U05, K_U12	K_K07
OPUS – krajobraz kulturowy	J. Piekalski	GIS w archeologii	Analizy przestrzenne w badaniach miejskich	K_W04	K_U04, K_U12	K_K08
Projekty archeometryczne (NCN)	Zespół IA UWr	Archeometria; Konserwacja; Dokumentacja	Zaawansowane analizy laboratoryjne	K_W11, K_W12	K_U11, K_U12	K_K05
Projekty międzynarodowe	Zespół IA UWr	Udział w badaniach terenowych	Seminaria; prace dyplomowe oparte na badaniach	K_W04, K_W12	K_U06	K_K07, K_K09

Przykłady zastosowania konkretnych projektów grantowych w dydaktyce.

Ważniejsze publikacje naukowe pracowników Instytutu Archeologii UWr z ostatnich lat tworzą bardzo rozległą listę, którą zdecydowano się udostępnić w postaci załącznika do niniejszego raportu (załącznik 7). Kadra naukowa Instytutu pozostaje w dynamicznym procesie rozwoju naukowego, czego świadectwem są kolejne awanse Pracowników – ujęto je szczegółowo w wykazie w obrębie Kryterium 4, gdzie zaprezentowano także skrótkowo sylwetki wszystkich Pracowników, w załączniku znajdują się ponadto szczegółowe ich charakterystyki uwzględniające wykaz najważniejszych publikacji, charakterystykę dorobku naukowego i doświadczenia dydaktycznego, wykaz uzyskanych stypendiów oraz nagród naukowych (załącznik 4).

Pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzą indywidualne działania ukierunkowane na wzbogacenie treści programowych wynikami nowych badań - własnych oraz publikowanych w regionalnej i światowej literaturze przedmiotu. Formalnym odzwierciedleniem tych działań są bieżące korekty sylabusów. W Instytucie przykładą się dużą wagę do udziału studentów i doktorantów w badaniach naukowych. Uczestniczą oni w pracach wykopaliskowych w kraju i za granicą. Programowe ćwiczenia w zakresie metodyki badań wykopaliskowych nie są jedyną możliwością ich udziału w badaniach. Studenci biorą także udział w realizacji projektów badawczych jako powołani członkowie zespołu lub wolontariusze. Bardzo aktywnie działają na tym polu członkowie Studenckiego Koła Naukowego Archeologów. Jako przykłady z ostatnich lat można wskazać aktywność studentów w trakcie prac wykopaliskowych w północno-wschodniej Afryce i Mongolii (pod opieką prof. Mirosława Masojcia), w południowym Peru (pod opieką prof. Józefa Szykalskiego), przy badaniach szeregu zróżnicowanych stanowisk pradziejowych i średniowiecznych w różnych rejonach kraju. W badaniach archeologicznych poza granicami kraju w ramach projektów realizowanych przez Instytut Archeologii UWr uczestniczyło około 15% studentów. Liczba studenckich uczestników w badaniach krajowych, w ramach różnych aktywności poza obowiązkowymi zajęciami terenowymi osiąga niemal 30%. W Instytucie archeologii powstaje obecnie szereg prac dyplomowych opartych bezpośrednio na wynikach prowadzonych projektów, zarówno krajowych, jak i zagranicznych: jest to w przybliżeniu 7%.

O ile w różnych aktywnościach wykopaliskowych (w wymiarze nadprogramowym, ponieważ wszyscy nasi studenci realizują prace wykopaliskowe w ramach obowiązkowej Metodyki badań archeologicznych) na terenie Polski uczestniczy bardzo duża liczba studentów (po kilka osób z każdego rocznika zarówno I jak i II poziomu studiów, co daje liczbę ponad dwudziestu osób w trakcie trwania danego roku akademickiego), w pracach zagranicznych liczba ta jest nieco mniejsza, ale i tak sięgająca

na przestrzeni ostatnich kilku lat niemal 20 osób: są to studenci studiów zarówno I, jak i II stopnia. Uczestnictwo w pracach za granicą, ale także na zróżnicowanych typologicznie i chronologicznie stanowiskach krajowych w istotny sposób poszerza horyzonty, wprowadza, pozwala lepiej opanować strategie badawcze, zaznajamia z najnowszymi technikami eksploracji, dokumentacji i konserwacji, rozwija kompetencje językowe, w istotny sposób poszerza zakres znajomości bardzo charakterystycznego materiału źródłowego, wprowadza ponadto element poznania odmiennych metodologii w prowadzeniu prac i interpretacji ich wyników. Aktywny udział naszych studentów w badaniach i opracowywaniu ich wyników rozwija naszą koncepcję kształcenia, w której bardzo duże znaczenie ma interdyscyplinarność, zastosowanie najnowocześniejszego instrumentarium zarówno eksploracyjnego, jak i analitycznego, zdobycie doświadczenia niezbędnego w dalszej samodzielnej aktywności badawczej. Bardzo licznie we wszelkiego rodzaju pracach wykopaliskowych, ale także z zakresu archeologicznego eksperymentu, popularyzacji, inwentaryzacji, specjalistycznych analiz, badań traseologicznych biorą udział nasi studenci zrzeszeni w ramach Studenckiego Koła Naukowego Archeologów (więcej o ich działaniach w Kryterium 8).

Przy tworzeniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia oraz treści programowych bierze się pod uwagę aktualne krajowe i światowe tendencje zachodzące w archeologii rozumianej jako dyscyplina nauki, a ponadto indywidualne kompetencje merytoryczne pracowników naukowo-dydaktycznych i wynikające z tego możliwości całego zespołu realizującego program kształcenia. Istotna jest konwencja pracy i zachodzące zmiany prawne w muzeach, urzędach i instytucjach ochrony zabytków w kraju, rozumianych jako potencjalny pracodawca naszych absolwentów: identyfikujemy je jako oczekiwania interesariuszy zewnętrznych. Więcej informacji o interakcjach Instytutu z interesariuszami zewnętrznymi zawarto w części obejmującej Kryterium 6 niniejszego raportu.

Koncepcja kształcenia zgodna jest z regulacjami wprowadzanymi przez administrację uczelnianą i wydziałową, wychodzi naprzeciw oczekiwaniom studentów i doktorantów dotyczącym formy zajęć i treści programowych. W ostatnich latach studenci postulują większy nacisk na nauczanie w zakresie nieinwazyjnych metod badań archeologicznych, wykorzystywanie nowych technik pomiarowych i analitycznych, archeologii eksperymentalnej i rekonstrukcyjnej. Staramy się sprostać tym oczekiwaniom, wprowadzając nowe elementy do treści programowych. Wykorzystujemy i udostępniamy studentom możliwość korzystania z pozyskiwanego do pracowni archeometrii i konserwacji zabytków nowoczesnego sprzętu (więcej o tej problematyce w kryterium 5). Dokonujemy ciągłych zakupów sprzętu terenowego, wykorzystywanego w trakcie zajęć z metodyki badań terenowych. Światowe tendencje w badaniach archeologicznych polegają obecnie na zastosowaniu i wykorzystaniu technik laserowego skanowania terenu (LIDAR), wykorzystywanych przez nas w dydaktyce i praktyce badawczej. Wykorzystujemy na tych polach ponadto metody fotogrametrii i obrazowania z użyciem dronów. Powszechnie stosujemy metody magnetometryczne i geofizyczne. Tworzymy i uczymy tworzenia cyfrowych baz danych artefaktów, wykorzystujemy elementy uczenia maszynowego. Kładziemy bardzo duży nacisk na interdyscyplinarność w prowadzeniu badań.

Interakcja z interesariuszami zewnętrznymi polega na zwiększaniu w prowadzonej przez nas dydaktyce liczby zajęć z wykorzystaniem oryginalnych zabytków. Jest to również odpowiedź na oczekiwania studentów i takie praktyczne zajęcia są przez nich szczególnie wysoko cenione i chwalone. Są to zajęcia przygotowujące do opracowywania zbiorów zabytków, z którymi nasi absolwenci mogą mieć w przyszłości do czynienia pracując na przykład w muzeach czy urzędach konserwatorskich (Metodyka badań archeologicznych zabytków ruchomych, Konserwacja zabytków archeologicznych, laboratoria do poszczególnych bloków chronologicznych). Kwalifikacje zawodowe naszych studentów jako pracowników tych instytucji staramy się także wzmocnić proponując bloki tematyczne w rodzaju Muzealnictwo i ochrona zabytków oraz Ćwiczenia muzealne. Oba bloki zajęć mają znaczenie w kontekście problematyki inwentaryzowania zbiorów, prowadzenia ksiąg muzealnych, warunków przechowywania, udostępniania zbiorów oraz ich wypożyczania. Z uwagi na coraz dynamiczniej rozwijający się tak w Polsce jak i na świecie nurt związany z archeologią czasów najnowszych pewna część problematyki oferowanej przez nas dotyczy tych zakresów (np. Archeologia konfliktów, osobne

zajęcia z Archeologii historycznej XVI-XIX wieku). Odpowiedzią na oczekiwania interesariuszy zewnętrznych jest położenie nacisku na interdyscyplinarność, bez której współczesna archeologia nie może się obejść. Zwracamy szczególną uwagę na obecność w programie nauczania zagadnień związanych z rolą archeologii w przestrzeni publicznej. W naszej ocenie aspekt ten jest wyjątkowo ważny w obliczu stale rosnącej presji ze strony podmiotów zobowiązanych do odpowiedzialności prawnej i finansowej przy realizacji inwestycji zagrażających dziedzictwu archeologicznemu oraz środowiska tzw. „detektorystów” na archeologów zawodowych i służby ochrony zabytków. Obecność zagadnień społecznej roli archeologii w programie dydaktycznym sprzyja wzmocnieniu społecznej świadomości roli archeologii w systemie ochrony zabytków, jej popularyzacji i wkładu w realizację jednej z podstawowych wartości konstytucyjnych, jaką jest ochrona i upowszechnianie dziedzictwa narodowego. Dialog z interesariuszami zewnętrznymi prowadzi do zaakcentowania dużej roli dobrego przygotowania technicznego naszych absolwentów w zakresie metod eksploracji i dokumentacji zabytków (zajęcia Dokumentacja w archeologii, Metodyka badań archeologicznych) – nasi absolwenci dobrze radzą sobie z opisem stratygrafii, metodami pomiarowymi, pobieraniem próbek do badań specjalistycznych itd.

W edukacji archeologicznej poza uczelnią ważną rolę pełnią różne społeczności lokalne, szczególnie tam, gdzie prowadzi się wykopaliska lub projekty popularyzacyjne. W takich miejscach staramy się spotykać z przedstawicielami lokalnych społeczności i na przykład zapraszać ich na teren wykopalisk. Namawiamy studentów do interakcji z otoczeniem i uczymy ich w trakcie zajęć z metodyki badań archeologicznych, że kontakt z lokalnymi mieszkańcami jest niesłychanie ważny ze względu na budowanie odpowiedzialności i szacunku dla dziedzictwa kulturowego i jest podstawą kształtowania postaw obywatelskich. Bardzo często studenci sami przejmują inicjatywę w tym zakresie oprowadzając po wykopaliskach, prezentując osiągnięte efekty, przybliżając kwestie metodologiczne i sprzętowe, pokazując pozyskane i zadokumentowane zabytki. W programach edukacyjnych i warsztatach organizowanych oddolnie przez członków Studenckiego Koła Naukowego Archeologów uczestniczą ponadto uczniowie szkół podstawowych i średnich.

Zakładamy, że absolwent studiów I stopnia uzyska umiejętności posługiwania się wiedzą w zakresie przedmiotów ogólnych, podstawowych i kierunkowych objętych programem nauczania. Winien też znać co najmniej jeden język obcy w stopniu pozwalającym na porozumiewanie się i posługiwanie słownictwem specjalistycznym z zakresu archeologii. Powinien uzyskać wiedzę ogólną w zakresie archeologii poszczególnych epok i okresów oraz propedeutyki archeologii, a także źródłoznawstwa archeologicznego. Powinien też znać aktualnie stosowane metody i techniki wykopaliskowe i dokumentacyjne. Powinien posiadać wiedzę źródłoznawczą w zakresie chronologii i przynależności kulturowej znalezisk archeologicznych oraz znajomość podstawowych zabiegów konserwacji zabytków i zasad muzealnego opracowania zbiorów. Nabyte umiejętności umożliwią absolwentom wykonywanie prac technicznych w trakcie badań wykopaliskowych i prac laboratoryjno-inwentaryzacyjnych w placówkach gromadzących zbiory zabytków archeologicznych. Absolwent studiów licencjackich uzyska też umiejętność przygotowania tekstów naukowych. Absolwent studiów II stopnia pogłębia dotychczasowe kompetencje, uzyskuje gruntowną i wszechstronną wiedzę w zakresie wybranej specjalności. Powinien osiągnąć znajomość metod i osiągnięć dyscyplin pokrewnych archeologii i współpracujących z nią tak, by uzyskać zdolność uczestniczenia w badaniach interdyscyplinarnych. Powinien mieć umiejętność zastosowania i rozwijania wiedzy specjalistycznej, zarówno w sferze źródłoznawczej, jak i analitycznej. Powinien posiadać znajomość zasad organizowania i funkcjonowania zespołów badawczych w zakresie umożliwiającym wykonywanie zawodu archeologa zgodnie z wymogami nauki, aktualnymi zapisami prawnymi, które regulują ochronę dziedzictwa archeologicznego, a także z zasadami etyki zawodowej. Winien mieć także umiejętność pisania opracowań konserwatorskich i tekstów naukowych, prowadzenia dyskusji naukowej i publikowania wyników swoich badań. Jak zaznaczono wyżej, przewidywane miejsca zatrudnienia naszych absolwentów to muzea w kraju i zagranicą, urzędy administracji publicznej, w tym urzędy konserwatorskie, archeologiczne firmy realizujące różny zakres prac badawczych. Wybitni absolwenci konkurują, często skutecznie, o zatrudnienie w instytucjach naukowych w kraju i za granicą. W trakcie

studiów przygotowujemy naszych absolwentów do pełnienia funkcji archeologów terenowych, specjalistów w zakresie systemów GIS, umożliwiamy rozwój w kierunku prac nad konserwacją materiału zabytkowego i jego specjalistycznych analiz.

Nasza koncepcja kształcenia jest w zasadniczym kształcie efektem własnych doświadczeń i własnego rozwoju postępującego na przestrzeni ostatnich 80 lat. Celem takiego podejścia jest stworzenie oryginalnej oferty dydaktycznej, różniącej się od prowadzonych w innych ośrodkach w kraju i zagranicą. Nie oznacza to jednak zamknięcia na wzory i doświadczenia z zewnątrz. Pozostajemy w stałym, przyjaznym kontakcie z Koleżankami i Kolegami z innych Wydziałów i Instytutów Archeologii, dzielimy się własnymi spostrzeżeniami i korzystamy z doświadczeń innych ośrodków, szczególnie cenne obserwacje i wnioski płyną z aktywnego udziału w programie ERASMUS. Za istotne i owocne uważamy pod tym względem kontakty z Instytutami Archeologii w Uniwersytecie Karola w Pradze, Śląskim Uniwersytecie w Opawie, Uniwersytecie im. Masaryka w Brnie, Uniwersytecie Georga Augusta w Getyndze, Uniwersytecie Christiana Alberta w Kilonii, Uniwersytecie w Uppsali, różnymi Instytutami Polskiej, Niemieckiej i Czeskiej Akademii Nauk, oraz szeregiem innych instytucji, z którymi w ostatnich latach rozwijamy intensywne kontakty naukowo-badawcze (lista umów o współpracy – w załączniku 8). Łącznie nasza współpraca obejmuje 23 instytucje z którymi współpracujemy na stałe i bardzo intensywnie. Lista instytucji, z którymi współpraca ma charakter intensywny, ale niekiedy doraźny, nie zawsze poparty podpisanymi umowami obejmuje 43 jednostki (por. załącznik 8).

Efekty uczenia się na studiach I i II stopnia w 100% są ugruntowane w dyscyplinie archeologia. Efekty uczenia się są spójne z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji na poziomie 6 i 7. Efekty odzwierciedlają interdyscyplinarny charakter archeologii jako nauki oraz zakładają przygotowanie absolwenta do prowadzenia badań nad materialnymi pozostałościami dawnych kultur, dokumentacji tychże, analizy i interpretacji, a także do działań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego. Na studiach I stopnia kluczowe efekty uczenia się koncentrują się na uzyskaniu podstawowej wiedzy z zakresu archeologii, chronologii i periodyzacji dziejów, metod badań terenowych i gabinetowych oraz zasad opracowania i interpretacji źródeł archeologicznych. W zakresie umiejętności absolwent potrafi stosować podstawowe metody dokumentacji stanowisk i zabytków, analizować materiał źródłowy oraz przygotowywać opracowania pisemne zgodne z wymaganiami warsztatu naukowego. W zakresie kompetencji społecznych efekty obejmują m.in. świadomość znaczenia dziedzictwa archeologicznego, odpowiedzialność zawodową oraz gotowość do pracy zespołowej. Na studiach II stopnia kluczowe efekty uczenia się dotyczą pogłębionej wiedzy teoretycznej i metodologicznej, umożliwiającej krytyczną analizę źródeł oraz samodzielne formułowanie problemów badawczych. Absolwent potrafi projektować i realizować złożone zadania badawcze, dobierać zaawansowane metody analityczne (w tym interdyscyplinarne), interpretować wyniki badań w szerszym kontekście kulturowym oraz przygotowywać opracowania naukowe o wysokim stopniu samodzielności. Kompetencje społeczne obejmują rozwiniętą świadomość etyczną, gotowość do pełnienia ról eksperckich oraz potrzebę stałego doskonalenia kompetencji zawodowych i naukowych. Sformułowane efekty uczenia się pozostają zgodne z poziomem studiów oraz odpowiadają profilowi kształcenia, uwzględniając odpowiednio nacisk na rozwój kompetencji badawczych oraz/lub praktyczne przygotowanie do wykonywania zadań zawodowych w obszarze archeologii i ochrony dziedzictwa.

Koncepcja i profil studiów oparte są także na treściach i osiągnięciach dyscyplin sąsiednich. Współczesne badania nad przeszłością człowieka odwołują się do osiągnięć historii, antropologii fizycznej, etnologii, nauk o kulturze, geografii, geologii, GIS, biologii oraz metod analitycznych stosowanych w archeometrii. Interdyscyplinarność służy przede wszystkim rozwijaniu kompetencji badawczych, krytycznej analizy źródeł i przygotowaniu do samodzielnej pracy naukowej. Treści programowe zostały tak zaprojektowane, aby wykorzystanie dorobku tych dyscyplin wspierało realizację efektów uczenia się właściwych dla archeologii, zwłaszcza w zakresie interpretacji źródeł materialnych oraz rekonstrukcji procesów kulturowych. Uwzględniono m.in. metody analizy środowiskowej i paleoekologicznej, podstawy antropologii fizycznej i badań szczątków ludzkich oraz zwierzęcych, a także wybrane techniki laboratoryjne i instrumentalne wspomagające interpretację

materiału źródłowego. W programie kształcenia istotne miejsce zajmują również narzędzia cyfrowe i metody ilościowe stosowane w archeologii, w tym GIS, teledetekcja, cyfrowa dokumentacja (fotogrametria, skanowanie 3D), bazy danych oraz metody kartograficzne, co wzmacnia kompetencje w zakresie analiz przestrzennych i opracowania dokumentacji badawczej. Uwzględnienie treści i metod dyscyplin sąsiednich nie zmienia przyporządkowania kierunku do dyscypliny wiodącej, lecz stanowi istotne wsparcie dla osiągnięcia kluczowych kierunkowych efektów uczenia się, zgodnie ze współczesnymi standardami badań archeologicznych.

Cechą charakterystyczną i atutem wrocławskiej archeologii jest przygotowanie absolwentów, którzy z powodzeniem odnajdą się w roli badaczy stanowisk miejskich, zarówno średniowiecznych jak i nowożytnych, posiadają wiedzę w zakresie eksploracji najdawniejszych epok w pradziejach. Unikatową ofertą naszego Instytutu są zajęcia z zakresu archeozoologii. Pracownia archeometrii i konserwacji zabytków i prowadzone w niej zajęcia przygotowują do prac laboratoryjnych i konserwatorskich, a także prowadzenia specjalistycznych analiz, na przykład traseologicznych. Zajęcia z numizmatyki przygotowują do analiz, datowania i interpretacji monet i innych numizmatów, a także opracowywania tej kategorii zabytków w instytucjach muzealnych.

Szczegółowe informacje dotyczące efektów uczenia się opisane zostały w sylabusach zajęć oraz w Kryterium 2.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 1:

Za główny atut koncepcji i celów kształcenia na kierunku Archeologia uważamy dostosowanie do nowych odkryć i interpretacji przedstawianych w kraju i na świecie. Kluczowe jest, naszym zdaniem, otwarcie na metody i osiągnięcia innych dyscyplin, konieczne dla nowoczesnej koncepcji interdyscyplinarnych badań zjawisk i procesów zachodzących w przeszłości. Istotna w naszym programie studiów jest duża liczba zajęć praktycznych, z wykorzystaniem najnowocześniejszej aparatury badawczej i pomiarowej, w oparciu o oryginalny materiał zabytkowy. Staramy się kłaść nacisk na wzmocnienie kompetencji naszych absolwentów w zakresie umiejętności prowadzenia badań terenowych z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu dokumentacyjnego i najnowocześniejszych technik. Szczególnie istotny zakres prowadzonej przez nas dydaktyki opiera się na tych dziedzinach archeologii, w obrębie których szkoła wrocławska ma największe osiągnięcia, zaś reprezentujący nasz Instytut badacze są autorytetami w skali nie tylko Polski, ale też Europy i Świata. Badania prowadzone nad najdawniejszymi społeczeństwami Afryki, Azji, procesami interakcji pomiędzy człowiekiem a zwierzętami w Afryce, badania nad społeczeństwami prekolumbijskimi prowadzone przez naszych pracowników są wyjątkowe, zaś uzyskiwane w ich trakcie wyniki przekładają się w bezpośredni sposób na treści programowe oferowane przez nas studentom. Istotne znaczenie mają również wyniki badań nad różnymi okresami pradziejów, średniowiecza i nowożytności realizowane w Polsce. Takie progresywne i nowatorskie elementy są opracowywane i powstają także w ramach prowadzonych przez nas badań laboratoryjnych i eksperymentów – z zakresu archeometrii i konserwacji zabytków, traseologii itd.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Studia na kierunku Archeologia przyporządkowane są do dyscypliny nauki o tej samej nazwie. Treści programowe są skonstruowane w taki sposób, aby odpowiadać potrzebom współczesnego rynku zawodowego i wpisywać się w zakres działalności naukowej Uniwersytetu Wrocławskiego. Treści programowe są adekwatne do zajęć tworzących program studiów, zapewniając uzyskanie wszystkich efektów uczenia się, a także kompleksowe przygotowanie do zawodu archeologa. Współczesna

archeologia jest nauką intensywnie współpracującą z innymi dyscyplinami, czerpiącą z ich instrumentarium metodycznego i wyników badań. Interdyscyplinarny profil badań archeologicznych także ma swoje odzwierciedlenie w treściach kształcenia. Jako przykłady można tu podać zajęcia z geoarcheologii, antropologii fizycznej, bioarcheologii, archeozoologii. Ich celem jest przygotowanie studentów do współpracy ze specjalistami reprezentującymi inne dyscypliny, niezbędnej do uprawiania nowoczesnej archeologii. Studenci mają wolność wyboru nauki języków obcych, jednak niezbędnym przy lekturze większości prac naukowych jest język angielski.

Program studiów obejmuje treści kształcenia odpowiadające kluczowym obszarom współczesnej archeologii, tj.:

- metodologii badań archeologicznych,
- badań terenowych i dokumentacji źródeł,
- analizy i interpretacji źródeł materialnych,
- chronologii i periodyzacji dziejów,
- archeologii pradziejowej, klasycznej i średniowiecznej (w zależności od profilu),
- bioarcheologii i archeologii środowiskowej, archeozoologii,
- ochrony dziedzictwa kulturowego oraz zasad konserwacji,
- wykorzystania narzędzi cyfrowych (GIS, bazy danych, dokumentacja 3D),
- przygotowania do pracy w instytucjach kultury, muzeach i administracji konserwatorskiej.

Dobór treści jest spójny z aktualnym stanem badań w dyscyplinie archeologia oraz uwzględnia wyniki działalności naukowej prowadzonej w jednostce, w tym realizowane bardzo liczne projekty badawcze (porównaj lista w kryterium 1), prace wykopaliskowe, opracowania materiałów źródłowych, publikacje oraz współpracę z instytucjami muzealnymi i konserwatorskimi. Elementy programu powiązane są z prowadzonymi przez pracowników badaniami m.in. w zakresie: (archeologia pradziejowa Polski, archeologia prekolumbijska, badania nad najstarszymi populacjami Afryki i Azji, archeozoologia, archeometria i konserwacja zabytków, traseologia, badania osadnictwa, cmentarzyska itd.).

Treści obejmujące metodykę badań wykopaliskowych, dokumentację stratygraficzną i dokumentację w archeologii, prospekcję nieinwazyjną oraz opracowanie wyników badań realizują efekty uczenia się w zakresie umiejętności praktycznych, w szczególności, zaś takie ich elementy, jak przygotowanie i prowadzenie badań archeologicznych, dokumentowanie źródeł (opis, rysunek, fotografia, fotogrametria, niwelacja, tachimetria), interpretacji kontekstu stratygraficznego. Treści te są bezpośrednio zakorzenione w dyscyplinie archeologia i odnoszą się do wyników działalności naukowej jednostki, w szczególności do badań terenowych prowadzonych przez pracowników i studentów w ramach zajęć terenowych i gabinetowych. W trakcie I stopnia studiów studenci uczestniczą łącznie w 280 godzinach zajęć terenowych w ramach Metodyki badań wykopaliskowych oraz 35 godzinach w ramach Metodyki prospekcji archeologicznej. Udział w zajęciach z wykorzystaniem oryginalnego materiału zabytkowego, nowoczesnych technik dokumentacji i analiz, w tym spektrometrii, mikroskopii, technik konserwacji także jest bardzo znaczący.

Treści dotyczące typologii, technologii produkcji oraz analiz specjalistycznych poszczególnych grup surowcowych zabytków w ramach laboratoriów do zajęć z poszczególnych epok oraz w ramach Metodyki badań archeologicznych zabytków ruchomych (ceramika, metal, szkło, krzemień, kość) umożliwiają osiąganie efektów uczenia się związanych z analizą źródeł archeologicznych oraz doбором metod badawczych i obserwacyjnych. Program uwzględnia współczesne podejścia interdyscyplinarne, w tym elementy archeometrii i traseologii, co odpowiada aktualnym trendom badawczym w archeologii. Treści te wynikają również z profilu badań naukowych jednostki, obejmujących m.in. opracowanie materiałów zabytkowych oraz publikacje dotyczące analiz technologicznych i chronologicznych. Treści związane z ochroną dziedzictwa, ustawodawstwem w zakresie ochrony

zabytków, etyką badań oraz rolą archeologa w społeczeństwie realizują efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych, w tym odpowiedzialności zawodowej i rozumienia konsekwencji działań badawczych. Treści te są spójne z praktyką instytucjonalną dyscypliny archeologia oraz wynikają z doświadczeń jednostki we współpracy z konserwatorami zabytków, muzeami oraz jednostkami administracji. Ich realizacja możliwa jest dzięki prowadzeniu zajęć z zakresu Muzealnictwo i ochrona zabytków oraz Ćwiczenia muzealne. Dobór treści kształcenia zapewnia spójność programu studiów z kierunkowymi efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodologii dyscypliny archeologia. Treści obejmują zarówno element teoretyczny, jak i praktyczny. Program uwzględnia również wyniki badań naukowych prowadzonych w jednostce, co umożliwia studentom kontakt z aktualnymi problemami badawczymi i metodami stosowanymi w archeologii współczesnej.

Instytut Archeologii różnicuje oferowane treści programowe, efekty uczenia się i metody weryfikacji w zależności od poziomu studiów. Metody nauczania stosowane na studiach licencjackich I stopnia mają na celu przekazanie studentom szerokiej wiedzy teoretycznej, obejmującej m.in. różne epoki historyczne – od pojawienia się pierwszych ludzi po czasy nowożytne – zarówno na obszarze Europy, jak i poza nią. Studenci zdobywają umiejętności analizy i interpretacji wytworów kultury oraz podstawowej konserwacji zabytków, a także poznają znaczenie dziedzictwa archeologicznego we współczesnym świecie. Podstawowe nauczanie jest uzupełniane o informacje z dziedzin powiązanych z archeologią, takich jak geologia, antropologia, socjologia czy informatyka. Poza wiedzą teoretyczną, studia pozwalają studentom zapoznać się z metodami prowadzenia i dokumentowania prac wykopaliskowych, zarówno w sposób tradycyjny (rysunek, fotografia), jak i nowoczesny (dokumentacja cyfrowa, pomiary geofizyczne i geodezyjne, skaning 3D, systemy informacji geograficznej GIS, metody nieinwazyjne, dokumentacja przy pomocy dronów, fotogrametria). Studenci uczą się również, jak w sposób naukowy opracowywać artefakty oraz inne źródła archeologiczne. Bardzo istotne znaczenie w kontekście przygotowania studentów i ich odnalezienia się na rynku pracy jest zaznajomienie ich z aktualnymi, najbardziej nowoczesnymi metodami eksploracji i dokumentacji.

Metodyka nauczania na studiach II stopnia jest dostosowana do potrzeb studentów pragnących pogłębić wiedzę z archeologii i zdobyć podstawy do samodzielnego już prowadzenia badań wykopaliskowych. Celem studiów jest przygotowanie absolwenta do pracy archeologa, w tym samodzielnego prowadzenia badań terenowych oraz naukowego opracowywania ich wyników, opanowanie przez absolwenta niezbędnych umiejętności merytorycznych, metodologicznych i technicznych do pracy naukowej, zapewnienie pogłębionej wiedzy w wybranej specjalności. Stosowane metody nauczania wspierają zarówno samodzielną pracę studenta, jak i jego aktywne uczestnictwo w zajęciach, które obejmują m.in. konwersatoria oraz zajęcia poświęcone metodyce badań terenowych. Podczas seminariów nacisk kładziony jest na samodzielną pracę studenta, a następnie na dyskusję dotyczącą założeń badawczych, zastosowanych metod opracowania i uzyskanych wyników pod kierunkiem opiekuna naukowego. Studenci obu stopni studiów uczestniczą również w konferencjach naukowych, wykładach i debatach. Program studiów uzupełniają zajęcia praktyczne obejmujące metodykę badań wykopaliskowych i prospekcji archeologicznej, czyli aktywny udział w pracach badawczych i dokumentacyjnych na wybranych stanowiskach archeologicznych. W trakcie II stopnia studiów studenci uczestniczą łącznie w 150 godzinach zajęć terenowych w ramach Metodyki badań wykopaliskowych.

W grupie kursów zwanych ogólnie konwersatoriami specjalistycznymi znajdują się zajęcia do wyboru. Liczba tych konwersatoriów jest zmienna, w trackie bieżącego roku akademickiego mają do wyboru z puli 11 konwersatoriów. Zajęcia te oferowane są studentom I oraz II stopnia, ich treści programowe i efekty uczenia się znacząco się jednak różnią, w zależności od poziomu studiów i są dostosowane do odpowiedniego poziomu kształcenia. Treści programowe dla studentów I stopnia mają charakter wprowadzający w tematykę, a cele kształcenia dotyczą podstawowych zagadnień. Treści programowe dla studentów II stopnia są bardziej zaawansowane, ukierunkowane na dogłębniejsze poznanie tematyki, znacząco różna i bogatsza jest w tym przypadku także polecana literatura.

Metody kształcenia stosowane na kierunku Archeologia zostały dobrane w sposób zapewniający osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz są adekwatne do specyfiki dyscypliny, do której przyporządkowany jest kierunek, tj. archeologia. Zastosowane metody odpowiadają wymaganiom kształcenia akademickiego, w którym istotną rolę odgrywa bezpośredni kontakt ze źródłami materialnymi, rozwój kompetencji badawczych oraz przygotowanie do udziału w działalności naukowej i popularyzatorskiej. W procesie dydaktycznym stosujemy metody tradycyjne (wykład problemowy, konwersatorium), jak i metody aktywizujące i praktyczne, w tym ćwiczenia terenowe oraz laboratoria. Szczególny nacisk położony jest na rozwijanie umiejętności samodzielnej analizy źródeł archeologicznych oraz sytuacji stratygraficznej, krytycznej interpretacji danych oraz stosowania współczesnych narzędzi badawczych, w tym technik informacyjno-komunikacyjnych, najnowszej aparatury pomiarowo-dokumentacyjnej. Ćwiczenia terenowe są bardzo ważną metodą kształcenia na kierunku, obejmującą udział w badaniach wykopaliskowych oraz zajęcia z prospekcji archeologicznej i dokumentacji stanowisk. Studenci uczą się stosowania właściwych metod i narzędzi badawczych, w tym dokumentacji stratygraficznej, opisowej i rysunkowej, fotogrametrii oraz podstaw pomiarów geodezyjnych. Metody te mają charakter bezpośrednio badawczy i przygotowują studentów do prowadzenia lub współudziału w działalności naukowej w dyscyplinie archeologia. W procesie dydaktycznym wykorzystywane są narzędzia informacyjno-komunikacyjne wspierające analizę danych archeologicznych, w tym systemy GIS, cyfrowe bazy danych, narzędzia do dokumentacji fotograficznej i fotogrametrii oraz elementy cyfrowego modelowania 3D. Stosowanie tych metod przygotowuje studentów do pracy z nowoczesnymi technologiami wykorzystywanymi w badaniach archeologicznych. W ramach zajęć studenci uczą się także przygotowywania opracowań cyfrowych, prezentacji wyników badań oraz pracy z elektronicznymi repozytoriami danych i literatury naukowej. Istotnym elementem programu są metody rozwijające kompetencje społeczne, takie jak praca zespołowa w trakcie badań terenowych i laboratoryjnych, zadania projektowe oraz prezentacje wyników. Dzięki temu studenci uczą się odpowiedzialności zawodowej, współpracy w grupie, komunikacji oraz przestrzegania zasad etycznych i prawnych związanych z ochroną dziedzictwa archeologicznego. Program studiów zapewnia rozwój kompetencji językowych poprzez lektoraty języka obcego oraz wykorzystywanie literatury obcojęzycznej w ramach przedmiotów kierunkowych i seminariów. Studenci przygotowywani są do korzystania z międzynarodowego dorobku naukowego w dyscyplinie archeologia, w tym do analizy publikacji, raportów i baz danych w języku obcym. W ramach wybranych zajęć studenci przygotowują streszczenia i prezentacje w języku obcym lub pracują na tekstach naukowych w języku angielskim (lub innym). Zastosowane metody kształcenia mają charakter zróżnicowany i komplementarny. Dzięki temu studenci są przygotowywani do prowadzenia lub współuczestnictwa w działalności naukowej w dyscyplinie archeologia, a także do pracy w instytucjach zajmujących się ochroną i popularyzacją dziedzictwa kulturowego.

Zajęcia dydaktyczne organizowane są w sposób stacjonarny, nie prowadzimy e-kursów oraz kształcenia na odległość jako metody podstawowej, jednakże dopuszczamy taką możliwość interakcji: Uniwersytet Wrocławski oraz nasz Instytut prowadzi wykłady i zajęcia z wykorzystaniem metod e-learningowych — przede wszystkim za pomocą platformy E-EDU (system Moodle) oraz narzędzi MS Office 365 (np. Teams). Podstawowy dokument, który wprowadza „Zasady kształcenia na odległość” w Uniwersytecie Wrocławskim to Zarządzenia Nr 190/2022 oraz 227/2022 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. Z uwagi na praktyczny charakter części zajęć (w szczególności ćwiczeń terenowych i laboratoryjnych), kształcenie zdalne ma przede wszystkim charakter wspierający i uzupełniający, natomiast jedynie w ograniczonym zakresie może stanowić podstawową formę realizacji wybranych przedmiotów o profilu teoretycznym. Studenci mają dostęp do zagadnień, konspektów i zadań dydaktycznych poprzez zalogowanie do internetowej platformy wspierającej zajęcia stacjonarne. Na odległość przekazywana może być literatura do poszczególnych zajęć (szczególnie trudniej dostępna), prace etapowe i ich konspekty itd.

Studenci kierunku Archeologia mogą w indywidualny sposób organizować swój proces kształcenia poprzez udział w tzw. zajęciach do wyboru - konwersatoria oraz wykłady, które są zgodne z

zainteresowaniami studentów oraz z realizowaną pracą dyplomową. Studenci, szczególnie bardziej ambitni, biorący udział w projektach naukowych korzystają z indywidualnego toku studiów z powodów naukowych (stypendia, długoterminowe wyjazdy naukowe). Indywidualna organizacja studiów (przyznawana za zgodą Prodziekana WNHIP i zgodnie z regulaminem studiów – por. paragraf 23-25 Regulaminu studiów, czyli Uchwały 68/2024 Senatu Uwr), może być podyktowana sytuacją zdrowotną (przejściową: choroby, operacje, urlopy macierzyńskie), rodzinną bądź materialną. Studenci w tych sytuacjach w sposób indywidualny zdobywają wiedzę oraz oceny z przedmiotów prowadzonych stacjonarnie. Procent studentów z orzeczoną niepełnosprawnością na kierunku archeologia jest niewielki, ale wyraźnie zauważa się coraz większy odsetek młodych ludzi z różnego rodzaju problemami natury emocjonalnej, zaburzeniami nastroju, trudnościami w radzeniu sobie ze stresem. Część osób nie informuje o posiadanym orzeczeniu o stopniu i rodzaju niepełnosprawności, ponieważ ich stan nie wpływa na harmonogram zajęć i sposób ich realizacji. Studenci z niepełnosprawnością mogą oczywiście korzystać z indywidualnej organizacji studiów, ponieważ istnieje możliwość dostosowania procesu kształcenia do specyficznych potrzeb edukacyjnych; studenci osiągają założone efekty uczenia się, ale wg zindywidualizowanego planu. W roku 2019 przeniesiono zbiory biblioteczne na parter budynku, tak aby umożliwić studentom z niepełnosprawnością ruchową skorzystanie z zasobów. Ponadto w czytelni znajduje się sprzęt komputerowy dostosowany dla osób niedowidzących. Materiały dydaktyczne mogą także być udostępniane przez nauczycieli prowadzących zajęcia studentom niepełnosprawnym na życzenie, z odpowiednim wyprzedzeniem, a szczegóły zdobywania wiedzy ustalane są indywidualnie. W ramach Uniwersytetu działa Biuro Wsparcia i Dostępności, które zajmuje się m.in: diagnozowaniem potrzeb studentów, organizowaniem form wsparcia (w tym wsparcia psychologicznego) w procesie dydaktycznym i nadzorem nad realizacją podjętych działań.

Harmonogram realizacji studiów na kierunku Archeologia został opracowany w sposób zapewniający stopniowe osiąganie kierunkowych efektów uczenia się, z uwzględnieniem specyfiki dyscypliny archeologia, w szczególności konieczności realizacji zajęć praktycznych (terenowych i laboratoryjnych), udziału studentów w działalności naukowej jednostki oraz rozwoju kompetencji językowych. Układ treści kształcenia ma charakter sekwencyjny – w początkowych semestrach dominują przedmioty wprowadzające, kształtujące podstawy teoretyczne i metodologiczne, natomiast w kolejnych semestrach rośnie udział zajęć specjalistycznych oraz zajęć związanych z opracowaniem źródeł archeologicznych, a także seminariów dyplomowych i przygotowania pracy dyplomowej. Treści i programy studiów na I i II stopniu studiów znacząco się od siebie różnią.

Programy studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku archeologia spełniają wymagania prawne i zostały zatwierdzone przez Senat UWr po pozytywnym zaopiniowaniu przez Senacką Komisję Nauczania UWr oraz Radę Wydziału Nauk Historycznych UWr (uchwały Senatu UWr 133/2019 z 25.09.2019 oraz 42/2021 z 21.04.2021 r.). W ramach studiów I stopnia trwających 6 semestrów i przewidujących uzyskanie 180 punktów ECTS studenci uczestniczą w zajęciach z wybranego języka obcego oraz w zajęciach wychowania fizycznego, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami uczelni. Głównym elementem programu jest kurs archeologii powszechnej, realizowany przez pięć semestrów w porządku chronologicznym – od pradziejów (paleolit i mezolit) po późne średniowiecze i czasy nowożytne. Zajęcia te mają charakter obowiązkowy i prowadzone są przez pracowników Instytutu Archeologii, którzy realizują badania naukowe w zakresie omawianych epok. Podczas zajęć wykorzystywane są wyniki ich własnych badań oraz najnowsze odkrycia i ustalenia w danej dziedzinie. Kurs składa się z modułów obejmujących wykład, konwersatorium i zajęcia laboratoryjne, co pozwala studentom systematycznie zdobywać wiedzę i umiejętności, korzystając z nowoczesnych metod pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji. Oprócz kursu głównego studenci obowiązkowo uczestniczą także w zajęciach dotyczących: metodyki prowadzenia prac archeologicznych, metod archeologicznego dokumentowania zabytków ruchomych, konserwacji zabytków archeologicznych, metod klasyfikacji materiału archeologicznego, traseologii, opracowywania źródeł antropologicznych, zoologicznych i botanicznych oraz analiz przestrzennych z wykorzystaniem systemów GIS. Zajęcia te prowadzone są w formie konwersatoriów lub laboratoriów i są rozplanowane w kolejnych etapach programu studiów. Dodatkowo studenci zdobywają wiedzę z zakresu przepisów prawa dotyczących

ochrony zabytków oraz metod muzealnego wystawiennictwa. Praktyczne ćwiczenia muzealne stanowią wartościowe uzupełnienie zajęć teoretycznych.

Program studiów II stopnia przewiduje uzyskanie 120 pkt ECTS w trakcie 4 semestrów. Skonstruowany jest w taki sposób, aby nie powielał treści programowych ze studiów I stopnia. Treści programowe dla II stopnia studiów są zupełnie odmienne, precyzyjnie pogłębione o wskazanie dodatkowych, zaawansowanych obszarów badawczych, zróżnicowane poprzez dobór literatury i wymagań. Poza zajęciami stricte „archeologicznymi” studenci uczestniczą w zajęciach z dowolnego języka obcego w wymiarze 60 godzin, dopiero od trzeciego semestru studiów. Obecnie nasz Instytut prowadzi studia magisterskie w ramach 2 specjalności: Archeologia powszechna i Archeologia w przestrzeni publicznej. Podział na osobne specjalności wynika ze zmian o charakterze jakościowym, jest nowoczesny, odchodzi od archaicznego podziału na archeologię epok, jest odpowiedzią na oczekiwania pracodawców. Zróżnicowane specjalności ukierunkowują studenta na określoną ścieżkę przyszłej kariery zawodowej. Wybór specjalności jest dokonywany przez studenta, zgodnie z zainteresowaniami, po otrzymaniu decyzji Komisji Rekrutacyjnej o przyjęciu na studia, przed rozpoczęciem I semestru studiów. W obrębie specjalności Archeologia w przestrzeni publicznej realizowane są m.in. zajęcia z zakresu ochrony środowiska kulturowego Polski, Europy i poza Europą, zajęcia z wykorzystaniem nowoczesnych metod wizualizacyjnych, a także popularyzacji wiedzy o przeszłości. Dobrymi opiniami cieszy się kurs Eksperyment i rekonstrukcja we współczesnej przestrzeni społecznej – wykorzystywane w tym przypadku są między innymi nowoczesne techniki wizualizacyjne, przekazywane informacje o potrzebie popularyzacji wiedzy o przeszłości. Cenione są m.in. zajęcia Sztuka i symbole w pradziejach: znaczenie i życie społeczne, a także Archeologia a przekaz społeczny i polityczny w świecie śródziemnomorskim.

Przedmioty w programie studiów dzielą się na zasadnicze grupy:

- Specjalistyczne: wykłady obejmujące teorie archeologii w zakresie badań humanistycznych i przyrodniczych
- Specjalistyczne: konwersatoria dotyczące badań dawnych społeczności i ich kultury, technologii, zabytków etc.
- Seminarium magisterskie
- Metodyka prospekcji archeologicznej oraz Metodyka badań wykopaliskowych - ćwiczenia terenowe obejmujące badania na stanowiskach archeologicznych. W treściach programowych dla studiów II stopnia wyróżnić można zdecydowanie bardziej zaawansowane strategie eksploracyjne, obejmująca obrazowanie nieinwazyjne, (prospekcja powierzchniowa, LIDAR, obrazy geomagnetyczne i elektrooporowe), wytyczanie wykopów z wykorzystaniem tachimetrii, próbkowanie).

Każda specjalność wyznacza osobny trzon zajęć obligatoryjnych. Zajęcia wspólne dla studentów wszystkich specjalności to wykład i konwersatorium z zakresu metodologii i historii archeologii oraz konwersatorium dotyczące podstaw przedsiębiorczości w archeologii - zajęcia o charakterze wstępu do prawnego i ekonomicznego aspektu prowadzenia badań archeologicznych, projektów naukowych itp. Dodatkowo każdy student może uczestniczyć poza zajęciami bazowymi w innych ogłaszanych przez Uczelnię konwersatoriach i wykładach, zależnie od zainteresowań oraz potrzeb związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej. Istnieją sytuacje, kiedy studenci za zgodą Dziekana biorą udział w zajęciach dydaktycznych realizowanych na kierunkach studiów realizowanych na WNHP (szeroka oferta zajęć dostępna na stronie Wydziału) oraz na innych uczelniach (np. Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu) - jeśli uczestnictwo w takich zajęciach jest rekomendowane przez promotora jako wskazane do przygotowania pracy magisterskiej.

Zajęcia na kierunku Archeologia realizowane są głównie w formie wykładów, które w przypadku kursu archeologii powszechnej na studiach I stopnia łączone są w jeden moduł wraz z konwersatoriami i laboratoriami. Taki moduł jest obowiązkowy dla wszystkich studentów. Pozostałe zajęcia odbywają się w formie osobnych wykładów, konwersatoriów, laboratoriów, ćwiczeń, a także seminariów i proseminariów. Liczba godzin przypisana do poszczególnych przedmiotów zależy od zakresu efektów uczenia się oraz tematyki zajęć, a także od regulacji uczelnianych i zasad BHP. Zgodnie z Regulaminem Studiów Uniwersytetu Wrocławskiego (Uchwała 68/2024 Senatu UWr) liczba godzin zajęć w semestralnym harmonogramie nie może przekraczać 30 godzin tygodniowo, z wyłączeniem ćwiczeń terenowych. Organizacja procesu kształcenia polega na przygotowaniu semestralnego harmonogramu zajęć dla studentów, zgodnego z obowiązującym programem studiów. Przy ustalaniu tygodniowego planu uwzględnia się liczbę godzin przypisaną do poszczególnych przedmiotów, wielkość grup studenckich oraz dostępność sal i pomieszczeń dydaktycznych. Ważnym kryterium jest także komfort studentów – harmonogram jest tak układany, aby nie obciążać ich nadmierną liczbą godzin zajęć w ciągu jednego dnia. Studenci powinni mieć możliwość skorzystania w ciągu tygodnia z konsultacji z wykładowcami oraz z zasobów bibliotecznych w godzinach ich otwarcia. Semestralny harmonogram zajęć jest udostępniany studentom co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem semestru. Studenci są przypisywani do grup zajęć obowiązkowych, a pracownik sekretariatu Instytutu wprowadza ich dane do systemu USOS dla każdego przedmiotu. Po wcześniejszej konsultacji z prowadzącym zajęcia student może zmienić grupę, np. jeśli studiuje równocześnie na kilku kierunkach i chce tak ułożyć swój tydzień, aby móc uczestniczyć we wszystkich zajęciach w uczelni. Liczebność grup studenckich jest dostosowana do rodzaju zajęć oraz potrzeb dydaktycznych i organizacyjnych. W szczególności:

- wykłady realizowane są zazwyczaj w grupach pełnych roczników,
- ćwiczenia i konwersatoria prowadzone są w grupach umożliwiających aktywną pracę studentów i bieżącą ocenę postępów,
- zajęcia laboratoryjne i warsztatowe odbywają się w grupach mniejszych, co zapewnia możliwość bezpośredniej pracy z materiałem zabytkowym oraz indywidualnego nadzoru prowadzącego,
- ćwiczenia terenowe organizowane są w grupach zapewniających bezpieczeństwo, efektywność badań i możliwość praktycznego udziału każdego studenta w wykonywaniu czynności dokumentacyjnych i badawczych.

W przypadku zajęć wymagających pracy ze specjalistycznym sprzętem (np. GIS, dokumentacja cyfrowa, fotogrametria) wielkość grup jest dostosowana do możliwości infrastrukturalnych oraz zapewnienia odpowiednich warunków pracy. Zajęcia terenowe organizowane są zazwyczaj w formie blokowej (najczęściej w okresie letnim), co pozwala na ich efektywną realizację w warunkach odpowiednich dla badań archeologicznych. Zajęcia laboratoryjne oraz warsztatowe prowadzone są w trakcie semestru, w salach dydaktycznych i pracowniach specjalistycznych. W planie zajęć uwzględniono również możliwość realizacji konsultacji oraz zajęć dodatkowych związanych z działalnością naukową (np. udział w projektach badawczych, kołach naukowych, seminariach instytutowych).

Przydzielanie zajęć dydaktycznych poszczególnym nauczycielom akademickim jest ściśle powiązane z ich obszarem badań naukowych, doświadczeniem oraz kwalifikacjami. Roczny rozkład zajęć uwzględnia wymiar pensum danego pracownika, a także jego aktywny udział w projektach badawczych, co może skutkować zmniejszeniem pensum, a także ewentualne urlopy zdrowotne czy przyznane stypendia naukowe. Zwykle jeszcze pod koniec semestru letniego kończącego dany rok akademicki, przydziały zajęć są przekazywane pracownikom Instytutu do konsultacji. Po uzyskaniu ich akceptacji, pracownik sekretariatu wprowadza przydziały do systemu USOS zgodnie z harmonogramem ustalonym przez Dziekana Wydziału w odpowiednim zarządzeniu. Nasz Instytut w ograniczonym zakresie korzysta przy sporządzaniu obsady zajęć z zasobów innych Wydziałów. Dobór

form zajęć oraz ich organizacja zapewniają właściwą realizację efektów uczenia się w zakresie: wiedzy (poprzez wykłady, konwersatoria oraz pracę z literaturą), umiejętności (poprzez ćwiczenia, laboratoria, zajęcia warsztatowe, terenowe oraz projekty), kompetencji społecznych (poprzez pracę zespołową podczas badań terenowych, zajęć projektowych, seminariów i prezentacji wyników). Zastosowane proporcje zajęć teoretycznych i praktycznych umożliwiają przygotowanie studentów do działalności badawczej w dyscyplinie archeologia oraz do wykonywania zadań zawodowych w instytucjach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego (muzea, administracja konserwatorska, jednostki badawcze).

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 2:

Warto zwrócić uwagę na kwestię właściwej realizacji programu studiów oraz osiągania zakładanych efektów uczenia się na II stopniu przez osoby nieposiadające dyplomu licencjackiego na kierunku archeologia. Brak podstawowego przygotowania kierunkowego może utrudniać, aczkolwiek nie uniemożliwia rozwijanie pogłębionych kompetencji w ramach wybranej specjalności. W takich przypadkach często stosuje się rozwiązania o charakterze uzupełniającym, np. wybór tematu pracy magisterskiej z pogranicza dyscyplin, łączące archeologię z kierunkiem, który w ramach studiów licencjackich ukończył student (archeologii i geologii, archeologii i historii sztuki). Absolwent zdobywa wówczas określone, poszukiwane kompetencje specjalistyczne, jednak, trzeba przyznać, jego ścieżka kształcenia różni się od pełnego, pięcioletniego toku studiów realizowanego w trybie ciągłym na archeologii (studia I i II stopnia).

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Proces i wytyczne dla kandydatów podczas rekrutacji na studia I i II stopnia ustalane są na podstawie uchwały Senatu UWr i publikowane na stronie internetowej (załączniki do uchwał w linkach pod kryterium 3). Takie podejście daje możliwość stałej poprawy i doskonalenia zasad rekrutacji dostosowując je do parametrów i wymogów obowiązujących przy egzaminie maturalnym. Procedura rekrutacyjna ma charakter elektroniczny i odbywa się za pośrednictwem systemu Internetowej Rejestracji Kandydatów (dalej IRK). Zasady przyjęć na studia publikowane są do końca czerwca roku akademickiego, poprzedzającego rok akademicki rozpoczęcia studiów, a harmonogram rekrutacji pod koniec semestru zimowego. Potencjalne zmiany w procesie rekrutacyjnym wnioskowane są każdorazowo przez WKR i procedowane przed rozpoczęciem roku akademickiego, w którego końcu odbywa się rekrutacja. Terminy każdorazowo ustalane są w oparciu o wytyczne MEN odnoszące się do terminu ogłoszenia wyników egzaminu maturalnego. W praktyce proces rejestracji w IRK odbywa się w czerwcu i na początku lipca, a w połowie lipca przeprowadzane są rozmowy kwalifikacyjne oraz konkurs świadectw. W przypadku studiów II stopnia proces ten wygląda podobnie, natomiast wydłużony jest dodatkowo o terminy wrześniowe, dając szansę na rekrutację studentom, których obrony odbywają się w późniejszych terminach.

Przyjęcie na studia I stopnia odbywa się na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. Kandydaci rejestrują się w systemie IRK, wnoszą opłatę rekrutacyjną, a następnie na podstawie liczby przyznanych im punktów kwalifikują się do złożenia dokumentów. Na tym etapie nie kwalifikowani są kandydaci niespełniających wymogów formalnych oraz z niską liczbą punktów. Jednocześnie samo złożenie dokumentów nie zapewnia im miejsca na liście przyjętych. W rekrutacji na rok akademicki 2026/2027 przygotowano i zatwierdzono nowe zasady naliczania punktów, dostosowując je do kolejnej modyfikacji egzaminu maturalnego oraz faktycznych realiów zapotrzebowania na kandydatów o

kwalifikacjach umożliwiających osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się, które wraz z rozwojem nowoczesnej archeologii przybierają coraz większy wymiar interdyscyplinarny. Kandydat powinien mieć przede wszystkim umiejętności sprawnego posługiwania się językiem polskim i obcym, a także ukierunkowany powinien być w stronę przedmiotów powiązanych z dyscypliną (geografia, historia). Dobrze widziane będą umiejętności dodatkowe, opierające się na przykładowym modelu, pozwalającym rozwinąć w trakcie nauki indywidualne zainteresowania. Np.:

Matura z biologii (ukierunkowanie na paleoekologię, palinologię, archeozoologię, archeogenetykę);

Matura z chemii (ukierunkowanie na konserwację zabytków, archeometrię);

Matura z matematyki i informatyki (wykorzystanie metod statystycznych w archeologii, metody IT w archeologii, modelowanie przestrzenne, SI w archeologii);

Matura z fizyki (np. badania spektroskopowe, geoarcheologia, archeoastronomia);

Matura z WOS (popularyzacja i promocja archeologii, archeologia społeczna), itp.

W efekcie podjętych działań w postępowaniu rekrutacyjnym wprowadzono cztery uzupełniające się moduły, o różnej wadze naliczanych punktów zgodnych z aktualnym profilem kształcenia. Zniesiono sztywne zasady obowiązkowych przedmiotów takich jak geografia i historia, pozostawiając je jednak obok języków obcych, jako wiodące, do wyboru. Obecnie w procesie rekrutacji ważne są oceny z: języka polskiego (przedmiot wymagany), historii i geografii (do wyboru), języka angielskiego i niemieckiego (do wyboru) oraz niżej ważonych przedmiotów dodatkowych takich jak informatyka, filozofia, chemia, biologia, fizyka, historia sztuki, wiedza o społeczeństwie. Analogicznie postąpiono z kandydatami posiadającymi maturę międzynarodową (IB). Dla kandydatów ze starą maturą (przed 2004 r.) brana jest pod uwagę suma ocen z dwóch dowolnych pisemnych przedmiotów zdawanych na egzaminie dojrzałości w ramach ustalonego limitu przyjęć. W ciągu ostatnich lat nie rejestrowano u nas żadnych kandydatów z tzw. „starą maturą”. Kandydaci z maturą zagraniczną przyjmowani są na studia na podstawie załączonego w systemie IRK dokumentu uprawniającego do podjęcia studiów w kraju wydania. W każdym wypadku dla osób nie posiadających polskiego obywatelstwa przeprowadzana jest rozmowa kwalifikacyjna pozwalająca realnie zweryfikować umiejętności i przygotowanie kandydata. Zakres merytoryczny rozmowy oraz lektury dostępne są na stronie UWro w zakładce „Rekrutacja” (<https://rekrutacja.uni.wroc.pl/kierunek/archeologia-i-stopnia-stacjonarne/#zasady>) oraz analogicznie na stronie samego Instytutu Archeologii. W przypadku osób, które mają status laureatów olimpiad zachowano w tym zakresie wyłączność dla historii i geografii, co ma na celu promowanie w tym zakresie osób wybitnych. Są oni przyjmowani na podstawie dokumentu wydanego przez komitet organizacyjny olimpiady. Na podstawie przedstawionych kryteriów tworzona jest lista rankingowa kandydatów, z której rekrutowane są osoby z najwyższą liczbą punktów.

Instytut w ramach promocji nauczania archeologii na UWro corocznie organizuje w kwietniu Drzwi Otwarte dla kandydatów na studia, w których aktywnie uczestniczą pracownicy, doktoranci i studenci (więcej o tym w Kryterium 8 oraz 9). Jednocześnie prowadzona jest regularnie akcja informacyjna w mediach społecznościowych oraz na stronach internetowych instytutu, a także prelekcje w wybranych szkołach średnich. Z inicjatyw oddolnych warto nadmienić również często niesformalizowaną aktywność studentów/doktoratów i pracowników w promowaniu archeologii w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz w społecznościach, na których terenie organizowane są wykopaliska. Niektóre z tych inicjatyw znajdują następnie odbicie w umowach podpisywanych z tymi placówkami jeśli zaistnieje obopólna chęć takiej współpracy (wykaz jednostek, z którymi Instytut Archeologii ma podpisane umowy o współpracy znajduje się w załączniku 8). Łącznie nasza współpraca obejmuje 23 instytucje z którymi współpracujemy na stałe i bardzo intensywnie. Lista instytucji, z którymi współpraca ma charakter intensywny, ale niekiedy doraźny, nie zawsze poparty podpisanymi umowami obejmuje 43 jednostki.

Uzasadnienie zmian w postępowaniu rekrutacyjnym:

Obecnie w specyfice nauczania archeologii jako również prowadzenia multidyscyplinarnych badań archeologicznych wykorzystywane są wszystkie dziedziny wiedzy. Kluczowe dla procesu nauczania jest umiejętność właściwego posługiwania się językiem ojczystym (w mowie i na piśmie) przy współudziale dowolnych zainteresowań, pozwalających na kształcenie tzw. kompetencji miękkich i możliwość rozwijania kreatywnego i twórczego myślenia. Obecnie archeologia jako nauka potrzebuje osób o zróżnicowanych kwalifikacjach i predyspozycjach, umożliwiających w dalszej perspektywie indywidualne profilowanie studenta pod kątem dostosowania jego zainteresowań i umiejętności do rynku pracy. Ponadto, przyjęty model rekrutacji zwiększa równość kandydatów w dostępie do studiów ponieważ opiera się na przedmiocie obowiązkowym dla wszystkich absolwentów szkół średnich. Związane jest to z tym, że student kierunku archeologia przygotowujący jest do analizy i interpretacji źródeł materialnych, wyrażanych narracjami naukowymi i popularnonaukowymi, co uzasadnia premiowanie językowe, a nie jedynie faktograficzne (geografia, historia). Zwiększenie różnorodności przedmiotów przy postępowaniu rekrutacyjnym pozwoli na przyjęcie kandydatów z wyższym wynikiem maturalnym, co bezpośrednio znajdzie przełożenie lepszy poziom realizacji dydaktyki niezależnie od części przedmiotów wybranych na egzaminie dojrzałości. Jednocześnie w przypadku rekrutacji cudzoziemców na I stopień studiów oraz studentów innych kierunków niż archeologia na II stopień studiów, zachowujemy możliwość bezpośredniej weryfikacji wiedzy kandydatów pod względem jakości ich przygotowania podczas rozmowy kwalifikacyjnej.

Przedstawiony, nowy model rekrutacji jest również odpowiedzią na weryfikację kompetencji cyfrowych kandydata przy jednoczesnym zachowaniu balansu pozwalającego na wyrównanie szans i dostępności studiów. Włączenie w poczet wymaganych przedmiotów języka polskiego oraz informatyki i matematyki jako dodatkowych przedmiotów, ma na celu uwzględnienie obecnych trendów naukowych oraz przyszłego potencjalnego rynku pracy, związanych m.in. z analizą i tworzeniem map, statystyką, krytycznym podejściu do wyszukiwania źródeł czy też procesem embeddingu (osadzania) w AI. Uczelnia zapewnia również wsparcie cyfrowe w zakresie procesu składania dokumentów dla wszystkich kandydatów. Instytut Archeologii dysponuje sprzętem i oprogramowaniem pozwalającym na realizację efektów uczenia się (ogólnodostępne komputery w bibliotece, sala dydaktyczna wyposażona w laptopy, sieć Eduroam) na każdym etapie studiowania. W sposób elastyczny traktuje również kwestię wykorzystania platform e-learningowych pozwalając na ich dobór do indywidualnych potrzeb studenta oraz specyfiki danych zajęć. Wstępne, wymagane kompetencje cyfrowe kandydatów kształtują się na poziomie nauczania w szkołach ponadpodstawowych. Każdy student otrzymuje indywidualny numer konta („nr indeksu”), w którym ma dostęp do pakietu Office, platformy Teams,

Ze względu na zróżnicowany rok do roku poziom trudności egzaminów maturalnych nie przyjęto dolnej granicy limitu punktów dla przyjęć na Archeologię. Arkusze maturalne są również na bieżąco studiowane przez komisję rekrutacyjną pod kątem ich poziomu trudności i adekwatności zagadnień do profilu kierunku. Z tego również względu nie ujęto przedmiotu „język łaciński i kultura antyku” jako nieadekwatnego do profilu nauczania archeologii na UW, gdzie nie występuje osobna specjalizacja śródziemnomorska, a nauczanie ukierunkowane jest na profil terenowo-naukowy z silnym naciskiem na umiędzynarodowienie. Jednocześnie rozważane jest przyszłościowe włączenie matury z historii sztuki do przedmiotów wyżej premiowanych w procesie rekrutacyjnym. Archeologia na UW jest to kierunkiem, na który w ostatnich latach przypada średnio około 2 osób na 1 miejsce, co pozwala na automatyczne odrzucenie kandydatów z najniższymi wynikami. Jednocześnie Uniwersytet zapewnia delikatną elastyczność w kształtowaniu limitu przyjęć jeśli zgodnie z zaleceniami komisji rekrutacyjnej (WKR), kiedy np. istnieje potrzeba zwiększenia liczby kandydatów w celu wyrównania szans (np. tzw. „roczniki podwójne”). Nasza praktyka pokazuje również, że są przypadki studentów, którzy dostali się na archeologię z ostatnich miejsc na liście, a następnie ukończyli studia z wynikiem bardzo dobrym, kontynuując je nawet na III stopniu (Szkoła Doktorska). Świadczy to o dobrze prowadzonym procesie kształcenia pozwalającym na wspomniane wcześniej wyrównanie szans już w toku nauczania, nie tylko

na etapie przyjmowania na studia. Obecny model niweluje również kandydatów z zerową liczbą punktów, a premiuje swobodny, ale ukierunkowany na specyfikę dyscypliny wybór najlepiej zdanych przedmiotów.

Liczba kandydatów składających dokumenty na studia na kierunku archeologia na UWr na jedno miejsce waha się w przedziale 2,56-3. Zainteresowanie studiowaniem archeologii we Wrocławiu pozostaje na niezmiennym poziomie.

Rekrutacja na studia II stopnia opiera się na konkursie ocen na dyplomie ukończenia studiów.

Na studia przyjmowani są absolwenci studiów licencjackich archeologii na podstawie oceny na dyplomie licencjackim, według lokaty na liście rankingowej. O ile przewidziany limit nie zostanie wypełniony, w dalszej kolejności przyjmowani są absolwenci studiów licencjackich/magisterskich kierunków studiów innych niż archeologia. Podstawą przyjęcia dla tej grupy absolwentów jest rozmowa kwalifikacyjna z zakresu wiedzy o archeologii punktowana w skali 0-5 punktów. Zakres merytoryczny tej rozmowy oraz niezbędna w jej przygotowaniu literatura znajduje się na stronie internetowej w zakładce rekrutacja. Podstawą przyjęcia dla tej grupy absolwentów jest rozmowa kwalifikacyjna z zakresu wiedzy o archeologii punktowana w skali 0-5 punktów. Rozmowa przeprowadzona w oparciu o następujące zagadnienia takie jak: indywidualny zakres zainteresowania przeszłością człowieka (zainteresowania regionalne, zainteresowania epoką, metodą badawczą), ogólna wiedza na temat podstawowych zjawisk w pradziejach i średniowieczu ziem polskich, miejsce archeologii wśród innych nauk (historycznych, przyrodniczych, ścisłych, społecznych). Do zaliczenia rozmowy kwalifikacyjnej wymagane jest uzyskanie minimum 2 punktów. Kandydaci przyjmowani są według kolejności na liście rankingowej. Od kandydatów na studia II stopnia z dyplomem uzyskanym za granicą wymagane jest posiadanie dyplomu licencjackiego z archeologii. Ponadto kandydaci przechodzą rozmowę kwalifikacyjną sprawdzającą predyspozycje kandydatów do studiowania na w/w kierunku. Rozmowa oceniana w skali 1-5; do zaliczenia konieczne jest uzyskanie minimum 2 punktów.

Zasady przyjmowania na studia studentów cudzoziemców oraz obywateli polskich reguluje uchwała Senatu UWr 84/2025 z 25.06.2025 r. Kandydaci cudzoziemcy na studia prowadzone w języku polskim zobowiązani są do przedstawienia dokumentu potwierdzającego znajomość języka polskiego na poziomie minimum B2. Powyższe regulacje zapewniają w pełni realizację zasady równości i przejrzystości w postępowaniu rekrutacyjnym, a przyjęte kryteria pozwalają na selektywny dobór kandydatów do kierunku z uwzględnieniem zachodzących w społeczeństwie zmian oraz ewolucji naukowej dyscypliny.

Efekty uczenia się i kwalifikacje uzyskiwane przez studentów na innych uczelniach są uznawane i weryfikowane na podstawie przedłożonej dokumentacji, zgodnie z procedurami obowiązującymi na Uniwersytecie Wrocławskim. O całość procesu dba specjalnie powoływana raz na 4 lata Komisja ds. potwierdzania efektów uczenia się wyznaczająca na podstawie uchwały Senatu UWr (6/2022) eksperta w zakresie potwierdzenia efektów uczenia się, który jest głosem doradczym. Potwierdzone efekty mogą być podstawą przyjęcia na studia, a kandydaci są klasyfikowani na liście rankingowej według średniej ocen. Uchwała przewiduje też, że w ten sposób można zaliczyć część programu studiów, ale maksymalnie do 50% punktów ECTS. Incydentalnie wiosną w 2022 r. umożliwiono uchodźcom/studentom z Ukrainy włączenie w proces kształcenia w trakcie trwającego semestru letniego zapewniając im warunki do nadrobienia różnic programowych, co znalazło również odbicie w sprawnie wówczas uchwalonych aktach prawnych Senatu UWr oraz decyzjach i zarządzeniach Dziekana WNIHiP (Zarządzenie rektora nr 46/2022 z 3 marca 2022; Uchwała nr 9/2022 Senatu UWr z 28 lutego 2022; Uchwała nr 37/2021 Senatu UWr wraz z uchwałą nr 27/2022). W kolejnych latach przyjmowani już byli wedle obowiązujących wszystkich cudzoziemców zasad.

Szczegółowe zasady i procedury dyplomowania określa uchwała Senatu UWr nr 68/2024 oraz zarządzenie Rektora nr 112/2022. Dokumenty te określają ogólne zasady ukończenia studiów, przygotowania pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego dla wszystkich kierunków na uczelni. Student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem promotora, a tematy prac muszą być

udostępnione studentom odpowiednio wcześniej (dwa semestry przed końcem cyklu studiów dla prac magisterskich, jeden semestr dla licencjackich). Student opracowuje treść pracy dyplomowej zgodnie z wymaganiami merytorycznymi i formalnymi Wydziału. Po złożeniu pracy następuje egzamin dyplomowy – warunkiem uzyskania dyplomu jest co najmniej ocena dostateczna zarówno z pracy, jak i egzaminu. Zarządzenie Rektora nr 112/2022 wprowadza szczegółową procedurę dyplomowania, obejmującą m.in. obowiązek składania prac dyplomowych elektronicznie poprzez system Archiwum Prac Dyplomowych (APD), sprawdzanie ich w systemie antyplagiatowym oraz archiwizację i przekazywanie do ogólnopolskiego repozytorium. W oparciu o te regulacje student składa pracę i deklarację autorstwa elektronicznie, a do dziekanatu – przed egzaminem – dokumenty dodatkowe, np. potwierdzające osiągnięcia. Po pozytywnym zaliczeniu wszystkich elementów dyplomowania wydawany jest dyplom ukończenia studiów. Dziekan WNHiP określa szczegółowe terminy obron prac co roku. Szczegółowo procedura dyplomowania omówiona jest i opublikowana na stronie Instytutu pod adresem: <https://archeo.uwr.edu.pl/dydaktyka/studia-w-instytucie/>

Procedura dyplomowania na kierunku archeologia na Uniwersytecie Wrocławskim na studiach I stopnia opiera się na obowiązujących uchwałach Senatu i zarządzeniach Rektora, a także na ustawach regulujących szkolnictwo wyższe. Praca dyplomowa powstaje w ramach seminarium dyplomowego pod opieką promotora, a wybór seminarium jest jednocześnie wyborem promotora. Promotor przedstawia wymagania dotyczące zaliczenia seminarium oraz zasady przygotowania pracy dyplomowej. Funkcję promotora może pełnić profesor lub doktor habilitowany, a w uzasadnionych przypadkach dziekan może upoważnić do tego również specjalistę spoza uczelni. Możliwa jest także zmiana promotora, np. w przypadku jego długiej nieobecności lub w wyjątkowych sytuacjach na wniosek studenta. Na początku piątego semestru promotor przekazuje dyrektorowi instytutu listę tematów prac realizowanych w ramach seminarium. Praca dyplomowa na studiach I stopnia jest samodzielnym opracowaniem zagadnienia naukowego i może mieć charakter teoretyczny lub empiryczny. Jej celem jest potwierdzenie opanowania podstaw pracy badawczej archeologa oraz umiejętności poprawnego przygotowania pracy naukowej, przy czym nie musi ona wносить nowych treści do dyscypliny. Dopuszcza się przygotowanie pracy zespołowej, jeśli możliwe jest wyraźne rozdzielenie wkładu poszczególnych osób. Za zgodą dziekana praca może być wykonana również poza Instytutem lub poza Uniwersytetem Wrocławskim. Pracę ocenia promotor oraz recenzent. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie wszystkich obowiązkowych przedmiotów, uzyskanie wymaganej liczby punktów ECTS oraz otrzymanie co najmniej oceny dostatecznej z pracy dyplomowej. Egzamin odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana, liczącą co najmniej trzy osoby: przewodniczącego, promotora i recenzenta. Ma on formę ustną i składa się z trzech etapów. W pierwszym etapie student prezentuje główne tezy i wyniki badań zawarte w pracy (do 15 minut), wykorzystując np. prezentację multimedialną, zabytki archeologiczne, materiał filmowy lub modelowanie 3D. Drugi etap polega na dyskusji z członkami komisji nad przedstawionymi wynikami. W trzecim etapie student odpowiada na trzy pytania zadane przez promotora i recenzenta, dotyczące zagadnień współczesnej archeologii oraz treści związanych z programem studiów i tematyką pracy. Egzamin nie powinien trwać dłużej niż godzinę. Po zakończeniu komisja na posiedzeniu niejawnym analizuje recenzje i ustala ostateczną ocenę pracy, obliczaną jako średnia ocen promotora i recenzenta, natomiast wynik egzaminu stanowi średnia z ocen z trzech etapów. Ostateczny wynik studiów uwzględnia średnią ocen uzyskanych w trakcie studiów, ocenę pracy dyplomowej oraz ocenę egzaminu. Po obronie przewodniczący komisji ogłasza studentowi wynik egzaminu oraz końcową ocenę, która zostanie wpisana na dyplomie. Egzamin może odbyć się także w formie zdalnej, jeśli dopuszczają to aktualne zarządzenia władz uczelni.

Procedura dyplomowania na studiach II stopnia opiera się na tych samych aktach prawnych i uchwałach uczelni co na studiach I stopnia, a terminy obron również określa Dziekan. Praca dyplomowa powstaje pod opieką promotora w ramach seminarium dyplomowego, którego wybór wiąże się z wyborem promotora. Promotorem może być profesor lub doktor habilitowany, a dziekan może dopuścić do prowadzenia pracy specjalistę spoza uczelni. Na początku trzeciego semestru promotor przekazuje dyrektorowi instytutu listę tematów prac dyplomowych. Praca dyplomowa może mieć

charakter teoretyczny lub empiryczny. Celem jest wykazanie się dobrą znajomością pracy badawczej archeologa i biegłością w pisaniu pracy naukowej, w oparciu o wiedzę zdobytą podczas studiów, z wyrażnie pogłębioną znajomością przedmiotu. Dopuszcza się prace zespołowe przy zachowaniu możliwości rozdzielenia wkładu poszczególnych studentów. Za zgodą Dziekana możliwe jest realizowanie pracy na innym wydziale lub poza Uniwersytetem Wrocławskim. Pracę ocenia promotor i recenzent. Egzamin dyplomowy, podobnie jak w przypadku egzaminu dyplomowego na studiach I stopnia odbywa się przed komisją trzyosobową i jest ustny, trzyetapowy i protokolowany. Pierwszy etap to prezentacja pracy (do 15 minut) – dopuszczalne są prezentacje multimedialne, eksponaty, filmy lub modelowanie 3D. Drugi etap to dyskusja nad wynikami pracy, trzeci polega na odpowiedzi na trzy pytania z zakresu współczesnej archeologii oraz tematów zawartych w sylabusach zajęć. Egzamin trwa maksymalnie godzinę. Ostateczna ocena pracy to średnia ocen promotora i recenzenta, a wynik egzaminu to średnia z trzech etapów; wynik studiów uwzględnia również średnią ze studiów i ocenę pracy. Po egzaminie przewodniczący komisji ogłasza wynik i ocenę końcową, która zostaje wpisana na dyplomie. Obrona może odbyć się również zdalnie.

W szczególności proces powstawania pracy wygląda w ten sposób, że od końca semestru letniego do początku semestru zimowego następnego roku akademickiego prowadzone są zapisy na poszczególne seminaria dyplomowe. Zarówno seminaria licencjackie jak i magisterskie prowadzone są przez samodzielnych pracowników naukowych (prof. lub dr hab.). Ich tematyka powiązana jest z kompetencjami naukowymi prowadzących, a dobór odpowiedniego seminarium prowadzony jest w trakcie indywidualnych konsultacji z prowadzącymi. Wybór seminarium jest jednocześnie traktowany jako wybór promotora pracy dyplomowej. Dopuszczalne jest również powstawanie prac w językach innych niż polski jeśli pozwalają na to indywidualne kompetencje językowe studenta i promotora. W Instytucie Archeologii jak dotychczas nie skorzystano jeszcze z tej formy. Studenci I roku studiów magisterskich oraz III roku licencjackich na wybrane seminaria magisterskie zapisywani są maksymalnie do początku semestru zimowego, zgodnie z aktualizowaną co roku ofertą dydaktyczną wyboru odpowiedniego pod względem okresu w dziejach i zakresu tematycznego seminarium. W przypadku studiów licencjackich zachęcani są również do indywidualnego zapisywania się na seminaria wcześniej, co pozwala na dostosowanie przydziałów dydaktycznych do zainteresowania ofertą. Aktualizacja wyboru seminarium wynika z postępów w indywidualnym stałym rozwoju uzyskiwania kolejnych stopni przez pracowników naukowo-dydaktycznych (dr hab.) i poszerzaniu tym samym dostępnej oferty dydaktycznej wyrażonej stale poszerzanym zakresem tematycznym dyplomowanych prac, jak również sytuacji, w której pracownik planuje wyjazd zagraniczny trwający dłużej niż 90 dni lub urlop naukowy/dla poratowania zdrowia. Tematy prac seminaryjnych – licencjackich i magisterskich – proponowane są przez prowadzących zajęcia po przeprowadzeniu konsultacji indywidualnych (tutoring), które odbywają się zarówno w trakcie seminariów, jak i w ramach dyżurów dostępności nauczycieli dla studentów (konsultacje). W zależności od indywidualnych potrzeb studenta w uzgodnieniu z promotorem mogą mieć formę zdalną. Przy doborze tematów uwzględniane też są propozycje studentów, które w wielu przypadkach są dojrzałe i przemyślane, nie nastroczają problemów w ich realizacji. Tematy omawiane są przez promotorów i zatwierdzane pod koniec pierwszego semestru cyklu całego seminarium przez Dyrektora Instytutu. Zmiany tematów i promotorów zatwierdzane są w miarę bieżących potrzeb również przez Dyrektora. W dotychczasowej praktyce nie powoływano w trakcie realizacji prac dyplomowych promotorów pomocniczych. Recenzenci prac dyplomowych dobierani są przez promotorów w porozumieniu z seminarzystami, spośród samodzielnych pracowników Instytutu, a następnie zatwierdzani przez Radę Naukową i zgłaszani do Dziekana Wydziału. Nieobecność promotora przekraczająca 90 dni umożliwia za zgodą Dziekana wyznaczenie nowego promotora pracy dyplomowej. W związku z obserwowanym w ostatnich latach procederem nadmiernego wykorzystywania SI w pracach, wprowadzono wewnętrzny system monitorowania samodzielności pisania prac pod tym kątem. Praktyka ta (poza wykorzystaniem systemu antyplagiatowego) polega na indywidualnej ocenie stylu pisania pracy sprawdzaniu błędów stylistycznych, powtarzalnych słów, ocenie, na ile styl jest adekwatny do poziomu studentów, np. II czy III roku. Cenna jest systematyczna kontrola procesu powstawania każdego rozdziału pracy. Grupy

seminaryjne są na tyle małe, że jeśli pracuje się regularnie z seminarzystą, dość łatwo można wychwycić użycie SI.

Procedura dyplomowania określa harmonogram i zasady rejestracji pracy przez studenta, obowiązki promotora i recenzenta, zasady postępowania Komisji Egzaminacyjnej. W Instytucie Archeologii przyjęto następujące kryteria oceny prac licencjackich (dostępne również na stronie IAUWr: <https://archeo.uwr.edu.pl/dydaktyka/studia-w-instytucie/>):

1. Praca licencjacka stanowi opracowanie przeglądowe lub oparte na studiach materiału zabytkowego, bądź też na wynikach analiz laboratoryjnych. Struktura pracy odzwierciedla przebieg przeprowadzonej analizy i zachowuje porządek pracy naukowej.
2. Oceniana jest zgodność tematu i treści pracy, kompletność i logiczny układ pracy.
3. Ocenie podlega sposób przedstawiania dotychczasowych osiągnięć naukowych w zakresie podjętego tematu, poziom wiedzy studenta w tym zakresie, jasne określenie celów pracy i pytań badawczych oraz sposobów ich realizacji.
4. Pod uwagę brana jest adekwatność źródeł i metod analizy
5. Oceniana jest umiejętność wykorzystania literatury przedmiotu, poprawność wnioskowania i styl wypowiedzi.
6. Zarówno praca licencjacka, jak i przebieg egzaminu licencjackiego powinny przekonywać, że student wraz z ukończeniem studiów I stopnia osiąga warunki wymagane dla 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, a w szczególności:
  - osiąga podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny archeologia, zna podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej obecne w programie studiów, a także uzyskane własną pracą;
  - zna fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, podstawowe ekonomiczne, prawne i etyczne uwarunkowania działalności zawodowej związanej z zawodem archeologa;
  - jest gotów wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone oraz nietypowe problemy i wykonywać zadania w zróżnicowanych i zmiennych warunkach;
  - komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii;
  - brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich;
  - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie;
  - jest gotów współorganizować działalność na rzecz środowiska zawodowego; - przestrzega zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, dba o dorobek i tradycje zawodu.

Student może być dopuszczony do egzaminu dyplomowego po uzyskaniu zaliczenia wszystkich przedmiotów zgodnych z programem studiów z uwzględnieniem wymaganych punktów ECTS oraz zarejestrowaniu pracy w systemie APD jeśli ocena z pracy nie jest niższa niż 3. Po obronie prace wraz z podpisami członków komisji są archiwizowane w formacie pdf co zapewnia transparentność procesu i bezpieczeństwo dokumentu przeznaczonego do archiwizacji. Zgodnie z zarządzeniem Rektora może być przekazana do Ogólnopolskiego Repozytorium Piśmiennych Prac Dyplomowych.

Egzamin ma formę ustną i jest przeprowadzony w Komisji składającej się z trzech członków: Przewodniczącego, Promotora i Recenzenta. Trwa nie więcej niż 1 godzinę zegarową. Jego struktura i przebieg składają się z prezentacji głównych tez i wyników badań zawartych w pracy. Kompletność i jakość merytoryczna autoreferatu jest jednym z elementów oceny egzaminu dyplomowego. Dopuszcza się następujące formy prezentacji: prezentacja multimedialna zawierająca materiał ilustracyjny, prezentacja zabytków archeologicznych lub innych źródeł pokrewnych, albo wyników prac eksperymentalnych, prezentacja filmowa prac terenowych, laboratoryjnych, eksperymentalnych lub

innych, prezentacja wyników modelowania 3D i animacji komputerowych. Drugi etap ma charakter dyskusji z członkami komisji egzaminacyjnej nad тезami i wynikami badań przedstawionych w pracy. Trzeci etap ma na celu sprawdzenie przez członków komisji poziomu opanowania wiedzy i umiejętności z zakresu studiowanego kierunku. Zadawane są łącznie trzy (przez promotora i recenzenta pracy) pytania dotyczące obszarów problemowych współczesnej archeologii, w oparciu o treści zawarte w sylabusach zajęć realizowanych w ramach bieżącego programu studiów. Pytania dotyczą specyfiki i zagadnień poruszanych w pracy dyplomowej. Komisja analizuje następnie odpowiedzi studenta i wystawia ocenę z egzaminu. Ocenę pracy dyplomowej ustala się w oparciu o średnią arytmetyczną ocen wystawionych przez promotora (promotorów) i recenzenta. Podstawą obliczenia wyniku z egzaminu jest średnia arytmetyczna ocen z trzech jego etapów. Podstawą obliczenia wyniku ze studiów jest średnia arytmetyczna ocen uzyskanych w czasie studiów, ocena z pracy dyplomowej i ocena z egzaminu dyplomowego. Ocena ostateczna widnieje na dyplomie ukończenia studiów. Przedstawiona procedura dyplomowania odpowiada w pełni obecnym standardom akademickim, łączy elementy transparentną ocenę, kontrolę antyplagiatową i formalną archiwizację prac.

W Instytucie Archeologii obowiązują następujące kryteria oceny prac magisterskich (dostępne również na stronie IAUWr: <https://archeo.uwr.edu.pl/dydaktyka/studia-w-instytucie/>):

1. Praca magisterska stanowi opracowanie przeglądowe lub oparte na studiach materiału zabytkowego, ewentualnie na wynikach analiz laboratoryjnych. Ma charakter pracy naukowej – zachowuje strukturę odzwierciedlającą przeprowadzone badania i zawiera aparat naukowy. Jej zakres merytoryczny jest większy niż w przypadku prac licencjackich.
2. Oceniana jest zgodność treści i tematu pracy, kompletność i logiczny układ pracy.
3. Ocenie podlega sposób przedstawiania dotychczasowych osiągnięć naukowych na polu związanym z podjętą tematyką, poziom wiedzy osiągniętej przez studenta, sposoby dążenia do osiągnięcia postawionych w pracy celów i ustosunkowanie się do podjętych pytań badawczych.
4. Pod uwagę brana jest adekwatność przyjętych do analizy źródeł oraz metod ich analizy. Zakres źródeł winien dawać możliwość analizy całości podjętego tematu.
5. Oceniana jest wiarygodność i rzetelność w zakresie wykorzystania źródeł, a także umiejętność korzystania z zasobów literatury naukowej, poprawność wnioskowania i styl wypowiedzi.
6. Oceniane jest nowatorstwo i oryginalność pracy.
7. Zarówno praca magisterska, jak i przebieg egzaminu magisterskiego winny przekonywać, że student wraz z ukończeniem studiów II stopnia osiąga warunki wymagane dla 7 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. A w szczególności:
  - w pogłębionym stopniu znać wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscypliny archeologia, znać główne tendencje rozwojowe dyscypliny;
  - znać fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, etyczne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej, w tym zasady ochrony własności i prawa autorskiego;
  - wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy i innowacyjnie wykonywać zadania w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach;
  - komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców;
  - logicznie argumentować w dyskusji;
  - kierować pracą zespołu, współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach;
  - samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie;

- odpowiedzialnie pełnić swoją rolę zawodową, z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym rozwijania dorobku zawodu i podtrzymywania etosu zawodu.

Studenci na każdym etapie studiowania poddawani są ocenie - w zakresie uzyskiwanych efektów uczenia się określonych dla każdego przedmiotu. Badane są przede wszystkim umiejętności nabyte podczas procesu kształcenia na kierunku archeologia, stopień aktywności studenta na zajęciach zarówno obligatoryjnych jak i tych do wyboru, jego obecność i zaangażowanie. Zasady i metody weryfikacji i oceny są opisane szczegółowo w sylabusie każdego przedmiotu. W przypadku zajęć stacjonarnych służy do tego lista obecności, w przypadku zajęć prowadzonych zdalnie studenci identyfikowani są po numerze indeksu, w przypadku dodatkowych, dobrowolnych wykładów naukowych organizowanych przez IA UW wrpisują się na listę. W ramach osiągania wymaganych efektów uczenia się studenci są sprawdzani podczas tekstów pisemnych, zaliczeń i egzaminów ustnych, wykonują również prace projektowe, recenzje wystaw i artykułów, prezentacje, dyskusje panelowe, postery, repliki zabytków oraz eseje. Sposób i forma zaliczenia każdego z przedmiotów podawana jest do wiadomości studentom na początku semestru (zaliczenia częściowe/całościowe materiału), widnieją również w sylabusach. Student zgodnie z wytycznymi dla danego przedmiotu wie jakie są wymagania dotyczące uzyskania danej oceny. W coraz częściej odnotowywanych przypadkach związanych z chorobą/niepełnosprawnością lub sytuacją rodzinną niektóre formy działalności związane z procesem uzyskania efektów uczenia się mają formę zdalną dostosowaną do stanu zaawansowania uzyskania tych efektów przez studenta oraz jego sytuacji. Promowane są działania związane z włączeniem tych osób w proces kształcenia (np. student z psem asystującym), pomimo ograniczeń konstrukcyjnych budynku. Proces ten wymaga transparentności kryteriów oceny postępów w nauce dla wszystkich studentów, co czasem skutkuje nie uzyskaniem zaliczenia z danych przedmiotów (finalnie skreślenia z listy studentów) pomimo wysiłków i zaangażowania pracowników naukowo-dydaktycznych czynionych w tym kierunku. Jeśli student nie osiąga wybranych efektów uczenia się, nie prowadzi się działań w kierunku ich jednostkowego obniżenia, co jest jedną z przyczyn tzw. zjawiska drop-out.

W przypadku realizacji efektów uczenia się Metodyki Badań Wykopalskich monitoruje się postępy studenta przy zastosowaniu indywidualnej Karty Oceny Studenta. Karty te przekazywane są po zakończeniu badań do sekretariatu dydaktycznego i pozostają do wglądu dla innych prowadzących zajęcia. Zgodnie z poprzednimi wytycznymi PKA zmodyfikowano ich konstrukcję uwzględniając postulaty raportu powizytacyjnego. Informacja zwrotna dla studentów przekazywana jest w trakcie lub pod koniec wykopalisk w formie ustnej. Ma to związek z subtelnością naturą niektórych problemów wynikających podczas realizacji efektów uczenia się. Szczegółowe kryteria oceny podawane są wraz z rozpoczęciem zajęć Metodyka Badań Wykopalskich ponieważ dostosowane są do różnorodnej sytuacji terenowej w jakich prowadzone są badania. Dodatkowym aspektem wdrożonym z uwagi na zasady bezpieczeństwa podczas organizacji zajęć jest obowiązkowe wyposażenie w apteczki oraz certyfikowane szkolenia pierwszej pomocy medycznej, które regularnie organizowane są przez Uniwersytet Wrocławski i w których biorą udział prowadzący zajęcia w Instytucie Archeologii. Mają one w obecnych warunkach kluczowe znaczenie przy właściwej i bezpiecznej organizacji dydaktyki w szczególności podczas prac terenowych i w laboratorium. W organizację i przeprowadzanie zajęć zaangażowani są również pracownicy techniczni oraz doktoranci IAUWr. W zależności od potrzeb i charakteru stanowiska, na którym prowadzone są badania, regularnie włącza się również w to grono interesariuszy zewnętrznych (WUOZ, Muzea, szkoły, Firmy Prywatne oraz Fundacje, a także stowarzyszenia Poszukiwaczy/Eksploratorów, Urzędy Gmin, Koła Gospodyń Wiejskich i inne). Część badań prowadzona jest również w kooperacji z innymi uczelniami, w tym zagranicznymi. Współpraca ta ma charakter sformalizowany (umowy o współpracy – w załączniku 8). Łącznie nasza współpraca obejmuje 23 instytucje z którymi współpracujemy na stałe i bardzo intensywnie. Lista instytucji, z którymi współpraca ma charakter intensywny, ale niekiedy doraźny, nie zawsze poparty podpisanymi umowami obejmuje 43 jednostki.

Oceny z zajęć wprowadzane są do uniwersyteckiego programu USOS. Obowiązuje skala od 2 do 5. W przypadku ocen częściowych informowani są na bieżąco, w formie ustnej, mailowej (przez USOS Web) oraz via Platformę Teams. Dobór metody przekazywania informacji uzależniony jest od indywidualnych preferencji nauczyciela, co wynika z niewielkiej liczebności studentów i grup oraz konkretnego zapotrzebowania na daną formę komunikacji (stacjonarnie, zdalnie).

W przypadku osób z niepełnosprawnościami oraz w kryzysie psychicznym Uniwersytet zapewnia różne formy wsparcia regulowane osobnymi aktami na poziomie wydziałowym i ogólnym. Jednocześnie promuje się wśród nauczycieli akademickich kursy i szkolenia zapewniające wgląd w obecny stan wiedzy na temat obecnych wyzwań otoczenia społecznego i gospodarczego. Podstawowym aktem regulującym wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami, obowiązujący na poziomie całej uczelni jest Zarządzenie Nr 129/2020 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego „W sprawie wprowadzenia Regulaminu udzielania wsparcia niematerialnego dla osób z niepełnosprawnością w Uniwersytecie Wrocławskim”. Rekomendacje w sprawie postępowania w sytuacji kryzysu psychicznego zawiera Komunikat Nr 68/2021 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 22.09.2021, wprowadzający odpowiednie wytyczne i rekomendacje. Zarządzenie nr 215/2023 dotyczy dostosowania procesów rekrutacji, kształcenia i egzaminowania dla osób z niepełnosprawnościami lub szczególnymi potrzebami. Część pracowników brała udział w specjalistycznych, dedykowanych szkoleniach z tego zakresu (szkolenie "Młodzi dorośli w kryzysie psychicznym: najtrudniejsze sytuacje - studium psychologiczne" w projekcie „Uniwersytet Wrocławski uczelnią bardziej dostępną”: prof. Justyna Baron, dr Dagmara Łaciak. Szkolenie zawierało analizę studiów przypadków z życia akademickiego oraz trening reagowania w kontakcie z osobą agresywną lub wycofaną (depresyjną). Szkolenie przeprowadziła dr n.med. Joanna Krawczyk). Istotne są także specjalistyczne szkolenia z zakresu BHP, realizowane w zakresie szerszym niż podstawowe szkolenia obowiązujące wszystkich pracowników. Szkolenia takie zakończone certyfikatem odbyli między innymi prof. Beata Miazga, dr Ewa Lisowska, dr Marcin Bohr, dr Bernadeta Kufel-Diakowska, mgr Łukasz Melski. Dr Bernadeta Kufel-Diakowska, dr Agnieszka Przybył oraz prof. Lech Marek brali ponadto udział w specjalistycznym szkoleniu obejmującym zasady reagowania w sytuacjach zagrożenia, w szczególności związanych z atakami o charakterze terrorystycznym (grudzień 2025).

Studenci także dokonują oceny zgodności danego przedmiotu z zakładanymi efektami oraz sposobu prowadzenia zajęć w drodze anonimowych ankiet wypełnianych po każdym semestrze poprzez USOSweb. Na podstawie osiąganych na każdym etapie studiów efektów uczenia się i uzyskiwanych przez studentów ocen zaliczeniowych oraz danych z ankiet oceniających zajęcia dydaktyczne, dokonuje się analizy procesu kształcenia i – jeżeli to zasadne – dokonuje zmian w programach. Wprowadzono również pilotażowo anonimowe ankiety zwrotne wypełniane przez nauczycieli akademickich dotyczące nauczanych przez nich przedmiotów. Narzędzie to ma być informacją do weryfikacji procesu jakości kształcenia i uzyskiwania efektów uczenia się przez studentów jak również daje możliwość uzasadnienia dla potencjalnych nieprawidłowości wykrytych w procesie kształcenia wynikających z postawy studentów. Studenci otrzymują ogólną informację o wynikach ankiet w corocznym raporcie kierunkowego zespołu do spraw oceny jakości kształcenia zamieszczanym na stronie internetowej instytutu. Szczegółowe informacje na ten temat zawarte zostały w kryterium 10. Uzyskane dane wykorzystywane są do modyfikacji sylabusu przedmiotu, zmiany metod nauczania, obniżenia lub podwyższenia wymagań wobec studentów, warunków uzyskania zaliczenia z danego przedmiotu i elementów składowych oceny z zajęć. Przykładowo – zwiększono w dydaktyce udział praktycznych zajęć z zakresu fotografii dokumentacyjnej i terenowej przedmiotu Dokumentacja w archeologii, w tym samym przedmiocie wprowadzono elementy fotogrametrii; w przedmiocie Metodyka badań zabytków ruchomych zwiększono wachlarz materiału zabytkowego zróżnicowanego surowcowo i chronologicznie dostępnego studentom do wglądu i analiz; w zajęciach Wprowadzenie do archeologii Nowego Świata wprowadzono treści będące wynikiem najnowszych ustaleń ekspedycji peruwiańskiej, podobnie – w zajęciach z Archeologii powszechnej paleolitu i mezolitu wprowadzono najnowsze osiągnięcia i ustalenia ekspedycji afrykańskich (Sudan, Egipt) oraz mongolskiej. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu studentów zaproponowano nowe zajęcia związane z analizami ceramicznymi

(Archaeological ceramic through time and space), zajęcia z zakresu krytycznej analityki interpretacji (Pseudoscience and critical reading in archaeology) oraz powrócono do prowadzenia konwersatorium z zakresu Archeologii sądowej.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się są określone w karcie przedmiotów oraz w obowiązujących przepisach wewnętrznych uczelni, w szczególności w Regulaminie Studiów (Uchwała nr 68/2024 Senatu UWr z 24 kwietnia 2024 r.). Zasady te stanowią ramy zapewniające rzetelne, przejrzyste i porównywalne ocenianie efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Do podstawowych funkcji systemu oceniania należy: informowanie studentów o poziomie ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, wspomaganie w samodzielnym procesie uczenia się, motywowanie do pracy i weryfikowanie efektów uczenia się, które zakładano w programie studiów. Prowadzący zajęcia informuje studentów na pierwszych zajęciach o kryteriach sprawdzania efektów uczenia się przypisanych do danego przedmiotu, metodach ich weryfikacji oraz zasadach uzyskiwania zaliczeń i ocen końcowych. Zasady te zapewniają równe traktowanie wszystkich studentów, bezstronność i transparentność procesu oceniania oraz możliwość porównywania osiągnięć studentów w ramach danego programu studiów. Ogólne zasady oceniania osiągniętych przez studenta efektów uczenia się zostały w stopniu podstawowym określone w Regulaminie studiów w UWr. Skala ocen obowiązująca w uczelni (§ 37.1): bardzo dobry 5,0; dobry plus 4,5; dobry 4,0; dostateczny plus 3,5; dostateczny 3,0; niedostateczny 2,0.

Ocenianie studenta polega na jego egzaminowaniu (forma ustna lub pisemna), do którego dopuszczony zostaje student po zaliczeniu wszystkich elementów dydaktycznych danego przedmiotu, określonych w programie studiów. Egzaminy przeprowadzane są w trakcie sesji egzaminacyjnej. Oceny zaliczeniowe z przedmiotów niekończących się egzaminem są wystawiane przez nauczycieli przed rozpoczęciem sesji. Zasady wystawiania ocen z danego przedmiotu i elementów składowych oceny końcowej (praca pisemna, projekt, odpowiedź ustna, prezentacja, test etc.) są przedstawiane przez nauczyciela studentom przed rozpoczęciem zajęć, na początku semestru. Organizacja roku akademickiego i zarazem terminy obu sesji egzaminacyjnych ustalane są każdorazowo dla danego roku akademickiego przez Rektora UWr osobnym zarządzeniem.

W Instytucie stosowany jest szeroki wachlarz metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się. Część z nich jest standardowa, wynikająca z Regulaminu studiów i przyjętego toku zaliczania kolejnych zajęć oraz dyplomowania I i II stopnia studiów. Są to pisemne lub ustne egzaminy zamykające wykłady oraz kolokwia, prace zaliczeniowe, prezentacje i rozmowy sprawdzające poziom wiedzy, zamykające seminaria, konwersatoria i ćwiczenia. Preferowaną techniką są egzaminy ustne. Wychodzimy bowiem z założenia, że na studiach humanistycznych są one najlepszą formą sprawdzenia zakresu i poziomu wiedzy studenta, jego umiejętności formułowania odpowiedzi, własnej wizji poznawanych zjawisk, właściwej reakcji na pytania dodatkowe i ewentualne podpowiedzi. Stoimy także na stanowisku, że student ma prawo do bezpośredniego kontaktu z profesorem, a egzamin ustny to kolejna taka możliwość.

W programie studiów na kierunku Archeologia nie ma praktyk zawodowych. Kwestię uprawnień do wykonywania zawodu archeologa reguluje Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1586 wraz z późniejszymi zmianami i nowelizacjami). Realizowane przez Instytut Archeologii w terenie ćwiczenia "Metodyka badań wykopaliskowych" przygotowują studenta do odbywania po ukończeniu studiów praktyki zawodowej wymaganej ww. ustawą. Wagę tych ćwiczeń dla całego procesu uczenia się określa fakt, że wykopaliska są metodą pozyskiwania źródeł archeologicznych, a więc pierwszym etapem prowadzonych w naszej dyscyplinie badań. Prawidłowe ich przeprowadzenie jest niezbędnym warunkiem powodzenia dalszych etapów badań. W trakcie tych ćwiczeń student poznaje i wykonuje samodzielnie lub w zespole wszystkie działania składające się na badania wykopaliskowe: organizację prac ziemnych, eksplorację warstw kulturowych i związanych z nimi obiektów, pozyskanie i metrykowanie artefaktów, wykonanie dokumentacji pomiarowej, graficznej i opisowej, prowadzenie dziennika badań. Wszystkie te elementy są oceniane w przygotowanej w Instytucie karcie oceny.

W trakcie studiów obowiązkowe są lektoraty języków obcych realizowane jako zajęcia dydaktyczne zgodne z programem i obejmują praktyczną naukę języka na poziomach B1–B2/B2+ (CEFR), w zależności od stopnia studiów. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowanych lektorów Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UWr, którzy stosują metody rozwijające wszystkie sprawności językowe: mówienie, słuchanie, czytanie i pisanie. Podstawą pracy jest metoda komunikacyjna, nastawiona na rozwijanie umiejętności porozumiewania się i poszerzanie słownictwa poprzez pracę indywidualną, w parach i w grupach. Wprowadzane są również elementy metody projektowej (PBL), w ramach której studenci przygotowują projekty i prezentacje w małych zespołach, rozwijając samodzielność oraz kompetencje akademickie. W procesie nauczania uwzględnia się także podejście międzykulturowe, pozwalające poznawać język w kontekście społecznym i kulturowym. Uzupełniając stosowane są elementy metody gramatyczno-tłumaczeniowej, wspierające analizę struktur językowych. Całość opiera się na podejściu eklektycznym, łączącym różne techniki nauczania oraz wykorzystanie narzędzi cyfrowych i platform edukacyjnych. Dodatkowo Studium oferuje formy wsparcia, takie jak platforma eTutor, tandem językowo-kulturowy „Między nami studentami”, zajęcia fakultatywne, kursy specjalistyczne oraz inne inicjatywy językowe. Studenci są przypisywani do grup językowych na podstawie testu kwalifikacyjnego lub kontynuacji poziomu z poprzedniego semestru. Dzięki temu zajęcia są dostosowane do realnych umiejętności uczestników i umożliwiają efektywną naukę. Postępy studentów oceniane są na podstawie aktywności na zajęciach, prac domowych, testów częściowych, prezentacji oraz egzaminu końcowego. Warunkiem zaliczenia jest osiągnięcie wymaganego poziomu zgodnego z CEFR i PRK oraz pozytywny wynik egzaminu, co stanowi podstawę przyznania punktów ECTS. Istnieje również możliwość zwolnienia z lektoratu na podstawie certyfikatu językowego honorowanego przez Studium (potwierdzanego w USOS).

Znajomość języków obcych jest w trakcie studiów na kierunku Archeologia niezbędna. Procesy przebiegające w pradziejach i w średniowieczu nie były determinowane dzisiejszymi granicami politycznymi i administracyjnymi. Oczywista jest znajomość języka angielskiego umożliwiająca czytanie ze zrozumieniem literatury przedmiotu i komunikacji w trakcie zajęć. W przypadku studiowania na Dolnym Śląsku wskazana jest również znajomość literatury krajów i regionów sąsiednich, a więc języków niemieckiego i czeskiego. Literatura w tych językach wskazywana jest jako niezbędna do uzyskania założonych efektów uczenia się. Znajomość tych języków sprawdzana jest niejako automatycznie, przez sprawdzenie znajomości treści tekstów. Poziom znajomości języka angielskiego, podstawowego w dzisiejszej nauce i humanistyce, można uznać za odpowiedni. Rozumienie tekstów czeskojęzycznych można uzyskać drogą treningu.

Zasady oceny postępów i osiągnięć studentów w procesie uczenia się są określone precyzyjnie, gwarantując obiektywność, rzetelność oraz jednakowe traktowanie wszystkich studentów. Do weryfikacji uzyskanych przez studenta efektów uczenia się wykorzystywane są metody: egzamin ustny, egzamin pisemny, kolokwium, sprawdzian, projekt, prezentacje, praca pisemna/esej/recenzja, weryfikacja poprzez obserwację (zajęcia praktyczne), praca dyplomowa, opinie w dzienniku badań archeologicznych. Decyzję dotyczącą wyboru metod, form pracy oraz zasad oceny podejmuje prowadzący zajęcia zgodnie z obowiązującym sylabusem. Zdecydowana większość zaliczeń i egzaminów semestralnych przeprowadzanych w Instytucie ma formę ustną. Treść zadawanych pytań i prowadzonych rozmów odpowiada treści przeprowadzonych zajęć i wskazanych lektur. Najlepiej oceniani są studenci, którzy samodzielnie i z własnej inicjatywy uzyskali wiedzę wykraczającą poza treść zajęć lub wypracowali własne interpretacje diskutowanych w nauce zjawisk. Jesteśmy zdania, że takie działania studentów odpowiadają idei studiów uniwersyteckich. Duży wpływ na ocenę ma między samodzielność wnioskowania.

Prace dyplomowe realizowane są na seminariach licencjackich i magisterskich prowadzonych przez samodzielnych pracowników nauki, są to prace pisemne archiwizowane następnie na Wydziale w systemie APD (Archiwum Prac Dyplomowych). Zarówno prace licencjackie, jak i magisterskie realizowane są zgodnie z metodologią obowiązującą w naukach historycznych i odzwierciedlają proces badawczy przeprowadzony przez studenta pod opieką prowadzącego zajęcia. Tematy prac

licencjackich dobierane są zgodnie z ogólnie pojętymi kompetencjami i problematyką badawczą uprawianą przez prowadzącego. Kompetencje nabywane przez studentów są weryfikowane systematycznie na kolejnych spotkaniach seminaryjnych, drogą zaliczeń semestralnych, a ostatecznie na obronie pracy przed trzyosobową komisją, złożoną z przewodniczącego, recenzenta i promotora. Szczegółowe zasady i mechanikę procesu dyplomowania zaprezentowano w Kryterium 3 (ponadto - <https://archeo.uwr.edu.pl/dydaktyka/studia-w-instytucie/>). Zestawienie tematów prac dyplomowych, zrealizowanych w naszym Instytucie w okresie od 2020 roku, zostało ujęte w sposób tabelaryczny w załączniku do Raportu (załącznik 6).

Testy, referaty i projekty studenckie bez przyporządkowania formalnego pozostają u prowadzących dane zajęcia. Prezentacje komputerowe są oceniane na bieżąco i pozostają na nośnikach studentów. Karty oceny ćwiczeń: „Metodyka badań wykopaliskowych” są przechowywane w Instytucie. Protokoły egzaminów dyplomowych, wygenerowane z bazy USOS, wypełnione przez członków Komisji egzaminacyjnej, przechowywane są w Dziekanacie Wydziału w indywidualnej teczce studenta – dane z protokołu wprowadzone zostają elektronicznie do bazy przez pracownika Dziekanatu. Do archiwizacji i oceny prac dyplomowych służy portal internetowy APD – dane wprowadzane są tam zgodnie z zapisem zarządzenia Dziekana Wydziału.

Pomoc w poszukiwaniu pracy i kontaktach z pracodawcami, a także monitoring losów absolwentów prowadzi uczelniane Biuro Karier. Codziennie na stronie internetowej biura można znaleźć nowe oferty pracy, staży i praktyk. Biuro organizuje także spotkania z pracodawcami, Targi Pracy i Praktyk Kampus Kariery. Na takich spotkaniach student może zapytać o specyfikę pracy w firmie, poznać przebieg rekrutacji, a co najważniejsze bezpośrednio wręczyć przedstawicielowi pracodawcy swoją aplikację. Dodatkową możliwością dla studentów jest udział w warsztatach i szkoleniach organizowanych przez Biuro Karier we współpracy z pracodawcami. Podczas takich spotkań studenci rozwijają swoje kompetencje miękkie i zdobywają wiedzę z zakresu rynku pracy. Powodzeniem cieszą się programy: „4 Kroki do Kariery” i „Mentoring dla studentów UWr”. Z obu co roku korzysta grupa studentów, zmotywowanych do działania i kształtowania swoich kompetencji, niezbędnych w ubieganiu się o pracę. Pracownicy Biura Karier pomagają również opracować indywidualną ścieżkę kariery, wybrać studia II stopnia i określić swoje szanse na rynku pracy. Oferują spotkania coachingowe, symulacje rozmów kwalifikacyjnych oraz sesje Assessment Center. Biuro na bieżąco śledzi skuteczność swojej działalności, rejestrując zatrudnienie absolwentów. Zebrane informacje wskazują na to, że znacząca grupa absolwentów znajduje zatrudnienie w szeroko rozumianej dziedzinie ochrony zabytków i archeologii, dzięki czemu mają oni możliwość korzystania z umiejętności praktycznych i wiedzy nabytych podczas studiów. Część ze studentów decyduje się na kontynuowanie edukacji na studiach doktorskich. Szczegółowe informacje dotyczące losów studentów archeologii zawarto w Kryterium 8.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 3:

.....

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Program studiów na kierunku Archeologia realizowany jest przez pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu Archeologii UWr, a ponadto przez nauczycieli akademickich innych jednostek Uniwersytetu Wrocławskiego. W okresie ostatnich 5 lat w Instytucie Archeologii zatrudnionych było 22 stałych pracowników naukowo-badawczych, stanowiących podstawę kadry realizującej zajęcia zgodnie z przyjętym programem studiów (sylwetki badaczy i ich charakterystyka w załączniku 4). Oprócz tego zatrudnienie znalazło kilkoro młodych naukowców, pracujących w ramach umów grantowych, jednakże nie realizowali oni zadań dydaktycznych (dr Joanna Markiewicz, dr Przemysław Dulęba, dr Maria Legut-Pintal, Sara Diaz, Lucia Watson, Lisa Schunk). Zróżnicowanie zainteresowań badawczych poszczególnych pracowników, ich osiągnięcia i dorobek naukowy wpływają na kształt programu studiów realizowanych w Instytucie. Każda z tych osób dysponuje znajomością co najmniej jednego

języka obcego na poziomie umożliwiającym prowadzenie wykładów bądź seminariów. Najczęściej jest to język angielski, rzadziej niemiecki i hiszpański. Seminaria dyplomowe prowadzone są przez specjalistów w konkretnych dziedzinach, przy czym studenci mają możliwość realizowania prac bardzo zróżnicowanych pod względem chronologii, począwszy od paleolitu po nowożytność. Instytut Archeologii UWr posiada wchodzące w skład Muzeum UWr własne Muzeum – Dom Archeologów. Pozostające w zasobach tej jednostki materiały zabytkowe umożliwiają pracownikom Instytutu prowadzenie zajęć o charakterze laboratoryjnym oraz specjalistyczne analizy – zajęcia te każdorazowo w ankietach studenckich oceniane są bardzo wysoko. Prowadzący zajęcia doskonalą swoje umiejętności dydaktyczne uczestnicząc w różnego rodzaju szkoleniach, zarówno w formie stacjonarnej, jak i online.

Pracownicy Instytutu są członkami licznych polskich i międzynarodowych gremiów naukowych i kulturalnych, komitetów redakcyjnych, rad programowych (por. załącznik 4– sylwetki pracowników). Zasiadają ponadto w gremiach uczelnianych – prof. Artur Błażejowski pełni funkcję Prodziekana UWr ds. Badań Naukowych, wcześniej pełnił funkcję Dziekana Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych. Warto podkreślić, że projekty grantowe realizowane obecnie są przez 64% kadry Instytutu. Liczba ta przekracza 70%, jeśli uwzględnić także okres poprzedzający czas objęty niniejszym raportem (tj. sprzed 2020 roku). Struktura kadry naukowej jest zróżnicowana wiekowo, z widoczną grupą profesorów (z dłuższym dorobkiem naukowym) oraz grupą młodszych pracowników z tytułem doktora. Dominującą rolę w Instytucie pełnią profesorowie i doktorzy habilitowani, co oznacza, że wśród dydaktyków i badaczy przeważają osoby o ugruntowanej pozycji akademickiej (średnia i starsza generacja). Zapewnia to stabilność naukową, istnienie ugruntowanych szkół badawczych i wysoki poziom doświadczenia. Młodsza kadra stanowi istotne uzupełnienie, co zapewnia ciągłość pokoleniową, potencjał rozwojowy, możliwość naturalnej sukcesji w perspektywie najbliższych lat. Strukturę wieku można określić jako zrównoważoną, lecz z wyraźnie silnym segmentem powyżej 45–lat, co jest typowe dla instytutów humanistycznych w Polsce. W perspektywie dekady kluczowe będzie utrzymanie napływu młodej kadry oraz wspieranie habilitacji w grupie 35–45 lat.

Kategoria	Liczba	Udział % w kadrze
Profesor (tytuł naukowy)	6	27.3%
Doktor habilitowany	4	18.2%
Doktor	12	54.5%
Samodzielni pracownicy (prof. + dr hab.)	10	45.5%
Łączna liczba kadry	22	100%

Struktura kadry Instytutu Archeologii UWr pod względem stopni naukowych

Wskaźnik	Wartość	Uwagi
Łączna liczba stałych pracowników	22	
Liczba awansów i tytułów naukowych 2020–2025	13	
Mobilność międzynarodowa kadry	wysoka	liczne stypendia NAWA, Fulbright, IDUB, Erasmus+
Udział kadry w grantach NCN	bardzo wysoki	Jeden z najwyższych udziałów w Polsce
Zajęcia w językach obcych	realizowane corocznie	angielski, hiszpański; visiting professors

Struktura kadry Instytutu Archeologii UWr – awanse, mobilność, granty

Kwalifikacje pracowników Instytutu (pełny zakres informacji znajduje się w załączniku 4 – Sylwetki pracowników):

Prof. dr hab. Borys Paszkiewicz – archeolog, wybitny numizmatyk, badacz pieniądza i problematyki gospodarczej. Punkt ciężkości swoich badań kładzie na zagadnienia gospodarki towarowo-pieniężnej w średniowiecznej Polsce. Publikuje głównie monografie i artykuły w periodykach polskich i środkowoeuropejskich. Jest skutecznym beneficjentem ogłaszanych konkursów na projekty badawcze. Skupia wokół siebie zespół uczniów i młodych naukowców.

Prof. dr hab. Jerzy Piekalski – archeolog średniowiecza i czasów nowożytnych. Badacz miast i procesów urbanizacyjnych na terenach między Renem a Wisłą. Ponadto prowadzi badania zamków i przemian historycznego krajobrazu kulturowego na dolnym Śląsku. Dzięki stypendium Fundacji Aleksandra von Humboldta prowadził swoje badania na uniwersytetach w Getyndze i Fryburgu Bryzgowijskim. Wyniki opublikował w kilku książkach w Polsce i w Niemczech oraz w licznych artykułach w kraju i zagranicą, w tym także w wysoko notowanych periodykach.

Prof. dr hab. Józef Szykalski – realizuje badania dotyczące prekolumbijskich społeczności Nowego Świata (Peru, Kolumbia, Boliwia, Brazylia) i archeologii Azji (Mongolia). W Uniwersytecie Wrocławskiego od 2007 roku; zatrudnionym w ramach Programu Reintegracyjnego 7th Framework Programme EU. Wcześniej pracował w projektach badawczych Uniwersytetu Fryderyka Wilhelma w Bonn oraz Universidad Católica de Santa Maria w Arequipie-Peru, którego Honorowym Profesorem jest od 1994. Autor ponad 100 publikacji naukowych. Utworzył w UWr. specjalność Archeologia Nowego Świata; aktualnie Zakład Archeologii Pozaeuropejskiej.

prof. dr hab. Artur Błażejowski - archeolog europejskiego Barbaricum i prowincji rzymskich (500 p.n.e. – 500 n.e.) ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów interkulturowych, przemian osadniczych, obrządku pogrzebowego i importów, w tym kontaktów świata śródziemnomorskiego z obszarami barbarzyńskimi w starożytności. Prowadzi ożywioną współpracę naukową z ośrodkami polskimi i zagranicznymi (Niemcy, Czechy, Słowacja, Węgry, Ukraina, Francja, Bułgaria, Rumunia). Ma znaczący dorobek naukowy dokumentowany publikacjami w kraju i zagranicą. Wiedza pozyskana w trakcie badań jest przez niego intensywnie wykorzystywana w dydaktyce. Kompetencje językowe umożliwiają mu prowadzenie zajęć w językach angielskim, francuskim i rosyjskim.

Prof. dr hab. Mirosław Masojć - archeolog pradziejów. Jego największe osiągnięcia naukowe to rozpoznanie krzemieniarstwa późnobrązowych miejsc symbolicznych w południowej Skandynawii, badania migracji w starszej epoce kamienia w Afryce (Sudan, Botswana), a ostatnio badania nad najstarszym osadnictwem na pustyni Gobi w Mongolii. Skutecznie pozyskuje środki grantowe na swoje szeroko zakrojone badania w Sudanie i w Azji Środkowej – łącznie 4 projekty w konkursach OPUS finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki. W tworzonych przez niego międzynarodowych zespołach badawczych uczestniczą studenci i doktoranci. Przygotowują oni swoje prace licencjackie, magisterskie i doktorskie w oparciu o wyniki tych badań.

Prof. dr hab. Tomasz Płonka - archeolog epoki kamienia. Specjalizuje się w badaniach kultury symbolicznej społeczności łowiecko-zbierackich. Z tym nurtem związana jest większość jego projektów realizowanych we współpracy z badaczami z kraju i zagranicy. Wyniki swoich badań publikuje w uznanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, prezentuje je również w formie referatów na konferencjach krajowych oraz zagranicznych. W badaniach wykorzystuje najnowsze techniki mikroskopowe i archeometryczne oraz pionierskie metody analizy ornamentów z pomocą sieci AI.

prof. dr hab. Andrzej Wiśniewski - archeolog epoki kamienia, należy do najaktywniejszych i najsukcesowniejszych naukowców w instytucie. Zajmuje się badaniami paleolitu Europy, dużą wagę przywiązuje do nurtu określanego jako geoarcheologia, wiążącego archeologię z naukami o ziemi. Jest uznanym uczestnikiem międzynarodowego środowiska naukowego. Punkty ciężkości kładzie na współpracę z Instytutem Maxa Plancka w Dreźnie, Uniwersytetem w Jenie, Czeską Akademią Nauk, Instytutem Geologii w Pradze, Uniwersytetem im. Masaryka w Brnie, a także z ośrodkami włoskimi,

hiszpańskimi i francuskimi. Skutecznie pozyskuje i realizuje projekty grantowe. Jego liczne publikacje mieszczą się w wysoko ocenianych, indeksowanych periodykach.

prof. dr hab.. Tomasz Gralak – archeolog pradziejów specjalizujący się w badaniach epoki brązu i wczesnych faz epoki żelaza w Europie. Podejmowane zagadnienia badawcze to kontakty interregionalne społeczności Europy Środkowej we wczesnej epoce żelaza, w tym oddziaływania azjatyckich ludów stepowych na tereny europejskie oraz związki ziem Polski z obszarami śródziemnomorskimi, bałkańskimi i nadczarnomorskimi. Ma duże doświadczenie w wieloaspektowych badaniach osad pradziejowych. Szczególne znaczenia mają dla niego analizy systemów metrologicznych i sposobu postrzegania przestrzeni przez człowieka pradziejowego. Wyniki wszystkich tych wątków badawczych są opublikowane w postaci książek i artykułów docenianych w gremiach przyznających prestiżowe nagrody i stypendia. Prof. Gralak utrzymuje intensywne kontakty międzynarodowe, dokumentowane publikacją referatów konferencyjnych. W ramach wyjazdów studyjnych i dydaktycznych wielokrotnie prowadził wykłady w języku angielskim. W ramach realizacji projektu badawczego odbył roczny staż w Swedish Collegium for Advanced Study (SCAS) działającym przy Uniwersytecie w Uppsali w Szwecji.

Prof. dr hab. Marta Osypińska – archeozoolog. Prof. Marta Osypińska zainicjowała w Polsce nowoczesne badania archeozoologiczne w Afryce, włączając tę dziedzinę w główny nurt badań nad cywilizacjami Doliny Nilu. Kierowała 5. międzynarodowymi projektami finansowanymi przez NCN. Odkrywczy globalnego południowego zasięgu tura, dowodów na domestykację bydła w Afryce oraz transkontynentalnych kontaktów obejmujących handel zwierzętami w starożytności i średniowieczu. Jej odkrycia w porcie Berenike (Egipt) – nekropolia zwierząt towarzyszących z I–II w. n.e. – odbiły się szerokim echem w światowych mediach i dyskursie naukowym otwierając nowoczesne pola dyskursu o relacjach człowiek-zwierzę w antyku. W 2024 roku rozpoczęła projekt „Matecznik Serengeti”, inicjując polskie badania w Tanzanii i tworząc pierwszą mapę archeologiczną tego regionu.

prof. UW dr hab. Justyna Baron. Zajmuje się problematyką organizacyjnych i społecznych aspektów wytwórczości w epoce brązu z wykorzystaniem danych archeometrycznych i traseologicznych. Kierowała i brała udział jako wykonawczyni projektami finansowanymi przez NCN i MNiDN. Jest ekspertką oceniającą wnioski składane w konkursach MNiDN, NCN, NPRH, GAČR (Czechy) oraz ANR (Francja). Współpracuje z licznymi instytucjami krajowymi i zagranicznymi, czego efektem są wspólne badania i publikacje. Od roku 2020 opublikowała 28 artykułów i rozdziałów w recenzowanych monografiach. Wśród publikacji mieszczą się artykuły w najwyżej notowanych czasopismach, w tym w periodykach takich jak *Antiquity*, *Archaeometry*, *Journal of Archaeological Science Reports* i *World Archaeology*. W latach 2020-2023 pełniła funkcję zastępczyni dyrektora Instytutu ds. dydaktyki oraz była członkinią Wydziałowego Zespołu ds. oceny jakości kształcenia. W tym czasie koordynowała przeprowadzenie zmiany programu studiów drugiego stopnia na kierunku archeologia oraz kierowała zespołem przygotowującym raport dla Państwowej Komisji Akredytacyjnej w 2022 roku, który został oceniony jako bardzo dobry. W latach 2023-2024 była stypendystką Fundacji Fulbrighta w Muzeum Historii Naturalnej Fielda w Chicago, gdzie realizowała projekt „Cross-craft interactions in the Central European Bronze Age”. W marcu 2025 spędziła miesiąc w Instytucie Badawczym MacDonalda na Uniwersytecie w Cambridge. Wielokrotnie wyjeżdżała do europejskich ośrodków akademickich w ramach wymiany kadry w programie Erasmus. Kilkakrotnie otrzymała nagrodę Rektora UW za osiągnięcia naukowe. Rezultaty badań własnych oraz efekty kwerend i konsultacji w różnych ośrodkach są na bieżąco włączane do prowadzonej dydaktyki jako uzupełnienie zajęć należących do programu studiów (takich jak „Wprowadzenie do Archeologii Polski”, „Archeologia Społeczna”, „Archeologia Powszechna – epoka brązu i okres halsztacki”) jak i zajęć autorskich w formie fakultatywnych konwersatoriów specjalistycznych („Crafts of the Bronze Age Europe” i „Pseudoscience and critical reading in archaeology”). Brała udział w szkoleniach dotyczących procedur przeciwdziałania dyskryminacji, obowiązujących na UW (2021) oraz w kontakcie ze studentami w kryzysie psychicznym (2025). Aktywnie uczestniczy w działaniach popularyzujących naukę i przeciwdziałających dezinformacji naukowej w przestrzeni publicznej. Prowadzi zajęcia w języku polskim i angielskim.

prof. UWr dr hab. Krzysztof Jaworski – archeolog średniowiecza. Zainteresowania badawcze obejmują przede wszystkim okres plemienny i wczesnopanstwowy wczesnego średniowiecza na obszarze południowych ziem polskich. Koncentruje się zarówno na badaniach różnych elementów słowiańskiej kultury materialnej i jej stykach z obcymi elementami kulturowymi (m.in. karolińskimi i awarskimi), jak i problemach dotyczących szeroko pojętej mediewistyki (relacje mieszkańców obszarów dzisiejszej Polski z najwcześniejszymi środkowoeuropejskimi organizmami państwowymi, rozwój terytorialny państwa Pierwszych Piastów i in.). W swoich badaniach podejmuje też tematy dotyczące późnego średniowiecza, m.in. kwestii ówczesnego rzemiosła oraz badań zamków sudeckich. Charakter zajęć dydaktycznych zgodny jest z zainteresowaniami badawczymi, zarówno terenowymi, jak i gabinetowymi.

prof. UWr dr hab. Lech Marek – archeolog średniowiecza i nowożytności, specjalizuje się w szeroko pojętych badaniach uzbrojenia i kultury symbolicznej. Jego główne osiągnięcia naukowe to kilka solidnych monografii dobrze przyjętych przez środowisko naukowe. Dzięki stypendium Fulbrighta prowadził swoje badania na Department of Anthropology, University of Minnesota i w Arms and Armor dep. Metropolitan Museum of Art., w Nowym Jorku. Międzynarodowe doświadczenia dydaktyczne budował m.in. prowadząc wykłady gościnne w Columbia University in the City of New York oraz Université de recherche Paris Sciences et Lettres. Współpracuje z Royal Armouries w Leeds oraz londyńskim muzeum: The Wallace Collection, w Wielkiej Brytanii, czego efektem jest wspólny projekt dotyczący militariów odkrytych na terenie historycznej części Gdańska.

prof. UWr dr hab. inż. Beata Miazga – chemik i archeolog, jej zainteresowania naukowe i dorobek mieszczą się w dyscyplinie archeologia, a w szczególności w kręgu badań archeometrycznych. Kładzie nacisk na badania transdyscyplinarne, czyli połączenie badań metodami humanistycznymi z powszechnie wykorzystywanymi przez nauki ścisłe. Wyniki tych badań publikuje w wysokopunktowanych czasopismach naukowych, m.in. Antiquity, Journal of Archaeological Science, Archaeometry, Anthropological and Archaeological Science. Swoją wiedzę w zakresie spektroskopii, mikroskopii oraz metalografii i konserwacji zabytków archeologicznych obszernie wykorzystuje w dydaktyce. Opiekuje się także studentami z zagranicy. Uczestniczyła w 15 projektach badawczych. Skutecznie pozyskuje środki na wyposażenie prowadzonego przez siebie laboratorium naukowo-badawczego.

Prof. UWr, dr hab. Mateusz Żmudziński - archeolog prowincji rzymskich. Wcześniej zajmował się rzymską Dacją, obecnie koncentruje się na problematyce bałkańskiej. Prowadzi tam też badania dotyczące wcześniejszych epok. Publikacje, często zagraniczne, dotyczą archeologii cesarstwa rzymskiego, historii archeologii, historii kultury, Jedwabnego Szlaku. Zajęcia wiążą się z archeologią prowincji rzymskich (z tej dziedziny bronił pracę mgr), kulturą materialną świata rzymskiego, archeologią klasyczną (z tej się habilitował) i śródziemnomorską. W razie potrzeby (np. wykłady dla obcokrajowców) - prowadził zajęcia w języku angielskim.

Dr hab. Aleksandra Pankiewicz – archeolog, o specjalizacji wczesne średniowiecze. Zajmuje się tzw. okresem plemiennym i wczesnopanstwowym na Śląsku, a także głównymi ośrodkami domeny Piastów, ze szczególnym uwzględnieniem Wrocławia. Jest też specjalistą w dziedzinie wczesnośredniowiecznej ceramiki i szklarstwa, ale interesuje się szeroko rozumianą kulturą materialną tej epoki. Aleksandra Pankiewicz jest autorem ponad 100 publikacji, w tym kilku monografii, zarówno własnych jak i współautorskich. W swoim dorobku ma także artykuły w renomowanych czasopismach (np. Journal of Archaeological Science, czy Archaeometry). Kierowała też kilkoma projektami badawczymi finansowanymi przez MKiDN oraz NCN.

Dr Marcin Bohr – archeolog pradziejów, skoncentrowany na okresach lateńskim i wpływów rzymskich. Aktualnie koncentruje się na analizie szlaków komunikacyjnych i osadnictwa na terenach górskich środkowej Europy oraz tematyce depozytów rytualnych w środowisku górskim. Duże znaczenie w jego działalności ma współorganizacja w ramach współpracy międzyuczelnianej (wraz z dr Mileną Danielewską-Teska z UAM) międzynarodowych seminariów Extra limites – łącznie 70 spotkań, w

których uczestniczą wykładowcy z Austrii, Czech, Mołdawii, Niemiec, Norwegii, Polski, Słowenii, Ukrainy: efekt - trzy publikacje książkowe podsumowujące wyniki tych seminariów. Uczestniczy w konferencjach o zasięgu międzynarodowym, głównie w Europie Środkowej. Publikuje w kraju i zagranicą, także w wysoko punktowanych czasopismach. Ma dobry kontakt ze studentami, których angażuje do różnego rodzaju działań w ramach wolontariatu, także prac wykopaliskowych. Prowadzi także działalność popularyzatorską, opracowuje treści dla mediów społecznościowych Instytutu. Od 2020 roku jest głównym organizatorem corocznych Drzwi Otwartych Instytutu Archeologii UWr. Opiekun Studenckiego Koła Naukowego Archeologów. Członek Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia. Od roku 2023/2024 zastępca Dyrektora Instytutu Archeologii UWr ds. dydaktyki.

Dr Paweł Duma – archeolog średniowiecza i nowożytności. Prowadzi badania w zakresie archeologii prawnej (kieruje grantem realizowanym ze środków NCN), analiz historycznego krajobrazu kulturowego, badań średniowiecznych i nowożytnych miast oraz leśnych hut szkła. W ostatnich latach koncentruje się także na badaniach europejskich kolonii w Nowym Świecie. Jest stypendystą MNiSW, członkiem rady redakcyjnej kwartalnika „International Journal of Historical Archaeology” (USA) od 2015. Jest zapraszany do zespołów grantowych innych badaczy. Jego główną zasługą dydaktyczną jest wprowadzenie do treści nauczania obszernej wiedzy w zakresie archeologii nowożytnej, w tym problematyki kolonialnej.

Dr Mirosław Furmanek – archeolog pradziejów, głównie młodszej epoki kamienia. Prowadzi badania w konwencji interdyscyplinarnej łącząc możliwości archeologii jako nauki humanistycznej oraz nauk przyrodniczych. Koncentruje się na wieloaspektowych studiach nad społecznościami neolitycznymi oraz epoki brązu. Drugi nurt jego badań związany jest z aplikacją metod nieinwazyjnych w archeologii. Uzyskane środki z grantów aparaturowych MNiSW pozwoliły zbudować unikatową bazę sprzętową dla realizacji tych badań. Efektem badań są publikacje w najwyżej notowanych periodykach (łącznie z Nature). W dydaktyce szczególnie cenne są jego zajęcia w zakresie archeologii nieinwazyjnej.

Dr Bernadeta Kufel-Diakowska – archeolog pradziejów, w tym głównie epoki kamienia. Specjalizuje się w analizach traseologicznych, osiągając przy tym wartościowe wyniki, przyjmowane do publikacji w wysoko notowanych periodykach. Prowadzi własne projekty badawcze, jest także zapraszana do zespołów organizowanych poza Instytutem. Druga jej specjalność to muzealnictwo i ochrona zabytków.

Dr Ewa Lisowska – archeolog wczesnego średniowiecza, geolog. Prowadzi prace oparte na współpracy międzydyscyplinarnej, głównie w porozumieniu z przedstawicielami nauk przyrodniczych i nauk o ziemi. Główny nurt zainteresowań badawczych w ostatnich latach to archeologia obszarów gór i pogórzy, w tym adaptacji człowieka do stref górskich w średniowieczu, głównie w VIII-XIII w. Drugi 33 nurt jej badań to petroarcheologia – analiza wychodni kamieni użytkowych i produkowanych z nich artefaktów. Czynnie uczestniczy w życiu międzynarodowego środowiska naukowego.

Dr Dagmara Łaciak - archeolożka epoki brązu i wczesnej epoki żelaza oraz ceramolożka. Punkt ciężkości jej zainteresowań badawczych to okres halszacki, ze szczególnym uwzględnieniem wytwórczości garncarskiej, technologii ceramiki malowanej, "grafitowanej" i związanych z tymi zagadnieniami interakcji kulturowych. Jej zainteresowania badawcze dotyczą również innych okresów i obszarów, co związane jest z rozwijaniem badań nad ceramiką i wprowadzaniem podejścia archeometrycznego, traseologicznego i eksperymentatorskiego. Skutecznie buduje swoją pozycję w międzynarodowym środowisku archeologów pradziejów i dorobek naukowy. Bierze aktywny udział w licznych ponadregionalnych konferencjach, wyjazdach naukowych (np. Program "Visiting Professor"), publikuje w kraju i zagranicą, także w wysoko punktowanych czasopismach. Prowadzi własne projekty grantowe i uczestniczy w grantach innych badaczy. Ma dobry kontakt ze studentami, szczególnie w trakcie zajęć warsztatowych. Bierze intensywny udział w życiu organizacyjnym Instytutu. Inicjuje i organizuje wiele działań naukowych i popularnonaukowych, angażując studentów i doktorantów z Polski z zagranicy (np. Europejskie Dni Archeologii, Festiwal Nauki). Deklaruje prowadzenie zajęć w języku angielskim.

Dr Agnieszka Przybył - archeolog specjalizująca się w zagadnieniach młodszej epoki kamienia. Prowadzi badania z zakresu obrządku pogrzebowego kultury pucharów lejkowatych na Dolnym Śląsku oraz krajobrazu kulturowego z monumentalnymi grobowcami w okresie neolitu, na przykładzie Wzgórz Niemczańsko Strzebińskich. W swojej pracy badawczej wykorzystuje m.in. nowoczesne metody prospekcji nieinwazyjnej oraz narzędzia systemów informacji geograficznej. Interesuje się także teorią archeologii, wykorzystując wiedzę z tego zakresu w ramach prowadzonych zajęć z historii i metodologii archeologii. W 2024 roku skończyła realizację projektu finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (NCN), pt. „Tajemnice świata budowniczych długich grobowców. Archeologiczno-paleośrodowiskowe studium neolitycznego krajobrazu kulturowego na Wzgórzach Niemczańsko-Strzebińskich”. W 2025 roku rozpoczęła realizację, wraz z kolegami z Republiki Czeskiej, międzynarodowego projektu, pt. „Długoterminowa dynamika użytkowania pradziejowych miejsc rytualnych” współfinansowany przez Czeską Agencję Grantową (GAČR) oraz NCN w ramach programu Weave Unisono. Wyniki jej badań są prezentowane na międzynarodowych konferencjach i w wysoko punktowanych czasopismach, a także wykorzystywane w dydaktyce. Prowadzi także zajęcia w języku angielskim, ze wstępu do archeologii, dla studentów zagranicznych studiujących na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych w ramach programu Erasmus+ oraz kierunku European Studies. Stale podnosi swoje kompetencje dydaktyczne uczestnicząc w licznych kursach, organizowanych przez Uniwersytet Wrocławski. Po ukończeniu tutejszej Akademii Tutoringu została włączona do grona tutorów Uniwersytetu Wrocławskiego.

Dorobek naukowy pracowników Instytutu jest bardzo znaczący – najważniejsze publikacje wymienione są w Kryterium 1 oraz osobnym załączniku 7. Corocznie pracownicy Instytutu są laureatami przyznawanych przez Rektora UWr nagród za działalność organizacyjną, naukową i wybitne publikacje. W 2025 roku prof. dr hab. Jerzy Piekalski otrzymał prestiżowy Medal Uniwersytetu Wrocławskiego. Instytut Archeologii UWr poza licznymi publikacjami książkowymi wydaje własne periodyki – Śląskie Sprawozdania Archeologiczne oraz Studia Archeologiczne, poczytną serię Wratislavia Antiqua.

Profil badawczych zainteresowań i dorobek naukowy pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu wpływa na rozkład i przydziały prowadzonych zajęć. Szczególne znaczenie ma to w przypadku seminariów licencjackich i magisterskich, ale także wykładów. Na konwersatoriach specjalistycznych prezentowane są aktualne kierunki badań, niekiedy bardzo nowatorskie i stanowiące implementację metod stosowanych współcześnie w światowej archeologii. Doświadczenie terenowe, umiejętność pracy z najnowocześniejszą aparaturą dokumentacyjno-pomiarowo-analityczną oraz doświadczenie w zakresie analizy dużych serii materiałów zabytkowych mają wpływ na przydział zajęć wykopaliskowych, terenowych z jednej strony, z drugiej zaś zajęć o charakterze laboratoryjnym czy przeprowadzanych w pracowni konserwacji zabytków. Obciążenie dydaktyczne na Uniwersytecie Wrocławskim wynosi 240 godzin dla adiunktów i 210 godzin dla doktorów habilitowanych. W realizację konwersatoriów zaangażowani są wybrani, najbardziej ambitni doktoranci – ich zajęcia są hospitowane, przygotowywane bardzo starannie i uzyskują bardzo dobre wyniki ocen w ankietach studenckich.

Zasadniczo nasi pracownicy mają niewielką liczbę nadgodzin – staramy się optymalizować plan przydziałów, żeby tych nadgodzin nie generować. Niekiedy jest to jednak trudne – ze względu na realizowane projekty naukowe część pracowników ma prawo do obniżenia pensum. Część prowadzonych zajęć jest z kolei bardzo specyficzna: kompetencje do ich prowadzenia posiada ograniczona liczba pracowników. W niewielkiej liczbie sytuacji posiłkujemy się wykładowcami spoza Instytutu: są to zajęcia z zakresu nauk o ziemi, bioarcheologii, antropologii fizycznej, GIS.

Przydziały zajęć są warunkowane profilem działalności naukowej naszych pracowników, specyfiką ich zainteresowań badawczych i zakresem chronologicznym, w którym się specjalizują. Coraz częściej do badań naukowych włączani są nasi studenci. Ich udział nie ogranicza się jedynie do zaangażowania w prace wykopaliskowe, prowadzenie dokumentacji i prac pomiarowych, ale polega na opracowaniu wyników badań w skali odpowiedniej do kompetencji, a w przypadku najambitniejszych studentów przeradza we współautorstwo powstających artykułów naukowych. Studenci Instytutu bardzo licznie i aktywnie (najczęściej w ramach wolontariatu) biorą udział w badaniach archeologicznych prowadzonych przez pracowników Instytutu. Są to prace prowadzone zarówno w Polsce, jak i za

granicą (Botswana, Mongolia, Peru, Egipt, Gruzja). Studenci, szczególnie Ci należący do Studenckiego Koła Naukowego Archeologów bardzo aktywnie działają zarówno na polu naukowym (organizacja wykładów, warsztatów, konferencji, udział w badaniach wykopaliskowych, prelekcji w szkołach i gminach), ale także organizacyjnym (organizacja Drzwi Otwartych Instytutu, Nocy Humanistów, Festiwalu Nauki). Wyniki prowadzonych badań są publikowane, zaś studenci biorą aktywny udział w opracowaniu wyników i przygotowywaniu publikacji, także w prestiżowych i wysoko punktowanych czasopismach (lista publikacji naszych studentów znajduje się w załączniku 7 do niniejszego raportu).

Polityka kadrowa Instytutu ukierunkowana jest na budowę zespołu zdolnego realizować zasadnicze cele Uniwersytetu – badania naukowe i nauczanie, a także cele własnej jednostki. Te ostatnie to utrzymanie wysokiego poziomu badań w prowadzonych przez nas specjalnościach, interdyscyplinarny i międzynarodowy profil badań oraz odpowiadająca im poziomem dydaktyka. Działania zmierzające do realizacji tego celu są warunkowane zgodnością z obowiązującym prawem pracy i regulacjami stanowionymi przez ogólnopolskie ustawodawstwo, zarządzenia MNiSW oraz Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. Przyjęcie do pracy na stanowisku naukowo-dydaktycznym możliwe jest wyłącznie w drodze konkursu ogłoszonego zgodnie z aktualnymi wymogami. O przyjęciu do pracy decyduje powołana w tym celu komisja specjalistów, która ocenia dorobek naukowy kandydata oraz perspektywy jego rozwoju, doświadczenie dydaktyczne, organizacyjne oraz badawcze. W przypadku nowego zatrudnienia pod uwagę bierze się potrzeby dydaktyczne związane z prowadzonym kierunkiem studiów. Regularnie przeprowadzana jest okresowa ocena nauczycieli akademickich zgodnie z przepisami i zasadami obowiązującymi w UW. W prowadzonej polityce kadrowej uwzględnia się wyniki hospitacji zajęć dydaktycznych. Istotne znaczenie pomocnicze mają także wyniki ankiet studenckich w USOS. W ankietach takich ocenia się sposób prowadzenia zajęć, komunikatywność, atrakcyjność zastosowanych metod dydaktycznych, terminowość prowadzenia zajęć, sposób weryfikowania efektów uczenia się, postawę prowadzących wobec studentów. Wyniki ankiet analizowane są przez kierunkowy Zespół ds. oceny jakości kształcenia i raportowany następnie Wydziałowemu zespołowi ds. oceny jakości kształcenia. W sytuacji, gdy pojawiają się głosy ze strony studentów na temat potencjalnych nieprawidłowości, dyrekcja Instytutu reaguje poprzez spotkanie z danym pracownikiem, wypracowanie systemu naprawczego oraz monitorowanie jego wdrażania. Z drugiej strony pracownicy mają możliwość przedstawienia swoich uwag i spostrzeżeń w odniesieniu między innymi do procesu dydaktycznego w specjalnych ankietach tzw. pracowniczych, które w Uniwersytecie funkcjonują od niedawna (2024/2025). W chwili obecnej struktura kadrowa Instytutu jest właściwa.

Stawiamy sobie za cel motywowanie i wspieranie kadry Instytutu do ciągłego podnoszenia poziomu prowadzonych badań. Atmosfera pracy w Instytucie jest bardzo dobra, a starsze Koleżanki i Koledzy są zawsze wsparciem dla młodszych. Podnoszenie kompetencji dydaktycznych odbywa się drogą wymiany doświadczeń z Koleżankami i Kolegami z ośrodków zagranicznych, z wykorzystaniem możliwości jakie daje program ERASMUS. Kompetencje dydaktyczne podnoszone są w ramach organizowanych szkoleń, głównie ogólnouniwersyteckich. Instytut wspiera inicjatywy organizacyjne swoich pracowników, merytorycznie i finansowo w zakresie organizowania konferencji, sympozjów i seminariów, często o zasięgu międzynarodowym, owocujących dorobkiem publikacyjnym i nawiązaniem nowych kontaktów naukowych.

Awanse naukowe pracowników Instytutu:

- Zatrudnienie dr. hab. inż. Beaty Miazgi na stanowisku profesora nadzwyczajnego: 1.07.2020 r.
- Otrzymanie przez dr hab. Artura Błażejewskiego tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologia - postanowienie Prezydenta RP z dnia 21.11.2022 r.
- Zatrudnienie prof. dr. hab. Artura Błażejewskiego na stanowisku profesora zwyczajnego: 1.12.2022 r.
- Zatrudnienie dr. hab. Lecha Marka na stanowisku profesora nadzwyczajnego: 1.03.2023 r.

- Otrzymanie przez dr hab. Mirosława Masojcia tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologia - postanowienie Prezydenta RP z dnia 7.09.2023 r.
- Zatrudnienie prof. dr. hab. Mirosława Masojcia na stanowisku profesora zwyczajnego: 1.10.2023 r.
- Nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego dr Aleksandrze Pankiewicz – 7.09.2024 r.
- Otrzymanie przez dr hab. Andrzeja Wiśniewskiego tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologia - postanowienie Prezydenta RP z dnia 21.05.2024 r.
- Zatrudnienie prof. dr. hab. Andrzeja Wiśniewskiego na stanowisku profesora zwyczajnego: 1.06.2024 r.
- Zatrudnienie dr. hab. Mateusza Żmudzińskiego na stanowisku profesora nadzwyczajnego: 1.06.2024 r.
- Otrzymanie przez dr hab. Tomasza Płonkę tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologia - postanowienie Prezydenta RP z dnia 3.02.2025 r.
- Zatrudnienie prof. dr. hab. Tomasza Płonki na stanowisku profesora zwyczajnego: 1.03.2025 r.
- Otrzymanie przez dr hab. Tomasza Gralaka tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologia - postanowienie Prezydenta RP z dnia 5.03.2025 r.
- Zatrudnienie prof. dr. hab. Tomasza Gralaka na stanowisku profesora zwyczajnego: 1.04.2025 r.
- Otrzymanie przez dr hab. Martę Osypińską tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologia - postanowienie Prezydenta RP z dnia 31.12.2025 r.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 4:

.....

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego mieści się w dwóch budynkach: przy ul. Szewskiej 48 (parter, II i III piętro) oraz przy ul. Koszarowej 3/28. Pierwszy z nich to historyczny Pałac Hornesów z XVIII-XIX wieku, drugi stanowił dawniej część koszar, przekazanych Uniwersytetowi Wrocławskiemu w latach 90-tych XX wieku. Łączna powierzchnia obydwu budynków wynosi 1200 m². W budynku przy ul. Szewskiej 48 (740 m²) znajdują się 3 sale wykładowe, pracownia komputerowa, pracownia fotograficzna, pracownia graficzna, biblioteka, 10 gabinetów pracowników naukowo-dydaktycznych, archiwum Instytutu, pokój administracji oraz gabinet dyrektora. Ponadto na parterze mieści się portiernia oraz pokój Działu Usług Informatycznych, a w piwnicach pomieszczenia magazynowe na sprzęt wykopaliskowy. Większość zajęć dydaktycznych odbywa się w tym budynku – w salach nr 202, 203 i 304. Przy każdej sali dydaktycznej znajdują się krzesła, które umożliwiają studentom komfortowe oczekiwanie na zajęcia.

W budynku przy ul. Koszarowej (460 m²) mieści się Zakład Archeometrii i Konserwacji Zabytków Archeologicznych wraz z 3 pracowniami naukowo-dydaktycznymi, w których prowadzone są zajęcia z zakresu konserwacji i klasyfikacji zabytków oraz prace badawcze. Na parterze znajduje się również mała sala wykładowa oraz służące celom dydaktycznym niewielkie muzeum – Dom Archeologów, będące częścią Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego. Część tego poziomu (sala nr 15) zaadaptowano w 2025 roku na nowoczesną pracownię komputerową, w której odbywają się zajęcia dydaktyczne (np. z traseologii) i prowadzone są badania naukowe. W budynku znajduje się również 5 gabinetów pracowników naukowo-dydaktycznych i technicznych, gabinet doktorantów oraz

pomieszczenie dla studentów działających w Studenckim Kole Naukowym Archeologów UWr, a także 2 pokoje gościnne.

W kampusie uniwersyteckim przy ul. Koszarowej nasz Instytut pozyskał również 456 m² powierzchni magazynowej, zlokalizowanej w trzech budynkach, a ponadto 7 kontenerów również wykorzystywanych jako magazyny zabytków. Zasoby te stanowią wygodne zaplecze dla zajęć prowadzonych w budynku przy ul. Koszarowej 3/28 - analizy materiału źródłowego stanowią jeden z fundamentów kształcenia archeologicznego, umożliwiamy studentom pracę na oryginalnym materiale zabytkowym. W siedzibie Instytutu przy ulicy Koszarowej znajdują się dwa pomieszczenia i przestrzeń terenowa wykorzystywana przez bardzo prężnie działające Koło Naukowe. Znajduje się tam między innymi zaplecze umożliwiające wykonywanie i wypał ceramiki (figuralnej, naczyniowej itp.) – koła garncarskie i piec elektryczny.

Poza budynkami Instytutu prowadzone są praktyczne zajęcia terenowe: „Ćwiczenia terenowe z geoarcheologii”, „Metodyka prospekcji archeologicznej” oraz „Metodyka badań wykopaliskowych”. Pierwsze z wymienionych obejmują jednodniowe zajęcia w terenie, na różnych stanowiskach archeologicznych i geologicznych, w czasie których prowadzący i uczestnicy przemieszczają się za pomocą autobusu. W czasie pozostałych bloków zajęciowych dydaktykę prowadzimy na stanowiskach archeologicznych. Wyjazdy terenowe organizują i koordynują prowadzący, korzystając z wszechstronnej pomocy pracowników technicznych i administracyjnych zarówno Instytutu, jak i Uniwersytetu. Uczestnicy i prowadzący korzystają z usług transportowych firm zewnętrznych. Noclegi oraz pracownie terenowe są organizowane w gospodarstwach agroturystycznych, schroniskach i domach prywatnych, a wyjątkowo w szkołach wiejskich i hotelach. Część należności za noclegi studentów pokrywa Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych.

Instytut Archeologii posiada i systematycznie rozwija swoją infrastrukturę sieciowo-informatyczną wykorzystywaną na potrzeby działalności naukowej, dydaktyki oraz administracji. Zasoby IT to szybkie sieci komputerowe (1Gbit) wykorzystujące technologię VLAN spinające budynki Instytutu z siecią szkieletową. Sieci przewodowe uzupełnione są radiowymi punktami dostępowymi (w sumie 10) sieci EDUROAM z centralnym uwierzytelnianiem w AD. Na tej bazie Instytut oferuje dostęp do zasobów lokalnych i Internetu wszystkim grupom (studentom, pracownikom, administracji) realizującym swoje zadania wg zasad określonych zarządzeniami wewnętrznymi i regulaminami. Instytut ściśle i aktywnie współpracuje z Działem Usług Informatycznych UWr w zakresie centralnie wdrażanych zasobów i usług, modernizacji i unowocześniania rozwiązań sprzętowo architektonicznych własnej infrastruktury szczególnie w aspekcie dostępności i bezpieczeństwa oraz gotowości do i realizacji wsparcia przy rozwiązywaniu różnorodnych problemów informatyczno-komunikacyjnych. Wszystkie komputery pracowników (stacjonarne, przenośne), w salach dydaktycznych, pracowniach i bibliotece są zarządzane przez centralnie wdrożone w Uniwersytecie systemy nadzoru, aktualizacji, uwierzytelniania wieloskładnikowego, ochrony antywirusowej i inwentaryzacji. Centrum Kształcenia na Odległość (CKO) Uniwersytetu Wrocławskiego utrzymuje platformę e-lerningową <https://e-edu.uwr.edu.pl/>, wspieraną w zakresie dydaktyki stacjonarnej i zdalnej przez platformę TEAMS. Narzędzia te rozwinęły się na dużą skalę w okresie pandemii COVID-19, a następnie zostały wykorzystane w działaniach dydaktycznych po jej wygaszeniu. Część zajęć dydaktycznych można odbywać zdalnie na platformie TEAMS w ramach grup zajęciowych, tworzonych przez CKO. Choć większość zajęć prowadzona jest stacjonarnie, formy zdalnej używa się w wypadku różnych zdarzeń losowych, wyjazdów służbowych lub zajęć dla doktorantów, w przypadku gdy znajdują się oni na stypendiach naukowych. Platforma TEAMS jest również wygodnym narzędziem udostępniania materiałów edukacyjnych w formie prezentacji, plików tekstowych i tabel.

Studenci Uniwersytetu Wrocławskiego po rozpoczęciu studiów otrzymują adres mailowy w domenie uwr.edu.pl bazujący na indywidualnym numerze albumu. Dzięki takiemu rozwiązaniu student dostaje dostęp do platformy USOS oraz konta uniwersyteckiego w Outlooku, służącego między innymi do komunikacji z nauczycielami akademickimi i pozostałymi pracownikami Instytutu. Dzięki istnieniu tych rozwiązań student na bieżąco ma wgląd w swoje oceny, informacje o konsultacjach, ewentualnych odwołanych zajęciach czy też terminach ich odrabiania. Dane na temat studiowania archeologii, badań

prowadzonych przez pracowników Instytutu, aktualnych prelekcjach, wykładach gościnnych, najnowszych publikacjach dostępne są także na stronie Instytutu: <https://archeo.uwr.edu.pl/>. Bieżące informacje na temat działalności Instytutu znaleźć można również na platformach społecznościowych FB (<https://www.facebook.com/archeouniwr/>) oraz Instagram (<https://www.instagram.com/instytutarcheologiiuwr/>). Instytut posiada ponadto kanał na platformie YouTube, na którym udostępniane są niektóre wykłady, filmy promocyjne, prezentacje aktualnych projektów badawczych (<https://www.youtube.com/@instytutarcheologiiuniwers5207/videos>).

Komunikacja między studentami, a pracownikami odbywa się głównie mailowo, ale także poprzez platformę Teams oraz portale społecznościowe. W sytuacjach wymagających podpisania dokumentów itp., studenci mogą przekazywać korespondencję papierową dla wykładowców za pośrednictwem sekretariatu. W przypadku nieobecności pracowników (wyjazdy konferencyjne, stypendia) potrzebna dokumentacja podpisywana jest przy pomocy podpisu elektronicznego. Specyfika kierunku, zwłaszcza z jego wyjątkową formą kształcenia, jaką są wykopaliska, sprawia, że relacje między nauczycielami a studentami po zakończeniu studiów bardzo często przeradzają się w znajomości na gruncie zawodowym.

Budynki naszego Instytutu nie są w sposób zadowalający dostosowane do potrzeb studentów ze znaczną niepełnosprawnością fizyczną – zabytkowy budynek przy ul. Szewskiej nie posiada windy, ramp i podjazdów dla wózków, a sale dydaktyczne i gabinety zajmują II i III kondygnację. Ich drzwi zostały oznaczone naklejkami z numeracją, umożliwiającym identyfikację pokoi przez osoby niewidzące.

W roku 2018 przeniesiono Bibliotekę Instytutu z 3 piętra na parter budynku, tak aby umożliwić studentom z niepełnosprawnością ruchową skorzystanie z jej zasobów. W czytelni znajduje się sprzęt komputerowy dostosowany dla osób niedowidzących – aplikacje i dedykowana klawiatura.

Pomocą w działaniach edukacyjnych tej grupy studentów jest platforma e-lerningowa <https://e-edu.uwr.edu.pl/>, w szczególności platforma TEAMS. Umożliwia ona indywidualne przedsięwzięcia dydaktyczne prowadzone w formie zdalnej oraz płynne przekazywanie materiałów edukacyjnych o zróżnicowanej formie. Pracownicy Instytutu współpracują z uniwersyteckim Biurem Wsparcia i Dostępności, które zajmuje się wsparciem dla osób z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami. W uzasadnionych przypadkach na wniosek studentów w miarę możliwości modyfikowane są szczegółowe zasady przeprowadzania zajęć (np. wydłużenie czasu trwania, dodatkowe godziny konsultacji). W Instytucie pracownicy wdrażają politykę inkluzywności, starając się tworzyć środowisko, w którym każdy człowiek bez względu na pochodzenie, tożsamość i płeć jest akceptowany i szanowany. Prof. Justyna Baron brała udział w szkoleniach dotyczących procedur przeciwdziałania dyskryminacji, obowiązujących na UWr (2021) oraz kontaktu ze studentami w kryzysie psychicznym (2025) – prof. Baron jest w takich przypadkach osobą do kontaktu dla studentów.

Instytut posiada aparaturę i infrastrukturę, która jest udostępniana studentom piszącym prace licencjackie, magisterskie i doktorskie oraz prowadzącym badania naukowe w ramach projektów finansowanych m.in. przez Narodowe Centrum Nauki. Wykorzystanie sprzętu przez studentów odbywa się pod opieką merytoryczną promotorów prac, kierowników projektów i/lub opiekunów odpowiednich pracowni, np. fotograficznej i mikroskopowej.

Sprzęt wspomniany wyżej można podzielić na: a./ wykorzystywany stacjonarnie; b./ użytkowany na miejscu i w terenie (sprzęt fotograficzny); c./ używany w trakcie badań terenowych.

Aparatura i infrastruktura pierwszej grupy znajduje się w znacznej mierze w Zakładzie Archeometrii i Konserwacji Zabytków przy ul. Koszarowej 3/28. Należą do nich:

- pracownia mikroskopowa (pokój nr 15) z zestawem nowoczesnego sprzętu, w skład którego wchodzi następujące jednostki: mikroskopy stereoskopowe Olympus SZX9 oraz Nikon SMZ25 (ten ostatni z unikalną przestrzenią obserwacyjną, wykonany na zamówienie, umożliwiającą studiowanie dużych obiektów), mikroskop metalograficzny Nikon Eclipse LV 100, mikroskop cyfrowy 3D Hirox RH2000, mikroskop cyfrowy Nikon ShuttlePix P-400R, mikroskop

laboratoryjny Optica B1000; działanie pracowni określa regulamin dostępny na stronie Instytutu: <https://archeo.uwr.edu.pl/instytut/struktura-instytutu/zaklady/>;

- skaningowy mikroskop elektronowy typu table-top TM4000 Plus firmy Hitachi z detektorem EDS AZtecOne firmy Oxford Instruments, który ze względów logistycznych znajduje się w innym pomieszczeniu;
- aparatura do badań archeometrycznych: twardościomierz Zwick/Roell ZHV 10, spektrometr fluorescencji rentgenowskiej Spectro Midex SD, Spectro, spektrometr podczerwieni FT-IR, Thermo Nicolet 380, spektrometr dyfrakcji rentgenowskiej, XRD, MiniFlex 600, Rigaku, liofilizator Gamma 1-16 firmy CHRIST; część tej aparatury znajduje się w laboratorium spektroskopowym Zakładu – działanie laboratorium określa regulamin dostępny na stronie Instytutu: <https://archeo.uwr.edu.pl/instytut/struktura-instytutu/zaklady/>.

Ponadto w budynku przy ul. Szewskiej 48 znajduje się ręczny skaner 3D Mantis Vision F6 Short Range (sala 302), który jest wykorzystywany stacjonarnie oraz podczas prac terenowych, w tym ćwiczeń terenowych z udziałem studentów.

Jako przykład wykorzystania sprzętu mikroskopowego w dydaktyce służyć może praca mgr. Michała Stasika pod tytułem *Technologia wykonania ornamentu oczkowego w późnej epoce brązu i wczesnej epoce żelaza* (2025), w której wykorzystano obserwacje na mikroskopie cyfrowym 3D Hirox RH2000. Powstająca praca magisterska p. Aleksandry Furczyk, pisana na temat figurek kultury magdaleńskiej z Wilczyc 10, opiera się w znacznej mierze na obserwacjach artefaktów pod mikroskopami Olympus SZX9 i Nikon Eclipse LV 100.

Sprzęt drugiej grupy znajduje się w pracowni fotograficznej Instytutu przy ul. Szewskiej (pokój nr 9). Należy do niego wyposażenie pracowni, umożliwiające fotografię stacjonarną oraz zestaw aparatów i statywów używanych w czasie badań terenowych, w tym ćwiczeń ze studentami (por. załącznik nr 6). Sprzęt stacjonarny wykorzystywany jest przez studentów piszących prace licencjackie, magisterskie oraz doktorskie pod opieką promotorów i opiekuna pracowni fotograficznej. Sprzęt fotograficzny używany w terenie w czasie ćwiczeń ze studentami jest wykorzystywany szeroko do celów dydaktycznych, związanych z dokumentacją powierzchni wykopów, profili, struktur, a także innych zdjęć tematycznych (10 aparatów, w większości marki Nikon lub Canon).

Sprzęt trzeciej grupy obejmuje urządzenia wykorzystywane w czasie badań terenowych: niwelatory i tachimetry z zestawami sprzętu pomocniczego, GPS-y, aparaty GPS RTK oraz sprzęt do prospekcji terenowej:

- optyczny sprzęt pomiarowy: 8 niwelatorów Fennel wraz z wyposażeniem (statyw aluminiowy, łąta teleskopowa), 1 niwelator Nedo F32 wraz z wyposażeniem (statyw aluminiowy, łąta teleskopowa);
- laserowy sprzęt pomiarowy: 1 tachimetr Leica FlexLine TS02 Ultra7, 4 tachimetry Leica TC 407 wraz z wyposażeniem, 1 tachimetr Leica TCRA 1205 wraz z wyposażeniem, 3 tachimetry Topcon GT-1203 z odbiornikiem RTK i akcesoriami, 1 tachimetr Topcon GT z odbiornikiem RTK i akcesoriami, 1 tachimetr Topcon OS z odbiornikiem RTK i akcesoriami (1 szt.);
- skanery: skaner laserowy FARO Focus S150, Skaner 3D Go!SCAN SPARK
- sprzęt do prospekcji nieinwazyjnej: 8-kanałowy georadar MALA z anteną RTK, 5- kanałowy magnetometr Sensys z RTK, magnetometr gradientowy Bartington BC601, terenowy zestaw do pomiarów podatności magnetycznej Bartington MS3;
- drony: 2 drony DJI Phantom 4, 1 Quadcopter DJI Mavic 2 Pro Combo, 1 dron DJI Phantom 3 Advanced.

Sprzęt ten wykorzystywany jest podczas prac terenowych, w tym ćwiczeń terenowych z udziałem studentów. W trakcie tych ćwiczeń przechodzą oni szkolenie w zakresie obsługi sprzętu pomiarowego oraz podstaw użycia aparatury do prospekcji terenowej. Wykorzystywanie wymienionych instrumentów ma istotne znaczenie dla dydaktyki realizowanej w Instytucie: jest to sprzęt najnowocześniejszy, wykorzystywany w archeologii ogólnopolskiej i europejskiej. To instrumentarium, znajomość obsługi którego będzie przydatna dla studentów w ich przyszłej pracy zawodowej.

System biblioteczno-informacyjny Uniwersytetu Wrocławskiego tworzą: Biblioteka Uniwersytecka oraz specjalistyczne biblioteki wydziałowe, instytutowe i biblioteki innych jednostek organizacyjnych Uczelni. Zbiory bibliotek uczelnianego systemu biblioteczno-informacyjnego stanowią warsztat naukowy i dydaktyczny w zakresie dyscyplin naukowych reprezentowanych w Uczelni. Biblioteka Uniwersytecka ponadto specjalizuje się w problematyce śląsko-łużyckiej, a jej zbiory współtworzą Narodowy Zasób Biblioteczny. Biblioteki uczelnianego systemu biblioteczno-informacyjnego realizują zadania usługowe, dydaktyczne i naukowe, pełniąc równocześnie funkcje ogólnodostępnych bibliotek naukowych. Nadzór merytoryczny nad działalnością uczelnianego systemu biblioteczno-informacyjnego sprawuje Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej. Opiniowanie spraw dotyczących organizacji i funkcjonowania systemu biblioteczno-informacyjnego Uczelni należy do zadań Rady Bibliotecznej, działającej jako organ opiniodawczy Rektora.

System biblioteczno-informacyjny zapewnia m.in.:

- organizowanie warsztatu naukowo-dydaktycznego Uniwersytetu przez dobór, opracowanie, przechowywanie, udostępnianie i zabezpieczanie materiałów bibliotecznych w zakresie dyscyplin naukowych reprezentowanych w Uniwersytecie Wrocławskim;
- wspieranie procesów dydaktycznych i naukowo-badawczych realizowanych w Uczelni przez tworzenie dostępu online do cyfrowych kopii zabytków piśmiennictwa, wybranych skryptów, monografii, rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz innych materiałów w Bibliotece Cyfrowej Uniwersytetu Wrocławskiego;
- zapewnia dostęp do globalnych zasobów informacyjnych w wersji elektronicznej
- poszerza zakres usług biblioteczno-informacyjnych o rozwiązania sieciowe umożliwiające zdalny dostęp do informacji i zasobów;
- udostępnia zbiory własne oraz innych bibliotek krajowych i zagranicznych poprzez uczestniczenie w wypożyczeniach międzybibliotecznych na zasadach określonych w Regulaminie udostępniania zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu
- prowadzi działalność informacyjną, organizuje prace bibliograficzne, wydawnicze i wykonywanie usług reprograficznych
- prowadzi prace dokumentacyjne i rejestrację publikacji naukowych pracowników Uniwersytetu
- prowadzi działalność dydaktyczną, w tym kształcenie użytkowników systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu Wrocławskiego.

Na rzecz dostępu do aktualnych zasobów informacji naukowej prowadzi się następują działania:

- gromadzenie i uzupełnianie zbiorów poprzez: kupno krajowe i zagraniczne, egzemplarz obowiązkowy wydawnictw zwartych oraz wymianę i dary w zakresie wydawnictw zwartych i ciągłych;
- współpraca z bibliotekami specjalistycznymi, w tym z Biblioteką Instytutu Archeologii, w zakresie wymiany wydawnictw zwartych;
- typowanie książek do wolnego dostępu i określanie sposobu udostępniania egzemplarzy poszczególnych dzieł;
- wprowadzanie nabytków do bazy;
- gromadzenie oraz nanoszenie akcesji na dokumentach;
- gospodarka dubletami;
- kompletowanie i uzupełnianie zbioru czasopism poprzez egzemplarz obowiązkowy, kupno krajowe i zagraniczne, prenumeratę;
- typowanie nowości do obszaru wolnego dostępu, komputerowe opracowywanie formalne i rzeczowe czasopism (w tym ze zbiorów zabezpieczonych).

Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej i innych bibliotek wchodzących w skład systemu informacyjno-biblioteczny Uniwersytetu Wrocławskiego uzupełniają się. Dotyczy to także Biblioteki Instytutu Archeologii związanej organizacyjnie i ściśle współpracującej z Biblioteką Uniwersytecką. Istotnym elementem wiążącym jest powiązanie elektronicznych katalogów, umożliwiające sprawną identyfikację dostępnych prac.

Biblioteka Instytutu Archeologii korzysta ze wszystkich zasobów elektronicznych biblioteczno-informacyjnych uczelni dostępnych na Uniwersytecie Wrocławskim, w tym wszystkich dostępnych w

ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki. W związku z tym dla studentów i pracowników Instytutu Archeologii istnieje dostęp do 110633 czasopism online z różnych dziedzin nauki; w tym uznawanych za najbardziej wpływowe jak Nature czy Science, jak i te wydawane przez wiodące wydawnictwa naukowe jak m.in. Springer, Elsevier, Cambridge University Press czy Willey. Ponadto istnieje dostęp do baz WOS (Web of Science), baz firmy EBSCO czy JSTOR. Dostęp możliwy jest przez serwery biblioteki UWr. Na stronie Biblioteki Głównej UWr zamieszczona jest pełna lista dostępnych pozycji (<https://www.bu.uni.wroc.pl/e-zrodla>).

Tradycyjne zbiory biblioteki liczą 22 251 woluminów, z czego 7 649 woluminów stanowią czasopisma, a 14 602 monografie oraz 10 jednostek zbiorów specjalnych (stan na 31.12.2024). Biblioteka posiada znaczny zakres czasopism zagranicznych, zwłaszcza czeskich i niemieckich. Informacja o zbiorach biblioteki jest dostępna w katalogu on-line (przez stronę Biblioteki Głównej UWr) oraz tradycyjnie w katalogu kartkowym znajdującym się w Czytelni Biblioteki. W czytelni znajdują się trzy stanowiska komputerowe, z dostępem do katalogu on-line. Czytelnia otwarta jest przez 27 godzin tygodniowo; czytelnicy mają wolny dostęp do półek z księgozbiorem, w Bibliotece działa też wi-fi.

Ponadto Biblioteka prowadzi wymianę naukową książek. Czynna wymiana stała jak i okazjonalna prowadzona jest z ponad 200 instytucjami, gdzie średnio rocznie w jej ramach biblioteka pozyskuje ok. 250-300 pozycji. Nowe książki do biblioteki nabywane są także z funduszu Instytutu oraz z grantów badawczych pracowników. Przy bibliotece funkcjonuje Rada Naukowa Biblioteki, która jest organem doradczym i wskazuje pozycje istotne do prowadzenia badań naukowych jak i zakupienie pozycji wskazanych w sylabusach, koniecznych do prowadzenia dydaktyki.

Elektroniczne jak i tradycyjne zbiory biblioteki są więcej niż wystarczające do realizacji dydaktyki kierunkowej. Duży napływ nowych pozycji, zarówno w ramach wymiany jak i pozyskiwanych inną drogą (m.in. poprzez regularne zakupy monografii od wiodących wydawców zagranicznych) pozwala pracownikom naukowym jak i studentom być na bieżąco z rozwojem archeologii jako dziedziny w kraju jak i za granicą.

Na komputerach wydziałowych mamy ponadto dostęp do bazy e-HRAF (*Human Relation Area Files*) Uniwersytetu Yale, która gromadzi dokumenty i publikacje z zakresu archeologii, antropologii kulturowej, etnologii i antropologii fizyczne. Jest ona nieocenioną pomocą dydaktyczną, szczególnie w wypadku prac licencjackich i magisterskich, ponieważ ułatwia ona charakterystykę tła kulturowego dla wielu zjawisk i procesów, których dotyczą wymienione prace.

Dyrekcja, Rada Instytutu i Rada Dyscypliny przywiązują szczególną wagę do oceny, monitorowania oraz wypracowania strategii doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej. Kierunki rozwoju zbiorów biblioteki Instytutu Archeologii koordynuje Rada Biblioteczna, konsultująca decyzje o zakupach książek z przedstawicielami poszczególnych specjalności dydaktycznych. Ocenia ona potrzebę zakupu poszczególnych pozycji księgozbioru, biorąc pod uwagę użyteczność dydaktyczną oraz wartość naukową. Dawniej zakupy te omawiano w trakcie comiesięcznych zebrań, obecnie najczęściej dyskutuje się je poprzez wymianę wiadomości mailowych. Decyzje dotyczące bazy dydaktycznej, naukowej, a także systemu biblioteczno-informacyjnego są konsultowane z władzami Uniwersytetu i Wydziału, a także z doktorantami i studentami. Przeniesienie biblioteki z 3. piętra na parter budynku spotkało się z pozytywnymi opiniami korzystających, podobnie jak opracowany system udostępniania przyjazny dla czytelników.

Strategia doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i naukowej zakłada z jednej strony aktualizację i podtrzymanie istniejącej aparatury, sprzętu i budynków, a z drugiej zaś strony nowe inwestycje, które przyczyniają się do rozwoju jakościowego i ilościowego naszej bazy. Do pierwszej grupy można zaliczyć stałą aktualizację oprogramowania sprzętu komputerowego, regularną rektyfikację niwelatorów i tachimetrów, coroczną aktualizację oprogramowania sprzętu do badań nieinwazyjnych. Z drugiej strony doskonaleniu bazy dydaktycznej i naukowej służą zakupy nowego sprzętu i oprogramowania dzięki projektom zewnętrznym finansowanym przez NCN oraz grantom aparaturowym, na przykład z funduszy na dofinansowanie aparatury naukowo badawczej w ramach IDUB, „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”. Na przykład w roku 2025 złożyliśmy w tym konkursie 3 projekty: na zakup mobilnego skanera 3D o parametrach metrologicznych, na mikroskop

polaryzacyjny z kamerą oraz na doposażenie mikroskopu Nikon SMZ25 w obiektyw 1× (por. zestawienie sprzętu w punkcie 5.5.).

W tym miejscu należy również wspomnieć o utworzeniu nowej pracowni mikroskopowej w budynku przy ul. Koszarowej 3/28. Dzięki temu zajęcia dydaktyczne z użyciem mikroskopów zyskały znacznie na jakości. W fazie projektowej znajduje się pracownia archeozoologiczna, w której będą się odbywać zajęcia z tego przedmiotu oraz seminaria (budynek przy ul. Koszarowej, parter). W latach 2021 – 2025 udało się pozyskać w kampusie uniwersyteckim przy ul. Koszarowej nowe powierzchnie magazynowe, w których znajdują się zbiory używane w zajęciach z klasyfikacji zabytków.

W konkluzji należy stwierdzić, że nasz Instytut dysponuje specjalistycznymi pracownikami i zapleczem laboratoryjnym wspierającym realizację programu studiów na kierunku archeologia oraz prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie. W strukturze instytutu funkcjonują m.in. pracownie tematyczne, (pracownia archeozoologiczna, pracownia fotograficzna oraz jednostki związane z archeometrią i konserwacją zabytków) wykorzystywane zarówno w procesie dydaktycznym, jak i w działalności badawczej pracowników oraz studentów – to ostatnie należy podkreślić, zarówno studenci jak i doktoranci mają dostęp do tego sprzętu, infrastruktura umożliwia prowadzenie zajęć praktycznych w grupach dydaktycznych oraz realizację indywidualnych projektów badawczych, w tym prac dyplomowych. Studenci korzystają z infrastruktury w ramach obowiązkowych zajęć programowych, seminariów oraz w toku realizacji badań własnych prowadzonych pod opieką pracowników naukowych. Dostęp do zaplecza laboratoryjnego odbywa się zgodnie z harmonogramem zajęć oraz zasadami bezpieczeństwa i regulaminami obowiązującymi w poszczególnych pracowniach. Infrastruktura dydaktyczna pozostaje w bezpośrednim związku z efektami uczenia się przypisanymi do kierunku, w szczególności w zakresie nabywania umiejętności praktycznych, analitycznych i dokumentacyjnych. Działania związane z utrzymaniem i unowocześnianiem zaplecza dydaktyczno-badawczego realizowane są w ramach polityki rozwoju jednostki oraz ogólnouczelnianych programów inwestycyjnych. Ewentualne prace remontowe i doposażenie pracowni prowadzone są w sposób zapewniający ciągłość procesu dydaktycznego oraz bezpieczeństwo użytkowników infrastruktury. Corocznie dokonywane są zakupy kolejnych elementów infrastruktury laboratoryjnej i pomiarowej, rokrocznie skutecznie Instytut aplikuje w zewnętrznych i wewnętrznych konkursach grantowych na doposażenie pracowni dydaktycznych oraz sprzętu wykopaliskowego.

Instytut Archeologii spełnia wszelkie wymagania w zakresie infrastruktury dydaktycznej i naukowej zawarte w standardach kształcenia i w przepisach prawnych odnoszących się do prowadzonego kierunku studiów.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 5:

.....

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Kierunek archeologia realizowany w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego funkcjonuje w silnym powiązaniu z otoczeniem społeczno-gospodarczym, co wynika ze specyfiki dyscypliny: naukowych badań nad przeszłością, ochrony dziedzictwa archeologicznego, badań ratowniczych i inwestycyjnych, muzealnictwa, konserwacji zabytków, edukacji i popularyzacji nauki oraz rosnącej roli analiz specjalistycznych (archeometria, konserwacja, dokumentacja i prospekcja nieinwazyjna). Współpraca ta ma cele: (1) zapewnienie zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy i instytucji publicznych, (2) rozwój komponentu praktycznego kształcenia (terenowe prace wykopaliskowe, staże, projekty), (3) stałe doskonalenie programu studiów w oparciu o informacje

zwrotne interesariuszy oraz (4) tworzenie studentom warunków do kontaktu z rzeczywistymi zadaniami zawodowymi w archeologii.

Współpraca z otoczeniem jest prowadzona zarówno w ramach działań kierunkowych w Instytucie Archeologii, jak również w ramach rozwiązań wydziałowych (Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych). Formalny mechanizm konsultowania jakości kształcenia i dostosowywania programów do potrzeb otoczenia, w tym poszerzania działań terenowych i staży oraz wspólnych przedsięwzięć stanowi Wydziałowa Rada Interesariuszy Zewnętrznych. Rada ta ma charakter opiniotawczo-doradczy, jej skład obejmuje m.in. przedstawicieli instytucji kultury, samorządów, mediów, organizacji społecznych i Biura Karier UW. Kwestie m.in. monitorowania programu studiów, inicjowania zmian oraz gromadzenia i wykorzystania opinii pracodawców w procesie tworzenia i modyfikacji programu kształcenia związane są z pracą zespołów stanowiących kierunkowy system jakości kształcenia w Instytucie Archeologii, tj. zespół ds. jakości kształcenia oraz zespół ds. oceny jakości kształcenia. W roku akad. 2024/2025 prowadzono konsultacje nad modyfikacją programów I i II stopnia oraz działania diagnostyczne (ankiety, wywiady ze studentami) ukierunkowane na doskonalenie procesu kształcenia i jego adekwatności.

W realizacji działań naukowych, prac terenowych, staży i działań dydaktycznych szczególną rolę odgrywają partnerzy zewnętrzni. W grupie partnerów znajdują się zróżnicowane instytucje państwowe, samorządowe oraz jednostki sektora prywatnego i pozarządowego (lista jednostek i korespondencja z nimi – w załączniku 8). Działania te odbywają się zarówno w formie współpracy ujętej oficjalnymi porozumieniami, jak również w formie współpracy mniej sformalizowanej. Współpraca ta wzmacnia bazę miejsc działań terenowych, staży i kontaktów zawodowych studentów. Istniejąca w ten sposób sieć partnerów zewnętrznych wykorzystywana jest przez kierunek do jak najszerszego zapewnienia kontaktu z realnym środowiskiem pracy. Pozwala ona również na działania projakościowe, w których elementem jest monitorowanie zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz możliwość rewizji programu studiów na podstawie danych zwrotnych i konsultacji.

W ramach konsultacji programu studiów II stopnia pozyskano opinie kluczowych interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego, reprezentujących sektor muzealny oraz służby ochrony zabytków (por. załącznik 8). Opinie te w sposób spójny potwierdzają adekwatność proponowanych zmian (w tym uruchomienie specjalności „Archeologia w przestrzeni publicznej” oraz „Archeologia powszechna”) do aktualnych potrzeb pracodawców oraz trendów rozwojowych dyscypliny. Interesariusze podkreślali w szczególności wartość wzmocnienia kompetencji absolwentów w obszarach: (a) zarządzania i ochrony dziedzictwa, (b) komunikacji społecznej i popularyzacji archeologii, (c) metod nieinwazyjnych i interdyscyplinarnych, (d) archeologii współczesności (w tym industrialnej i konfliktu), a także (e) przygotowania do pracy w muzeum regionalnym oraz do sporządzania dokumentacji badań w standardach wymaganych przez służby konserwatorskie. Jednocześnie wskazano kilka uzupełnień, które mogą dodatkowo wzmocnić profil zawodowy absolwentów (m.in. edukacja muzealna, relacje z mediami, ćwiczenia warsztatu pisarskiego, większy nacisk na aspekty prawne w realiach Polski i UE oraz metodykę opracowania dokumentacji).

Tabela. Zestawienie opinii i rekomendacji interesariuszy

Interesariusz	Opinia / rekomendacja	Odpowiedź w ramach Instytutu
Muzeum Śląskie Opolskiego	Zmiany „w pełni odpowiadają aktualnym potrzebom” pracodawcy muzealnego	Potwierdzono trafność kierunku zmian i zgodność profilu absolwenta z oczekiwaniami muzeum (kompetencje muzealne, regionalne, public archaeology)
Muzeum Miedzi w Legnicy	Program wystarczająco kierunkuje kompetencje pod pracę w muzeum regionalnym; wskazano priorytety: epoka brązu/żelaza, archeologia regionalna i turystyka, archeologia konfliktu i industrialna; gotowość do współpracy i wizyt studyjnych	W opisie specjalności i efektów uczenia się podkreślono: (1) treści regionalne + dziedzictwo/turystyka, (2) moduły „archeologia konfliktu / industrialna / współczesności”, (3) ścieżkę „wizyty studyjne / zajęcia w muzeach / wykłady gościnne” jako element praktyczny
Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze	Szczególnie pozytywna ocena specjalności „Archeologia w przestrzeni publicznej”; kluczowe: zarządzanie i ochrona dziedzictwa + popularyzacja; absolwenci jako kompetentni muzealnicy i specjaliści archeologii regionalnej	Opinia potwierdza <i>bezpośrednią zgodność</i> tej specjalności z potrzebami muzealnictwa archeologicznego; program łączy muzealnictwo/regionalność (I stopień) z rozszerzeniem (II stopień) w zarządzaniu dziedzictwem i popularyzacji
Muzeum Powiatowe w Nysie	Wskazano jako szczególnie cenne: archeologia industrialna i współczesności; metody nieinwazyjne; badania interdyscyplinarne; szeroki blok ochrony i prawa; turystyka archeologiczna; „przekaz społeczny i polityczny” archeolog	W oparciu o opinię: 1 wzmocnienie nieinwazyjnych metod rozpoznania, 2 uwzględnienie archeologii nowożytnej/współczesnej w praktyce opracowań i ochrony, 3 komponent „archeologia w kulturze/popkulturze i komunikacji społecznej”, 4 kompetencje współpracy z instytucjami państwa/samorządu i NGO
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu	Pozytywna ocena; rekomendacje: edukacja muzealna, szeroka popularyzacja, aspekty prawne (prawo polskie) , budowanie relacji z mediami, ćwiczenia warsztatu literackiego	Wprowadzono i rozszerzenie treści z prawa polskiego, komunikacji z mediami i warsztatu pisarskiego oraz edukacji muzealnej w ramach specjalności

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu, delegatura w Wałbrzychu	Opinia zwraca nacisk na rozpoznanie nieinwazyjne przed inwazyjnym; brak uwzględniania okresów nowożytnych w dokumentacjach; postulaty: nacisk na Polskę i UE w prawie/ochronie; metodyka opracowania dokumentacji	Zapotrzebowanie zrealizowane poprzez: 1 - konswersatorium specjalistyczne z prospekcji nieinwazyjnej oraz ćwiczenia terenowe z metodyki prospekcji archeologicznej, 2 - komponent archeologii nowożytnej realizowany w ramach wykładu, konswersatoriów specjalistycznych, (3) rozbudowanie bloku prawnego
Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków	Pozytywna ocena; wskazanie, że program przygotowuje kadrę do zadań wynikających z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	Program II stopnia wzmacnia kompetencje do realizacji zadań ustawowych w obszarze ochrony dziedzictwa archeologicznego (w tym w procedurach administracyjnych i dokumentacyjnych)

W następstwie konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym zidentyfikowano obszary wymagające wzmocnienia i zaplanowano ich odzwierciedlenie w treściach kształcenia na II stopniu:

- aspekty prawne (Polska i UE) w ochronie i zarządzaniu dziedzictwem – w odpowiedzi na rekomendacje służb konserwatorskich wzmocniono nacisk na realia prawa polskiego oraz praktyczne zastosowania (procedury, obowiązki, dokumenty, rola organów).
- metodyka opracowania dokumentacji badań archeologicznych – rozwinęto komponent dotyczący standardów przygotowania dokumentacji i raportowania (w tym w kontekście badań ratowniczych i inwestycyjnych), w tym wykorzystania nowoczesnych form dokumentacji cyfrowej.
- prospekcja nieinwazyjna – podkreślono w programie rolę prospekcji i metod nieinwazyjnych.
- archeologia nowożytna i współczesności (w tym industrialna i konfliktu) – uwzględniono postulaty interesariuszy dotyczące lepszego przygotowania do pracy z materiałami i kontekstami bez cezur chronologicznej (w tym problematyka industrialna i konfliktu).
- archeologia w przestrzeni publicznej: edukacja muzealna, popularyzacja, media – zgodnie z uwagami interesariuszy doprecyzowano treści dotyczące edukacji muzealnej i popularyzacji oraz wzmocniono przygotowanie do współpracy z mediami.
- warsztat komunikacji (w tym „warsztat literacki”) – wprowadzono lub rozszerzono ćwiczenia z przygotowania tekstów popularyzatorskich i komunikatów o wynikach badań (przystępnych, nienacechowanych sensacją) w ramach proseminariów i seminariów.

Powyższe działania odpowiadają powtarzającym się wątkom w opiniach interesariuszy z muzeów regionalnych i służb konserwatorskich oraz wzmacniają zatrudnialność absolwentów.

W następstwie konsultacji interesariusze zadeklarowali gotowość do współpracy dydaktycznej (wizyty studyjne, wykłady gościnne, prezentacje ćwiczeń muzealnych). W szczególności muzea regionalne wskazały obszary tematyczne istotne dla ich profilu (m.in. epoka brązu i żelaza, archeologia regionalna i turystyka, archeologia konfliktu i industrialna). Elementy te będą wykorzystywane w praktycznych komponentach kształcenia (zajęcia terenowe, studia przypadków, wizyty studyjne, wykłady eksperckie), wzmacniając kontakt studentów z realnym środowiskiem pracy.

W obszarze kompetencji kluczowych dla rynku pracy istotną rolę ogrywa profil usług Instytutu w zakresie badań ratowniczych, opracowań eksperckich czy konserwacji zabytków.

Współpraca z wieloma instytucjami przejawia się zarówno poprzez np. uczestnictwo pracowników w radach muzeów (np. Muzeum w Raciborzu, Muzeum Śląskie w Katowicach, Rada Konserwatorska przy Opolskim Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków w Opolu), gdzie nie tylko są oni uczestnikami ciał doradczych i opiniujących tych instytucji, ale spotykają się oni ze zwrotnymi opiniami dotyczącymi potrzeb i oczekiwań tych instytucji w zakresie programu studiów i profilu absolwenta.

Społeczny wymiar działalności Instytutu wyraża się również szeroką współpracą popularyzatorską i edukacyjną. Jednostka posiada rozwiniętą infrastrukturę i praktykę współpracy edukacyjnej poprzez Muzeum „Dom Archeologów” (Oddział Muzeum UWr). Ważna jest również indywidualna aktywność pracowników. Zbiory muzealne wykorzystywane są dydaktycznie (np. w trakcie zajęć z muzealnictwa), ale równolegle prowadzone są działania popularyzatorskie: wystawy czasowe, warsztaty, cykliczny udział w Dolnośląskim Festiwalu Nauki. Takie działania wzmacniają kompetencje studentów w obszarze komunikacji naukowej, edukacji dziedzictwa i współpracy z otoczeniem społecznym (szkoły, rodziny, lokalne instytucje kultury).

Szczególną formą współpracy z otoczeniem społecznym są konferencje organizowane lub współorganizowane przez Instytut z wieloma instytucjami o różnym profilu – od jednostek akademickich, przez muzea i służby konserwatorskie, po stowarzyszenia branżowe oraz partnerów regionalnych i lokalnych. Ze względu na długą tradycję warto w tym kontekście wskazać odbywające się cyklicznie Śląskie Sympozjum Archeologiczne, które pełni rolę nie tylko klasycznego miejsca prezentacji wyników badań, lecz przede wszystkim forum integrującego środowisko: archeologów reprezentujących różne specjalizacje oraz badaczy dyscyplin współpracujących (m.in. antropologii, archeobotaniki, archeozoologii, geofizyki, geoarcheologii czy analityki laboratoryjnej). Dzięki temu spotkania te sprzyjają budowaniu trwałych relacji między ośrodkami o zróżnicowanym zapleczu instytucjonalnym – zarówno akademickim, jak i regionalnym – oraz ułatwiają przekładanie rezultatów badań na praktykę ochrony dziedzictwa i działań popularyzatorskich.

Równocześnie sympozjum i inne inicjatywy konferencyjne Instytutu stanowią przestrzeń krytycznej dyskusji nad kondycją współczesnych badań archeologicznych: nad zmianami metodologicznymi, standardami dokumentacji i opracowania materiałów, rolą badań nieinwazyjnych, jakością i dostępnością danych, a także wyzwaniami organizacyjnymi i finansowymi, z jakimi mierzy się środowisko. Ważnym wątkiem tych debat jest również dydaktyka – jej poziom, oczekiwane kompetencje absolwentów, potrzeba aktualizacji programów kształcenia oraz sposoby włączania studentów w badania i projekty wdrożeniowe. Dzięki temu konferencje pełnią funkcję nie tylko naukową, ale też środowiskową i „formatywną”, wspierając refleksję nad kierunkami rozwoju dyscypliny.

Istotnym elementem integracyjnego charakteru tych wydarzeń jest aktywny udział studentów i doktorantów. Występują oni jako prelegenci i autorzy posterów, prezentując wyniki własnych badań, a jednocześnie współtworzą konferencje od strony organizacyjnej (obsługa sesji, koordynacja zgłoszeń, komunikacja, działania promocyjne i logistyczne). Taka formuła pozwala im zdobywać praktyczne doświadczenie w pracy akademickiej i projektowej, uczy odpowiedzialności za wydarzenie naukowe oraz wzmacnia kompetencje miękkie, kluczowe w późniejszej działalności zawodowej – zarówno w sektorze nauki, jak i instytucjach kultury czy administracji konserwatorskiej.

W ostatnich latach partnerami w organizacji konferencji byli m.in. Oddział Górnośląski Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich oraz Muzeum w Sobótce, co dodatkowo podkreśla otwartość Instytutu na współpracę międzyinstytucjonalną i zakorzenienie podejmowanych inicjatyw w realnych potrzebach środowisk regionalnych.

W sferze aktywności konferencyjnej warta podkreślenia jest aktywność studentów i doktorantów. Studencko-Doktoranckie Sympozjum Amerykanistyczne (4.09.2025) stanowiło istotny element współpracy Instytutu z otoczeniem akademickim i eksperckim, wzmacniając umiędzynarodowienie oraz rozwój środowiska młodych badaczy. Wydarzenie stworzyło przestrzeń do prezentacji wyników badań i krytycznej dyskusji nad najnowszymi odkryciami dotyczącymi Ameryki Północnej i Południowej,

a także do dzielenia się doświadczeniami z ostatnich ekspedycji terenowych. Równocześnie sympozjum pełniło funkcję integracyjną – umożliwiło nawiązanie kontaktów z naukowcami reprezentującymi uniwersytety z różnych krajów, sprzyjało wymianie perspektyw metodologicznych oraz budowaniu przyszłych inicjatyw badawczych i dydaktycznych. Dzięki temu wydarzenie wspierało rozwój kompetencji naukowych i komunikacyjnych studentów oraz doktorantów, a jednocześnie wzmacniało rozpoznawalność Instytutu jako aktywnego uczestnika współpracy międzyuczelnianej i międzynarodowej

Integrującą rolę dla środowiska wrocławskiego, ale jednocześnie otwartą na inne instytucje i środowiska jest inicjatywa Wrocławskich Spotkań Archeologicznych funkcjonujących jako efekt współpracy (IAUWr z Komisją Archeologiczną Oddziału PAN we Wrocławiu, Ośrodka Badań nad Kulturą Późnego Antyku i Wczesnego Średniowiecza Instytutu Archeologii i Etnologii PAN oraz Muzeum Archeologicznego we Wrocławiu. Jest cykliczne wydarzenie o formule otwartej, integrujące środowisko akademickie z praktyką ochrony dziedzictwa oraz działalnością muzealną i popularyzatorską. Spotkania stanowią przestrzeń prezentacji aktualnych wyników badań, wymiany doświadczeń i nawiązywania partnerstw między przedstawicielami uczelni, muzeów, służb konserwatorskich, jednostek samorządowych oraz organizacji branżowych. Równocześnie pełnią ważną funkcję edukacyjną: wspierają rozwój kompetencji młodych badaczy, umożliwiają aktywny udział studentów i doktorantów (jako prelegentów i współorganizatorów), a także sprzyjają upowszechnianiu wiedzy o archeologii wśród mieszkańców regionu. Dzięki temu Wrocławskie Spotkania Archeologiczne wzmacniają rozpoznawalność Instytutu jako ośrodka inicjującego dialog nauki z interesariuszami społecznymi i budującego trwałe relacje na rzecz badań, ochrony i udostępniania dziedzictwa.

Ważnym przykładem współpracy o charakterze rozwojowym, wzmacniającej relacje Instytutu z otoczeniem społecznym i instytucjonalnym, jest porozumienie zawarte podczas Beskidzkiego Kongresu Kultury na rzecz realizacji projektu „Porzucone miasto”. Inicjatywa ta łączy partnerów o komplementarnych kompetencjach: Urząd Miasta Bielsko-Biała, Parafię Ewangelicko-Augsburską w Starym Bielsku, Narodowy Instytut Konserwacji Zabytków, Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej oraz Instytut Kultury Miejskiej Miasto Splotów w Bielsku-Białej. Wspólnym celem projektu jest interdyscyplinarne rozpoznanie i twórcze zagospodarowanie obszaru grodziska w Starym Bielsku – miejsca o wysokim potencjale naukowym, edukacyjnym i tożsamościowym – poprzez połączenie badań archeologicznych z działaniami konserwatorskimi, muzealnymi i animacyjnymi.

Projekt zakłada realizację etapowych prac badawczych, w tym badań archeologicznych i geofizycznych, które umożliwią możliwie pełne rozpoznanie stanowiska przy zachowaniu zasad ochrony dziedzictwa. Pracownicy Instytutu już na wczesnym etapie włączyli się w przedsięwzięcie, prowadząc badania nieinwazyjne Grodziska, stanowiące podstawę do planowania dalszych działań i tworzenia wiarygodnej narracji o przeszłości miejsca. Wyniki badań mają służyć nie tylko rozwojowi wiedzy, ale także opracowaniu czytelnych form prezentacji dziedzictwa dla mieszkańców i odwiedzających.

Kluczowym komponentem współpracy jest transfer efektów badań do sfery publicznej: planowane jest udostępnienie obiektu jako atrakcji turystycznej, rekreacyjnej i przyrodniczej, z wyeksponowaniem odkrytych elementów dawnej osady. Równolegle przewidywane jest stworzenie wystawy oraz multimedialnego muzeum, które w nowoczesny sposób przybliży codzienność wspólnoty zamieszkującej to miejsce w okresie jego największego rozwoju. Tak rozumiana popularyzacja – oparta na wynikach badań i standardach ochrony zabytków – wzmacnia edukację regionalną, buduje poczucie odpowiedzialności za dziedzictwo oraz sprzyja rozwojowi kultury czasu wolnego w oparciu o zasoby historyczne i krajobrazowe.

Istotnym wymiarem projektu jest również komponent dydaktyczno-szkoleniowy: w przygotowaniu znajduje się letnia, międzynarodowa szkoła archeologiczna dla studentów z Polski, Czech i innych krajów. Przedsięwzięcie to tworzy przestrzeń do kształcenia praktycznego w warunkach terenowych,

pracy w zespołach interdyscyplinarnych oraz wymiany doświadczeń między ośrodkami akademickimi, a zarazem stanowi przykład realnego powiązania dydaktyki z działalnością badawczą i wdrożeniową.

W efekcie projekt „Porzucone miasto” jest modelowym przykładem realizacji kryterium 6: pokazuje, w jaki sposób Instytut potrafi inicjować i współtworzyć partnerstwa, które integrują naukę, ochronę dziedzictwa, edukację i rozwój lokalny, przynosząc mierzalne korzyści zarówno dla badań archeologicznych, jak i dla społeczności oraz instytucji regionu.

Pracownicy Instytutu, doktoranci i studenci od lat biorą udział w różnych aktywnościach związanych z inicjatywą Europejskich Dni Archeologii. Jest to wydarzenie popularyzatorskie, które łączy upowszechnianie wyników badań z edukacją i bezpośrednim angażowaniem odbiorców spoza środowiska akademickiego. Przykładem takiej aktywności w ostatnich latach był np. program pt. „Pobite gary” (13-15.06.2025). Koncentrował się on na ceramice jako materiale jednocześnie codziennym i kulturotwórczym, inspirującym także współczesnych artystów i rzemieślników. W ramach wydarzenia pokazano, jak ceramika kształtowała się na przestrzeni wieków oraz jakie pełniła funkcje i znaczenia w różnych społeczeństwach. Podkreślono również uniwersalność surowca – gliny, dostępnej niemal wszędzie, lecz odmiennie rozpoznawanej i wykorzystywanej w zależności od tradycji, technologii i warunków środowiskowych. Zaproponowana formuła – wykłady, wystawa oraz warsztaty ceramiczne i mikroskopowe – umożliwiła jednocześnie przekazanie wiedzy oraz doświadczenie „archeologii w praktyce”, poprzez kontakt z materiałem, technologią wytwarzania i obserwacją cech surowca w powiększeniu. Takie działania wzmacniają społeczną widoczność Instytutu, budują kompetencje kulturowe odbiorców oraz rozwijają odpowiedzialne postawy wobec dziedzictwa, łącząc naukę, edukację i twórczą aktywność w przestrzeni publicznej.

Z każdym rokiem rozwijającą się coraz bardziej inicjatywą jest wydarzenie „Barbarzyńca Roku”. Stanowi ono ważną platformę współpracy i integracji środowiska studenckiego zainteresowanego problematyką archeologii Barbaricum. Jego podstawowym celem jest budowanie sieci kontaktów między studentami archeologii z całej Polski, wymiana doświadczeń oraz wzmacnianie identyfikacji ze wspólnotą badawczą skupioną wokół zagadnień okresu wpływów rzymskich i wędrówek ludów. Istotnym komponentem wydarzenia jest część naukowa w formule konferencji, w ramach której uczestnicy prezentują referaty wynikające z ich bieżących zainteresowań oraz prac dyplomowych (licencjackich, magisterskich i doktorskich). Taka struktura sprzyja rozwojowi kompetencji badawczych i komunikacyjnych, uczy dyskusji naukowej oraz tworzy warunki do merytorycznego wsparcia młodych badaczy przez rówieśników i bardziej doświadczonych uczestników. „Barbarzyńca Roku” pełni więc jednocześnie funkcję integracyjną i dydaktyczną, wzmacniając współpracę środowiskową oraz rozwijając kulturę naukową wśród przyszłych archeologów.

Aktywność Instytutu Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego od wielu lat związana jest z licznymi badaniami prowadzonymi poza granicami Polski, m.in. w Ameryce Południowej, Afryce, Mongolii i innych. W trakcie tych badań realizowana jest również szeroko współpraca z tamtejszym otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Na przykład realizacja projektów w południowym Peru stanowi istotny komponent konstruowania, realizacji i doskonalenia programu studiów w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego, a tym samym realnie wpływa na rozwój kierunku. Projekt pełni funkcję „laboratorium dydaktycznego”, w którym cele kształcenia są weryfikowane i rozwijane w warunkach rzeczywistej praktyki badawczej: od planowania i prowadzenia prac terenowych, przez dokumentację, opracowanie materiałów i interpretację, po komunikację wyników oraz współpracę z interesariuszami lokalnymi. Doświadczenia te są następnie systematycznie przenoszone do dydaktyki w formie aktualizacji treści zajęć, podnoszenia standardów pracy terenowej i opracowania danych oraz wzmacniania komponentu „research-based teaching”, co podnosi spójność między profilem badań Instytutu a efektami uczenia się na kierunku.

Projekt bezpośrednio wspiera realizację programu poprzez angażowanie studentów i doktorantów w pełen cykl pracy naukowej, zapewniając im nabywanie kompetencji praktycznych (metody

terenowe, standardy dokumentacji i archiwizacji, podstawy konserwacji, analiza i opracowanie źródeł), ale też kompetencje przekrojowe, które są kluczowe w nowoczesnym kształceniu archeologicznym: pracy zespołowej w środowisku międzynarodowym, komunikacji naukowej w językach obcych, etyki badań i odpowiedzialności za dziedzictwo, a także umiejętności dialogu z lokalnymi społecznościami i instytucjami. Dzięki temu kierunek zyskuje wyraźny komponent praktyczny oraz umiędzynarodowiony, a studenci i doktoranci otrzymują wysokiej jakości, mierzalne doświadczenie badawcze, wzmacniające ich przygotowanie do rynku pracy i dalszej kariery akademickiej.

Równolegle projekt stanowi narzędzie doskonalenia programu studiów dzięki sprzężeniu zwrotnemu płynącemu z otoczenia społeczno-instytucjonalnego regionu badań. Stałe spotkania z mieszkańcami, wizyty grup szkolnych na wykopaliskach, rozwój lokalnych ekspozycji i centrów edukacyjnych (m.in. w Punta de Bombón) oraz instytucjonalne formy uznania (np. uroczystość w Polobaya z udziałem władz regionalnych i Ambasador RP dr hab. Magdalena Śniadecka-Kotarska, połączona z wyróżnieniami za wkład w ochronę dziedzictwa) są dla Instytutu czytelnym sygnałem jakości i społecznej użyteczności działań badawczych. Tego typu informacja zwrotna przekłada się na wzmacnianie w programie kształcenia modułów związanych z archeologią publiczną, popularyzacją, zarządzaniem dziedzictwem i współpracą z interesariuszami, a także na kształtowanie postaw odpowiedzialności i komunikatywności – kompetencji coraz silniej oczekiwanych od absolwentów.

Wpływ projektu na rozwój kierunku ma również wymiar strategiczny: publikacje i prezentacje wyników w językach angielskim i hiszpańskim oraz aktywność konferencyjna (m.in. we Wrocław, Arequipa, Cochabamba, Leiden i Lambayeque) wzmacniają umiędzynarodowienie środowiska, tworzą sieć kontaktów i podnoszą rozpoznawalność Instytutu, co sprzyja podnoszeniu jakości kształcenia oraz atrakcyjności programu studiów dla kandydatów. Jednocześnie widoczne efekty regionalne – edukacyjne i gospodarcze (np. wzrost zainteresowania turystyką kulturową, rozwój infrastruktury muzealnej i usług w Atico) – dostarczają studentom i doktorantom konkretnych przykładów społecznego oddziaływania archeologii, wzmacniając profil kierunku jako nastawionego na odpowiedzialne badania, praktykę terenową i realny wpływ na otoczenie.

W efekcie projekt jest nie tylko przedsięwzięciem naukowym, lecz także trwałym mechanizmem rozwoju dydaktyki: wspiera projektowanie i aktualizację programu studiów, zwiększa jego praktyczność i umiędzynarodowienie, zapewnia wysokiej jakości środowisko kształcenia oparte na badaniach oraz buduje kompetencje studentów i doktorantów w obszarach kluczowych dla współczesnej archeologii.

Znaczący wpływ na rozwój kierunku ma aktywność Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego w Afryce, w tym interdyscyplinarne projekty dotyczące archeozoologii. Projekty te wprowadzają do kształcenia perspektywę „human–animal–environment studies” i archeologii globalnej, wzmacniając spójność efektów uczenia się z profilem badawczym jednostki: od metod osteologicznych i izotopowych, przez interpretacje relacji człowiek–zwierzę i długotrwałych adaptacji klimatycznych, po zarządzanie dziedzictwem na obszarach chronionych. Dzięki temu program studiów jest systematycznie aktualizowany o treści i studia przypadków wynikające z badań w Sudanie, Egipcie i Tanzanii, co bezpośrednio podnosi jakość, aktualność i atrakcyjność kształcenia.

W wymiarze realizacji programu studiów badania te tworzą dla studentów i doktorantów środowisko dydaktyczne o charakterze uczenia się opartego na badaniach. Udział w projektach obejmuje pełny cykl pracy naukowej: przygotowanie i prowadzenie badań terenowych, analizy laboratoryjne, opracowanie danych, przygotowanie publikacji i prezentacji oraz komunikację wyników do różnych odbiorców. To wzmacnia kompetencje praktyczne i przekrojowe (językowe, projektowe, etyczne), a także rozwija umiejętność łączenia danych przyrodniczych z pytaniami humanistycznymi. W efekcie projekty przekładają się na rozwój tematów prac licencjackich, magisterskich i doktorskich, zwiększają liczbę zajęć prowadzonych na realnych danych projektowych oraz umożliwiają studentom kontakt z międzynarodowymi standardami badań i publikowania.

Kluczowym elementem doskonalenia programu jest sprzężenie zwrotne płynące z otoczenia naukowego i społecznego. Po stronie akademickiej potwierdzeniem jakości i rozwoju badań jest skala współpracy oraz trwałe, wykorzystywane dydaktycznie zaplecze infrastrukturalne – jedyna w Polsce osteologiczna kolekcja referencyjna, używana w wielu projektach i obniżająca koszty porównań osteologicznych. Partnerstwa instytucjonalne (współpraca z Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego, University of Dar es Salaam, Supreme Council of Antiquities, Tanzania Wildlife Research Institute i Tanzania National Parks) wzmacniają umiędzynarodowienie kierunku i dają studentom/doktorantom możliwość uczenia się w realnej sieci współpracy. Po stronie społecznej i popularyzatorskiej ważnym wskaźnikiem odbioru jest szeroka obecność w mediach oraz zainteresowanie rezultatami, co stanowi praktyczny „feedback” o czytelności przekazu, społecznej użyteczności archeologii i rosnącym zapotrzebowaniu na rzetelną wiedzę – a tym samym wzmacnia w programie studiów komponent archeologii publicznej, komunikacji naukowej i odporności na dezinformację.

Projekty afrykańskie rozwijają kierunek również poprzez wyraźne osadzenie kształcenia w problemach współczesnych: zmianach klimatu, migracjach, dobrostanie zwierząt, zrównoważonych strategiach rolniczych i ochronie dziedzictwa w kontekście presji infrastrukturalnej (np. na obszarach chronionych Serengeti National Park). Dzięki temu program studiów nie tylko przekazuje wiedzę specjalistyczną, ale uczy jej stosowania w debatach i wyzwaniach globalnych, wzmacniając profil absolwenta jako osoby przygotowanej do pracy w badaniach, ochronie dziedzictwa, instytucjach środowiskowych i sektorze edukacji.

W rezultacie projekty realizowane w Afryce pełnią rolę strategicznego narzędzia rozwoju kierunku: aktualizują i wzbogacają treści kształcenia, podnoszą jakość dydaktyki poprzez nauczanie oparte na badaniach, intensyfikują udział studentów i doktorantów w pracach projektowych oraz budują rozpoznawalność i sieci współpracy, które bezpośrednio przekładają się na atrakcyjność, umiędzynarodowienie i konkurencyjność programu studiów.

W kontekście konstruowania, realizacji i doskonalenia programu studiów ważnym uzupełnieniem badań i dydaktyki w Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego jest aktywność Studenckiego Koła Naukowego (SKN), które działa jako „most” między kształceniem akademickim a praktyką zawodową oraz otoczeniem społeczno-instytucjonalnym. SKN wzmacnia jakość kształcenia przez regularne angażowanie studentów w zadania terenowe, kontakt z różnymi modelami pracy (uczelnia–muzeum–administracja–rynek usług archeologicznych) oraz dopływ aktualnych tematów i kompetencji do programu studiów (studia przypadków, metod dokumentacji, archeologia ratownicza, archeologia konfliktów XX w., edukacja i popularyzacja). Takie działania pełnią funkcję stałego „feedbacku” dla kierunku: pokazują, jakie umiejętności są realnie potrzebne w praktyce, pozwalają doprecyzować efekty uczenia się i uatrakcyjniają ścieżki rozwoju dla studentów.

W praktyce SKN rozwija kształcenie poprzez współpracę z instytucjami zewnętrznymi i udział w badaniach, m.in. z Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego (udział studentów w badaniach katedry w Opolu) oraz z Muzeum w Raciborzu, gdzie studenci poznali „od kuchni” pracę muzeum (wystawy, pracownie, magazyny), a także uczestniczyli w badaniach ratowniczych wielokulturowego stanowiska w Racibórz i w opracowaniu zabytków. Ważnym elementem jest też kontakt z dziedzictwem w terenie (zwiedzanie i omówienie funkcji oraz ochrony obiektów takich jak Zespół Klasztorno-Pałacowy w Rudach czy Zamek Piastowski w Raciborzu), co przekłada się na lepsze rozumienie zarządzania dziedzictwem i roli instytucji kultury.

Równolegle SKN wzmacnia realizację programu studiów poprzez cykl wykładów i warsztatów eksperckich – zapraszając specjalistów spoza Instytutu i uczelni, którzy dostarczają aktualnej wiedzy oraz praktycznych kompetencji. Przykładowo: dr Katarzyna Sówka-Pietraszewska (wykład o relacji języka i archeologii w badaniach nad Anglosasami), Krzysztof Dołbizno z Archeoreplika (archeologia podwodna oraz metody dokumentacji w praktyce), dr hab. Radosław Karasiewicz-Szczypiorski i Natalia Lockley z Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW (studia przypadków z badań

śródziemnomorskich), Adrianna Gizińska (tematyka wojsk rzymskich), Evelina Kachyńska z Instytut Archeologii PAN (cykl wykładów o Rusi i archeologii średniowiecznej), Radosław Biel z Archeologia Żywa (fotogrametria i dokumentacja 3D), a także Patryk Chudzika i Filip Taterka (badania w Egipcie). Taki program gościnny wprost podnosi jakość kształcenia: pozwala studentom konfrontować treści kursowe z bieżącą praktyką i trendami metodologicznymi oraz lepiej planować specjalizacje i tematy prac dyplomowych.

Istotne są również aktywności „terenowe” i „społeczne”, które rozwijają kompetencje kluczowe dla kierunku: udział w badaniach poszukiwawczych dawnego obozu jenieckiego w Łąbinowice we współpracy z Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu, Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łąbinowicach oraz grupą badawczo-eksploracyjną Wataha; badania w Luboradz realizowane z Muzeum Miedzi w Legnicy; a także współpraca z I Liceum Ogólnokształcące w Świdnicy poprzez wykłady i warsztaty. Te inicjatywy wzmacniają profil absolwenta: uczą pracy w zespole, odpowiedzialności za dziedzictwo, komunikacji z instytucjami i odbiorcami spoza uczelni oraz przenoszenia wiedzy akademickiej do działań edukacyjnych i ochronnych.

W efekcie działalność SKN działa jak „akcelerator” rozwoju kierunku: poszerza sieć partnerstw, dostarcza stałego dopływu doświadczeń z rynku i instytucji kultury, wzmacnia umiędzynarodowienie i nowoczesne kompetencje (np. 3D), a przede wszystkim – realnie wspiera ciągłe doskonalenie programu studiów poprzez praktyczne testowanie i uzupełnianie efektów uczenia się w działaniach prowadzonych poza uczelnią.

Ważna działalność rozwijana w tym kontekście dotyczy aktywności przebywającego w Instytucie w ramach projektu dra Fabricio Wichrowskiego, który m.in. jest inicjatorem i pomysłodawcą projektu inwentaryzacji języka polskiego w Brazylii. Jego zamierzeniem jest m.in. wpisanie brazylijskiej wersji języka polskiego na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym wpływała na rozwój kierunku w kilku obszarach. W oparciu o mechanizmy WSJK i konsultacje następuje doskonalenie programu studiów. Współpraca z instytucjami kultury i dziedzictwa stanowi podstawę do rozwijania kompetencji zawodowych w obszarach szczególnie poszukiwanych na rynku pracy, takich jak konserwacja, standardy badań archeologicznych i dokumentacji, praca w reżimie inwestycyjnym. Z kolei systematyczne działania muzealne i popularyzatorskie, w tym realizowane przez Dom Archeologów i koło naukowe, łączące dydaktykę muzealną z pracą edukacyjną i popularyzatorską, wspierają kształtowanie umiejętności współpracy z otoczeniem oraz przygotowanie absolwentów do aktywności w instytucjach kultury i projektach upowszechniających naukę.

Instytut podejmował i komunikował współpracę z instytucjami muzealnymi w zakresie projektów i upowszechniania wyników badań. W zakresie działań regionalnych istotne są także inicjatywy popularyzatorskie planowane lub realizowane we współpracy z muzeami. Działania te wzmacniają rozpoznawalność kierunku w regionie oraz zwiększają liczbę sytuacji edukacyjnych, w których studenci mają kontakt z praktyką instytucji kultury i ochrony dziedzictwa.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma charakter stały i systemowy. Zapewnia:

- realne środowisko kształcenia poprzez działania terenowe, projekty i zadania zawodowe,
- sprzężenie zwrotne do programu studiów (profil absolwenta, efekty uczenia się, sylabusy),
- rozwój kompetencji praktycznych i przekrojowych studentów (projektowych, komunikacyjnych, etycznych),
- podnoszenie jakości kształcenia dzięki cyklicznej ocenie współpracy i wdrażaniu działań doskonalących.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 6:

.....

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia uznaje się w Instytucie za jeden z podstawowych kierunków rozwoju koncepcji kształcenia, realizuje się je poprzez proponowanie zajęć dla studentów w języku angielskim lub hiszpańskim (zajęcia z Archeologii Nowego Świata). Ma to na celu podniesienie kwalifikacji naszych studentów (wszystkich poziomów), a także przyciągnięcie studentów zagranicznych w ramach programów europejskich (głównie Erasmus + Programme). Bardzo intensywnie (i, co najważniejsze - skutecznie) zachęcamy naszych studentów do mobilności podczas wszystkich stopni studiów w tym także do wyjazdów na wykopaliska realizowane podczas przerw wakacyjnych.

Zachęcamy także do wyjazdów poza programem Erasmus+ w ramach innych aktywności, programu NAWA, szkół letnich itd. (Bibracte, Xanten itd.). Studenci bardzo często wyjeżdżają również na zagraniczne wykopaliska z własnej woli, poza strukturami ogólnoeuropejskich programów. Uczelnia oferuje ponadto możliwość mobilności wirtualnej, w tym udział w kursach online, licznych seminariach oraz konferencjach międzynarodowych.

Zgodnie z przyjętym założeniem Rady Naukowej Instytutu, seminaria prowadzone w Instytucie odbywają się w języku angielskim oraz hiszpańskim (zajęcia dotyczące archeologii Nowego Świata), co ma na celu zwiększenie atrakcyjności dydaktycznej Instytutu dla studentów zagranicznych oraz podniesienie kompetencji naukowych naszych studentów. Dodatkowo każdego roku, przynajmniej jeden z otwartych wykładów oraz konwersatoria specjalistyczne dla wszystkich stopni studiów prowadzone są w języku angielskim. W bieżącym roku akademickim zajęcia w języku angielskim dla studentów Uniwersytetu prowadzone są przez dr. hab. prof. UW r Mateusza Żmudzińskiego (autorskie zajęcia *Everyday in the Roman world*). Z powodzeniem realizowanych jest szereg konwersatoriów specjalistycznych, w których licznie uczestniczą studenci I i II stopnia: prof. UW r dr hab. Justyna Baron (cztery cykle autorskich zajęć: *Pseudoscience and critical reading in archaeology* oraz *Crafts of the Bronze Age Europe*), dr Dagmara Łaciak (dwa cykle autorskich zajęć: *Archaeological ceramic through time and space*). Anglojęzyczne zajęcia ze Wstępu do Archeologii (*Introduction to archaeology*) w ramach European Studies prowadzi dr Agnieszka Przybył. Planuje się wprowadzenie istotnych zmian w programie studiów, tak, aby zdecydowanie większa ilość zajęć dostępna była w języku angielskim dla studentów przyjezdnych. Część kadry nauczycieli akademickich dzięki wyjazdom w ramach programu Erasmus+ posiada doświadczenie związane z prowadzeniem zajęć w językach obcych, a Uczelnia umożliwia ukończenie dodatkowych kursów językowych. Przyjeżdżający wykładowcy prowadzą zazwyczaj wykłady przeznaczone dla wszystkich studentów IA UW r, ale też jako goście uczestniczą w seminariach dyplomowych na kierunku archeologia. Studenci kierunku mają możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych w językach obcych w puli ogólnouczelnianych przedmiotów do wyboru, jak i wykładach monograficznych prowadzonych w języku angielskim. W ofercie obcojęzycznej są przedmioty prowadzone w formach aktywizujących, które pozwoliły studentom na aktywne uczestnictwo w dyskusji czy przygotowywanie wypowiedzi, co podnosi kompetencje studentów. Droga do podniesienia kompetencji językowych studentów może też być korzystanie z materiałów obcojęzycznych podczas zajęć kursowych prowadzanych w języku polskim – powszechną praktyką jest zachęcanie studentów zarówno I, jak i II stopnia do studiowania literatury specjalistycznej w języku m.in. angielskim.

Program studiów przewiduje systemowe przygotowanie studentów do uczenia się w językach obcych poprzez realizację lektoratów językowych oraz elementów kształcenia umożliwiających korzystanie z literatury i zasobów naukowych w języku obcym (mechanikę nauczania i weryfikacji poziomu znajomości języków obcych opisano szczegółowo w punkcie 6 kryterium 3. Studenci rozwijają kompetencje językowe w zakresie języka ogólnego oraz języka specjalistycznego związanego z kierunkiem studiów. Dodatkowo w ramach wybranych przedmiotów wykorzystuje się materiały

obcojęzyczne (podręczniki, artykuły naukowe, dokumentacja branżowa), a studenci przygotowują prezentacje i opracowania w języku obcym. Elementami umiędzynarodowienia dydaktyki są zajęcia z visiting professors oraz wyjazdy w ramach programu Erasmus. Wymagany poziom kompetencji językowych studentów określono w efektach uczenia się przypisanych do programu studiów, z odniesieniem do Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ). Zakłada się osiągnięcie przez absolwenta kompetencji językowych na poziomie co najmniej B2, umożliwiającym swobodne korzystanie z literatury fachowej, przygotowanie wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz komunikację w środowisku zawodowym. Kształcenie językowe realizowane jest w formie zajęć praktycznych ukierunkowanych na rozwój kompetencji komunikacyjnych oraz umiejętności akademickich i zawodowych. Stosowane metody obejmują m.in. pracę z tekstem specjalistycznym, analizę materiałów źródłowych w języku obcym, przygotowanie prezentacji i wystąpień ustnych, ćwiczenia w zakresie pisania tekstów użytkowych oraz pracę projektową. Potwierdzeniem osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie kompetencji językowych są: wyniki egzaminu końcowego, zaliczenia semestralne, dokumentacja prac pisemnych i projektowych studentów oraz protokoły egzaminacyjne. Uczelnia umożliwia również uznanie zewnętrznych certyfikatów językowych zgodnych z ESOKJ zgodnie z obowiązującymi procedurami. Nasi studenci wykazują zadowalający stopień przygotowania do uczenia się w językach obcych, często władając dwoma i więcej językami obcymi. W trakcie prowadzonych zajęć w Instytucie, również tych w języku polskim, przekazywana jest studentom i weryfikowana w późniejszym etapie, wiedza na temat archeologicznej terminologii fachowej w językach obcych (j. angielski, niemiecki, hiszpański). Zajęcia w językach obcych przewidują również uzyskanie zaliczenia w języku prowadzonych zajęć.

Kadra Instytutu wykazuje intensywną mobilność w skali europejskiej oraz globalnej korzystając z programów europejskich Erasmus +, stypendiów zagranicznych oraz grantów badawczych NCN. W ramach Erasmus + Programme corocznie wielu naszych naukowców realizuje wyjazdy dydaktyczne. Analizując wymianę studencką w ramach programu Erasmus zauważa się, że w roku akademickim 2021/ 2022 na pobyt długoterminowy przybyła tu 1 osoba studencka, a wyjechały 3, w wyjazdach długoterminowych uczestniczyło 9 osób, natomiast w krótkoterminowych uczestniczyło 11 osób, łącznie 24 osoby. W roku akademickim 2024/2025 przybyło tu czworo studentów na pobyt długoterminowy i także czworo wyjechało na taki pobyt, a jedna wyjechała na pobyt długoterminowy, co daje 9 osób łącznie w tym roku. W roku akademickim 2023/24 przybyło tu na pobyt długoterminowy dwoje studentów, a wyjechało także dwoje, natomiast na pobyt krótkotrwały wyjechało 11 osób, co daje 24 osoby razem w danym roku. Łącznie w latach 2021/22 – 2024/2025 w programie Erasmus uczestniczyło 47 studentek i studentów. Studenci w ramach programu Erasmus wyjeżdżali do Niemiec, Hiszpanii, na Litwę, do Słowenii, Grecji, Francji i Szwecji. Przyjeżdżający studenci cieszyli się wsparciem zarówno koordynatora programu Erasmus jak i indywidualnym traktowaniem w trakcie procesu dydaktycznego przez wykładowców. W ramach programu Erasmus na wydziale trzykrotnie organizowano szkoły letnie na terenie Grecji, w których uczestniczyli studenci archeologii pod kierunkiem pracownika Instytutu. Poprowadzono je dwukrotnie w Atenach i raz na Krecie, gdzie studenci uczestniczyli w zajęciach organizowanych nie tylko przez pracowników UWR, lecz także przez PIAA i zaproszonych badaczy z Grecji. Pracownicy Instytutu korzystali z programu wymiany Erasmus + Umiędzynarodowieniu kierunku studiów sprzyjają przyjazdy zagranicznych nauczycieli akademickich. Ogółem wyjechało 9 osób (Portugalia, Niemcy, Gruzja, Rumunia, Grecja), natomiast w ramach wymiany akademickiej przyjechało 5 naukowców (z Rumunii i Czech). Instytut Archeologii UWr prowadzi współpracę międzynarodową z jednostkami realizującymi kształcenie i badania naukowe w zakresie archeologii. Jednostka stwarza różnorodne możliwości dla wymiany studentów posiadając 27 podpisanych umów. Są to uczelnie w Bułgarii (1), Czechach (4 uniwersytety), w Chorwacji (1), Estonii (1), Hiszpanii (3 uniwersytety), Niemczech (2 uniwersytety), Portugalii (3 uniwersytety), na Słowacji (2 uniwersytety), w Słowenii (1), Szwecji (1), Turcji (3 uniwersytety), na Węgrzech (2 uniwersytety) i we Włoszech (1) oraz w Wielkiej Brytanii (1). Umowę o wymianie podpisano też z uczelnią w Gruzji. Corocznie kontynuowane są badania w Ameryce Południowej w Peru oraz w Mongolii. Współpraca

międzynarodowa ma wymierny kształt w postaci wyjazdów nauczycieli akademickich i studentów oraz międzynarodowych publikacji naukowych.

Rok akademicki	Przyjazdy (długoterminowe)	Wyjazdy (długoterminowe)	Wyjazdy (krótkoterminowe)	Łączna liczba mobilności w roku
2021/2022	1	3	11	24
2023/2024	2	2	11	24
2024/2025	4	4	-	9
SUMA 2021/22–2024/25	7	8	11	47

Mobilność międzynarodowa studentów w Instytucie Archeologii UW.

Studenci biorą też udział w studenckich konferencjach naukowych za granicą w tym w Czechach (Brnie), Niemczech, a ostatnio na konferencji China – Europe Youth Dialogue on Civilisations w X'ian (15 osób). Jest to pokłosie wprowadzenia Uniwersytetu Wrocławskiego do grona placówek badających dziedzictwo Jedwabnego Szlaku w postaci uczestnictwa w Belt and Road Cultural Heritage Global Alliance. Ważny jest też udział studentów w pracach związanych z grantami, które swoimi badaniami obejmują obszary innych krajów. W ramach programu NAWA w roku 2024 jedna ze studentek uczestniczyła w wyjeździe do Los Angeles (UCLA) w celu między innymi odbycia kursu analizy tkanin prekolumbijskich. Nasi studenci i doktoranci uczestniczą także aktywnie we współorganizacji międzynarodowych konferencji (2025-2026 European School of Protohistory of Bibracte, Bibracte, Francja). Studentka Aleksandra Jarosz w ramach stypendium CAŚ UW od lutego 2026 realizuje wyjazd naukowy do Egiptu w ramach realizacji projektu „Zwyczajne pogrzebowe w Egipcie rzymskim. Analiza darów grobowych z nekropolii tebańskiej”.

Część studentek i studentów wyjeżdża do pracy w teren, także na inne kontynenty a ci którzy pozostają na miejscu korzystają z doświadczeń zawodowych zarówno kadry, jak i koleżanek i kolegów, którzy po powrocie dzielą się swoim doświadczeniem zawodowym i kontaktami. Bardzo istotnym elementem aktywności pracowników Instytutu są badania naukowe prowadzone poza granicami Polski. Pracownicy naukowcy Instytutu prowadzili badania terenowe w Sudanie, Mongolii, Peru, Egipcie, Afryce centralnej oraz w Epirze w Grecji i niektórzy studenci uczestniczą w ich ekspedycjach. Niektórzy studenci dołączają do ekspedycji innych uniwersytetów w tym UW w Gruzji. W Peru prof. dr hab. J. Szykowski realizuje projekt NCN, program OPUS 21, projekt nr 2021/41/B/HS3/03115 pod tytułem „Dolina Atico – Peru w epoce prekolumbijskiej. Rozwój i relacje interkulturowe pomiędzy społecznościami obszaru gór i pustyni południowego Peru”. Na badania przyznano kwotę 2 686 920zł. Projekt jest interdyscyplinarnym zamierzeniem badawczym. Wyniki badań ukazują związki społeczeństw prekolumbijskich z ich środowiskiem naturalnym. Innym nie mniej atrakcyjnym projektem jest realizowany przez prof. dr hab. M. Osypińską. Badaczka uzyskała grant NCN, program OPUS 26, który dał jej finansowanie w kwocie 1 680 702 zł. Badania zatytułowano „Matecznik Serengeti. Czynniki ostatniej ewolucji człowieka: behavior, sezonowość, interakcje człowiek-zwierzę, technologia i zmienność środowiska w Środkowej Epoce Kamienia”. Badania w Tanzanii, w rejonie Wielkiego Rowu Afrykańskiego pozwoliły uzyskać wyniki dotyczące zdolności przystosowawczych pierwszych hominidów. Wspomniana badaczka jest też kierowniczką grantu NCN, program OPUS 21, projekt nr 2021/43/B/HS3/02749, zasilonego kwotą 818 123 zł. Jego tytuł to: „Nie-ludzie w społeczności Berenike. Dane archeozoologiczne w dyskursie dotyczącym tożsamości i wartości w antyku”. Badaczka skupiła się na analizie szczątków zwierzęcych z cmentarzyska pupili w Berenike, antycznym portowym mieście w Egipcie nad Morzem Czerwonym. Kolejnym grantem, który pozwolił na badania z dala od Polski jest kierowany przez prof. dr hab. M. Masojcia. Jest to projekt NCN, program OPUS 17, projekt nr 2019/33/B/HS3/01113. Na badania przyznano kwotę 2 209 276. Został on zatytułowany: „Wokół Tsakhiurtyn Hondi. Badania epoki kamienia pogranicza Altaju i Pustyni Gobi w Mongolii”. W badaniach uczestniczył też prof. J. Szykowski. W ramach projektu przebadano tzw. Flint Valey, czyli Tsakhiurtyn Hondi. Łącznie odkryto tam ponad 120 stanowisk archeologicznych z okresu plejstocenu. Prof. dr hab. M. Masojć prowadził też badania w Sudanie i Botswanie, a przy nim dr Grzegorz Michalec. Badania te pozwoliły poznać epokę kamienia na dotąd nieznanych obszarach. Dzięki grantowi IDUB UW w wysokości blisko 50 tys. zł. zespół w składzie: dr hab. M. Żmudziński, prof. UW, dr M. Furmanek oraz mgr M. Grześkowiak przeprowadził wstępne nieinwazyjne badania

pradziejowej twierdzy w pobliżu Konitsy w Epirze, w Grecji. Badania pozwoliły potwierdzić istnienie tam dziś poważnie zniszczonej twierdzy, a także dość licznych przedmiotów związanych z czasami jej użytkowania (fragmenty ceramiki, narzędzia). Wszystkie wyżej wymienione badania są prowadzone w porozumieniu i przy współpracy z wiodącymi badaczami z krajów, w których mają one miejsce. Międzynarodowe badania archeologiczne w Azerbejdżanie podjął w roku 2025 prof. dr hab. Andrzej Wiśniewski. Ten sam badacz w semestrze letnim 2024 roku prowadził zajęcia w języku angielskim w Instytucie Archeologii Uniwersytetu im. Gutenberga w Moguncji. W roku akademickim 2022/2023 dr Paweł Duma w ramach Stypendium NAWA im. Bekkera odbył roczny pobyt badawczy na University of Massachusetts w Bostonie. W roku 2024 w ramach programu IDUB prof. dr hab. Tomasz Gralak przebywał na Ludwig-Maximilians-Universität w Monachium. W roku 2025 w ramach Programu NAWA prof. dr hab. Tomasz Gralak przebywał na University SS Klement, Metodius w Skopje w Macedonii Północnej. W latach 2023-2024 prof. UW dr hab. Justyna Baron była stypendystką Fundacji Fulbrighta i spędziła 10 miesięcy w Muzeum Historii Naturalnej Fielda w Chicago, gdzie realizowała projekt „Cross-craft interactions in the Central European Bronze Age”, gdzie między innymi przygotowała do druku monografię pt. „Craftwork in Small-Scale Societies of the Central European Bronze Age”.

Zajęcia w językach kongresowych oferowane w Instytucie, a także pewien prestiż wielu pracowników, rozpoznawanych na arenie międzynarodowej, przyciągają studentów w ramach różnych programów europejskich. Udział kadry Instytutu, a także części studentów w międzynarodowych kongresach i konferencjach w różnych lokalizacjach europejskich i światowych jest bardzo powszechny, na porządku dziennym (lista konferencji wykraczałaby poza ramy niniejszego raportu). Podobna jest skala i powszechność publikowania pracowników Instytutu w językach kongresowych (przede wszystkim w języku angielskim), z czego większość ukazała się na łamach zagranicznych periodyków. Wśród prac badawczych znajdują się liczne publikacje indeksowane w bazach Scopus i Web of Science. Artykuły te powstały niejednokrotnie w wyniku międzynarodowej i interdyscyplinarnej współpracy badawczej (por. załącznik 7: najważniejsze publikacje oraz charakterystyka poszczególnych pracowników).

Zajęcia w postaci cykli wykładów w ramach Erasmus + Programme w ostatnich latach prowadzili naukowcy z między innymi z Austrii, Czech, Danii, Słowacji. W ramach programu „Visiting Professors” nasz Instytut w ostatnim czasie odwiedzili z ogólnodostępnymi wykładami następujący naukowcy: 1. prof. Sabine Gaudzinski-Windhauser, Archaeological Research Centre and Museum for Human Behavioural Evolution Schloss Monrepos, Niemcy, oraz Johannes Gutenberg-University Mainz, maj 2025 r.; 2. prof. Bettina Arnold, Uniwersytet Wisconsin-Milwaukee, USA, maj 2025 r.; 3. Prof. Yoshikata Kanomata, Graduate School of Arts and Letters, Tohoku University, wrzesień 2025 r.; 4. Prof. Daniel S. Sandweiss, The University of Maine, wrzesień 2025 r.; 5. dr Kirstine Haase, Museum Odense, Dania, listopad 2025 r.

W ramach grantów prowadzonych przez prof. A. Wiśniewskiego w Instytucie zatrudniona była pani dr Lisa Schunk, która przybyła tu z Monrepos, Novied, z Moguncji a obecnie jest pani Sara Diaz Pérez z Uniwersytetu Autonomicznego w Madrycie. Osoby te miały aktywny wpływ na edukację doktorantów w Instytucie. Istotnym elementem urozmaicenia i umiędzynarodowienia zajęć są cykliczne seminaria Extra limites. Jest to projekt realizowany od ponad dziesięciu już lat wspólnie z Wydziałem Archeologii UAM, łącznie miało miejsce już 70 spotkań, przy czym w przypadku części z nich były to spotkania z naukowcami zza granicy (m.in. Austria, Mołdawia, Ukraina). Pokłosiem tych seminariów są trzy publikacje książkowe.

Od roku 2024/2025 Instytut Archeologii UW r bierze udział w projekcie z Erasmus+ SHARITAGE (*Cyfrowe zaangażowanie społeczności lokalnych w europejskie dziedzictwo kulturowe*). Jest to przedsięwzięcie międzynarodowe, w którym uczestniczy obecnie kilka instytucji naukowych z Niemiec, Serbii, Hiszpanii, Czech i Słowacji. Studenci na zajęciach są uczeni o tym projekcie i jego zastosowaniu. Ocena umiędzynarodowienia kształcenia polega na składaniu okresowych raportów przedstawianych na poziomie Rady Naukowej Instytutu Archeologii. Koordynatorzy wymiany studenckiej mają za zadanie aktywizować i zachęcać studentów do właściwego wybierania kierunków wymiany. Oprócz

tego proces umiędzynarodowienia kształcenia w Instytucie Archeologii stymuluje uniwersyteckie Biuro Współpracy Międzynarodowej UW. Przy pomocy przedkładanych studentom ankiet diagnozuje ono trudności, na które studenci napotykają podczas studiów za granicą oraz ewentualne przyczyny niepodjęcia tych studiów. Na podstawie wniosków z tych ankiet podjęto działania, które poskutkowały zwiększeniem zainteresowania międzynarodową wymianą ze strony studentów Instytutu Archeologii. Biuro określa także, jakie powinny być priorytety współpracy międzynarodowej. W Instytucie Archeologii prowadzi się, choć w niesformalizowany sposób, monitoring innych form aktywności międzynarodowej, która podlegają analizie w związku z bieżącymi potrzebami związanymi z wyjazdami kadry akademickiej czy nawiązywaniem nowych kontaktów. Koordynatorzy realizowanych projektów międzynarodowych mają bezpośredni wpływ na intensyfikację wymiany międzynarodowej m.in. z Estonią, Czechami, Węgrami oraz Anglią. Efektem tych działań są także wizyty wykładowców zagranicznych i prowadzone przez nich zajęcia. Wyniki tych ocen są systematycznie analizowane przez władze uczelni, którzy na ich podstawie opracowują rekomendacje dotyczące dalszego rozwoju międzynarodowego kształcenia. Regularne przeglądy pozwalają na modyfikowanie programów edukacyjnych, dostosowywanie ich do zmieniających się potrzeb rynku oraz integrację nowych, innowacyjnych metod nauczania i współpracy międzynarodowej.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 7:

W jednostce prowadzi się współpracę międzynarodową w zakresie prowadzenia badań oraz wymiany studentów i kadry akademickiej. Część nauczycieli akademickich posiada doświadczenie związane z prowadzeniem zajęć w językach obcych, a Uczelnia umożliwia ukończenie dodatkowych kursów językowych. Studenci ocenianego kierunku mogą uczestniczyć w zajęciach prowadzonych w językach obcych, które pozwalają na aktywne wykorzystywanie umiejętności językowych i ich doskonalenie. Na kierunku i w Uczelni prowadzi się monitoring umiędzynarodowienia, głównie w aspekcie mobilności studentów i pracowników naukowych.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Kwestie te na Uniwersytecie Wrocławskim precyzyjnie reguluje Uchwała 68/2024 Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 24 kwietnia 2024 roku w sprawie regulaminu studiów na UW. W myśl zapisów paragrafów nr 23-27 student może studiować według indywidualnego planu studiów zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Wydziału. Zasady te uwzględniają opiekę naukową oraz potrzeby także studentów ze stwierdzoną niepełnosprawnością. Student ma możliwość, za zgodą dziekana, indywidualizacji programu studiów poprzez wybór przedmiotów składających się na wymaganą liczbę punktów ECTS. Wybór powinien być dokonany i przedstawiony dziekanowi do zatwierdzenia w ciągu 10 dni roboczych od rozpoczęcia semestru. Indywidualizacja studiów nie zwalnia studenta z obowiązku osiągnięcia efektów uczenia się określonych w programie studiów.

ZARZĄDZENIE Nr 215/2023 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 28 września 2023 r. w sprawie dostosowania procesu rekrutacji, kształcenia studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami oraz ze szczególnymi potrzebami a w przypadku Instytutu Archeologii obowiązująca Uchwała Rady Wydziału nr 23/2013 o Indywidualnej organizacji studiów Informacja o możliwościach realizowania programu studiów na podstawie indywidualnego planu, czy organizacji dostępne są na stronach Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych.

Prawdopodobnie ze względu na charakter studiów wymagających odpowiednich predyspozycji psychofizycznych, zwłaszcza podczas pracy w terenie, archeologia nie jest zazwyczaj pierwszym wyborem dla osób z niepełnosprawnościami. Mimo licznych udogodnień, które systematycznie wprowadzane są w naszym Instytucie, nieliczni studenci ze szczególnymi potrzebami decydują się u

nas studiować. W badanym okresie jedna osoba, przedstawiając odpowiednie orzeczenie o niepełnosprawności, zgłosiła potrzebę asysty psa w sytuacjach i przestrzeniach społecznych. Całą procedurę uzyskania pomocy przeprowadzono poprzez Uniwersyteckie Biuro Wsparcia i Dostępności przy udziale dziekana Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych oraz kierownika jednostki. Wszyscy wykładowcy, uprzedzeni odpowiednio wcześniej, umożliwili tej osobie uczestniczenie w zajęciach przy niezbędnej dla niej asyście psa. W 2025 r. w sumie 3 naszych studentów otrzymywało stypendium dla osób z niepełnosprawnością (2 z I stopnia i 1 z II stopnia studiów).

Bardzo duży nacisk w ostatnich latach położono na przystosowanie czytelni do potrzeb niepełnosprawnych. Z racji braku windy oraz podjazdów dla wózków inwalidzkich, co może stanowić barierę dla takich osób, bibliotekę przeniesiono z ostatniego piętra na parter. Utworzono jedno stanowisko komputerowe wyposażone w klawiaturę przeznaczoną dla osób niedowidzących, kamerę, mikrofon, nauszne słuchawki, skaner w formacie A3 oraz oprogramowanie Speech2GO wraz z rehabilitacyjnym pakietem głosów „IVONA”. Dostępność tego miejsca ułatwiają dodatkowe drzwi otwierane w razie potrzeby, znajdujące się blisko wejścia do budynku. Na tym samym poziomie, w niewielkiej odległości od stanowiska, znajduje się toaleta dla niepełnosprawnych. Ułatwieniem w orientacji wewnątrz budynku dla osób niedowidzących i niewidomych są informacje w alfabecie Braille'a umieszczone na wszystkich drzwiach do pomieszczeń publicznie dostępnych, łącznie z gabinetami pracowników. Warunki oferowane studentom niepełnosprawnym zapewnia też Biblioteka Uniwersytecka, w której znajduje się 10 komputerów wyposażonych w oprogramowanie ułatwiające osobom z niepełnosprawnością wzroku korzystanie z zasobów oraz 27 miejsc dla czytelników z niepełnosprawnościami. Wiele osób nie odczuwa potrzeby informowania o stopniu i rodzaju niepełnosprawności, ponieważ ich stan nie ogranicza ich pełnego udziału w zajęciach dydaktycznych, w tym terenowych, prowadzonych w naszym Instytucie. Studenci z niepełnosprawnością mogą wszakże skorzystać z indywidualnej organizacji studiów (zgodnie z Uchwałą Rady Wydziału 23/2013 o IOS), gdyż istnieje możliwość dostosowania procesu kształcenia do ich potrzeb edukacyjnych. Według opinii studentów pełnosprawnych, korzystających ze zindywidualizowanego programu zajęć z uwagi na uczestnictwo w pozaeuropejskich misjach archeologicznych, system wsparcia jest elastyczny i dobrze dostosowany do potrzeb studentów, w zależności od ich indywidualnej sytuacji życiowej lub potrzeb naukowych. Istnieje możliwość korzystania z indywidualnej organizacji studiów (IOS). Ten aspekt oceniany jest przez nich bardzo dobrze.

Z racji tego, że archeologia polega w dużej mierze na doskonaleniu umiejętności praktycznych wspieramy studentów w procesie uczenia się sami działając, stale studiując oraz nauczając. Wielu z naszych pracowników podczas zajęć z metodyki badań archeologicznych podejmuje się wszelkich wymaganych zadań, w tym ciężkiej pracy fizycznej, co daje pozytywny przykład studentom oraz pojęcie z czym wiąże się praca archeologa na każdym etapie edukacji. Jednocześnie wykładowcy stale uzupełniają swoją wiedzę w zakresie obsługi sprzętu specjalistycznego, najnowocześniejszych technik dokumentacyjnych oraz programów komputerowych służących uzyskaniu najwyższego poziomu w zakresie metodyki działań terenowych i opracowania wyników badań. W całym tym procesie uczestniczą studenci. Wykładowcy udostępniają laboratoria, sprzęt i oprogramowanie studentom do nauki, także poza wyznaczonymi godzinami konsultacji oraz prowadzą warsztaty i wykłady wspierając merytorycznie działalność Studenckiego Koła Naukowego Archeologów. Spotkania Koła Naukowego odbywają się poza godzinami zajęć i konsultacji, udostępniane są na te spotkania sale wykładowe Instytutu wraz ze sprzętem komputerowym, pracownie (np. pomieszczenia przeznaczone do prac z zakresu archeologii eksperymentalnej na ulicy Koszarowej), wykładowcy również uczestniczą w tym spotkaniach jako wsparcie merytoryczne i organizacyjne. Zdarza się, że w ramach wolontariatu wykładowcy wykonują dodatkowe projekty badawcze (jednym z przykładów są badania na poboju z 1 września 1939 r. w Parzymiechach, pow. kłobucki), angażując w nie studentów. Pozytywny przykład mobilizuje studentów, którzy z własnej woli biorą udział w takich pracach, a następnie są aktywni w przygotowaniu publikacji ich wyników.

Pozostawiamy studentom dużą niezależność w wyborze technik uczenia się, a pracownicy wspomagają proces studiowania przez inspirację i przykład własny, a nie wyłącznie stawiane studentom wymagania. Zasoby Biblioteki Instytutu Archeologii na bieżąco rozbudowywane są w konsultacji z pracownikami prowadzącymi zajęcia, aby aktualizować stan wiedzy w obrębie danej specjalizacji.

Pracownicy wspomagają proces uczenia się poprzez organizację dydaktycznych wystaw muzealnych tworzonych we współpracy ze studentami, dla studentów, pracowników a także szerszego grona odbiorców. Jako przykład można przytoczyć wystawę wykonaną przez dr Dagmarę Łaciak wraz ze studentami w ramach ćwiczeń w Muzeum "Dom Archeologów", pt. „Pobite gary! Ceramika bez tajemnic”. Spotkała się ona z żywym zainteresowaniem, o czym świadczą liczne odwiedziny wystawy przez studentów archeologii oraz innych kierunków UW, ASP, dzieci przedszkolne i szkolne oraz muzealników.

Studenci zaangażowani są bardzo wyraźnie i chętnie uczestniczą w wydarzeniach naukowych i popularyzujących naukę, które rozwijają ich praktyczne umiejętności. Przykładem jest organizacja Dolnośląskiego Festiwalu Nauki w Muzeum Dom Archeologów, Europejskich Dni Archeologii czy Otwartych Drzwi Instytutu Archeologii albo realizacja projektu dr Dagmary Łaciak (w roku 2024), pt. „Wyroby ceramiczne jako źródło poznania człowieka”, prowadzonego w ramach dofinansowania inicjatyw edukacyjnych skierowanych do studentów o charakterze ponadprogramowym, ogłoszonego przez Prorektora ds. nauczania prof. Łukasza Machaja. Realizacja zgromadziła wielu studentów archeologii z Polski oraz z zagranicy oraz z innych kierunków. Działania tego typu sprzyjają pogłębianiu bardzo istotnych efektów uczenia się wymaganych przy zatrudnieniu w placówkach muzealnych i podobnych instytucjach oświatowych, które pozostają jednym z głównych kierunków przyszłej kariery zawodowej naszych absolwentów. Nasi interesariusze zewnętrzni wskazywali właśnie wielokrotnie tego rodzaju zajęcia jako jedne z najistotniejszych w zdobywaniu potrzebnych do pracy kwalifikacji. W ten sposób staramy się wychodzić naprzeciw tym oczekiwaniom. Na uwagę zasługuje, że studenci, szczególnie członkowie Koła Naukowego angażują się w te przedsięwzięcia nadzwyczaj chętnie, bardzo często także w ramach wolontariatu, a w ostatnim czasie sami wychodzą z takimi inicjatywami organizując różnego rodzaju prelekcje, warsztaty i wykłady poza siedzibą Instytutu – w szkołach podstawowych, liceach i na szczeblu lokalnym (ośrodki gminne, świetlice wiejskie itd.).

Podsumowując: wspieranie studentów w procesie uczenia się ma miejsce w nauczaniu wszystkich prac wykonywanych w zawodzie archeologa. Począwszy od działań w terenie, pozyskiwania źródeł, rejestracji danych przestrzennych, technik dokumentacji, zabezpieczenia pozyskiwanych materiałów, opracowania, wdrażania różnych metod analitycznych (w tym nauki pracy na spektroskopach dla dyplomantów oraz traseologii, której uczą się studenci I roku I stopnia bezpośrednio na mikroskopach), przygotowania sprawozdania z badań, publikacji wyników aż do sposobu popularyzacji wiedzy archeologicznej i organizacji wystaw.

Istotnym wsparciem jest opieka promotorska. Małe grupy seminaryjne umożliwiają zindywidualizowanie procesu nauczania, włączanie swoich dyplomantów w realizację projektów badawczych, jako stypendystów, czego przykładem jest wsparcie udzielane swoim podopiecznym przez prof. Tomasza Płonkę, prof. Mirosława Masojcia oraz prof. Józefa Szykalskiego. Wsparcie informatyczne polega na stałym dostępie do komputerów i skanerów w bibliotece, opiece Zespołu Wsparcie Bezpośredniego DUI na Wydziale. Wielu wykładowców stara się udostępnić jak najwięcej materiałów dydaktycznych, innych niż zbiory biblioteczne, np. kolekcji źródeł archeologicznych do nauki. Nasi wykładowcy są wyjątkowo aktywni w udzielaniu wsparcia dla studentów nienadążających z nauką w postaci dodatkowych zajęć, zajęć uzupełniających, zajęć wyrównawczych. Pracownicy organizują dodatkowe konsultacje studentom nie radzącym sobie w nauce i wymagającym więcej czasu na naukę.

Studenci z innych ośrodków wybierają nasz Instytut jako miejsce kontynuowania studiów po licencji uzyskanym w innym ośrodku. W roku akademickim 2025/26 była to jedna osoba, która

ukończyła pierwszy stopień studiów archeologicznych na Uniwersytecie Łódzkim zainteresowana opieką promotorską w Zakładzie Archeologii Barbaricum i Prowincji Rzymskich naszego Instytutu. Co roku przyjmujemy na studia magisterskie też absolwentów innych kierunków studiów (np. biologii, historii sztuki, historii, antropologii, kryminalistyki).

Dwa podstawowe programy edukacyjne wspierające mobilność studentów to ERASMUS+ koordynowany przez Biuro Współpracy Międzynarodowej UWr. i Program mobilności studentów i doktorantów MOST. Informacje na ich temat może student odnaleźć na stronach ogólnouczelnianych (<https://wksm.uwr.edu.pl/programy-wymian-studenckich/>).

W ramach pierwszego z wymienionych programów, w latach akademickich 2021/22-2024/25 liczba studentów przyjeżdżających na pobyt długoterminowy wynosiła 7 osób. O jedną więcej odnotowano w przypadku studentów wyjeżdżających na pobyt długoterminowy. W wyjazdach długoterminowych uczestniczyło 10, osób a w krótkoterminowych 11. Z wymiany skorzystało w sumie 47 studentów w naszym Instytucie. Więcej szczegółów dotyczących mobilności zagranicznej studentów zawarto i szczegółowo opisano w Kryterium 7.

Mobilność w ramach programu MOST w latach 2022-2025 obejmowała rok akademicki 2023/2024 – przyjazd studenta studiów 3-stopnia na pobyt studyjny we Wrocławiu (jednostka macierzysta – Uniwersytet Warszawski) oraz wyjazd studenta studiów 2-stopnia na pobyt studyjny w Warszawie (Uniwersytet Warszawski).

Udzielono studentom wsparcia wynikającego z obowiązków koordynatora, jak informowanie studentów na temat dostępnych kierunków wymiany w ramach programów Erasmus+ i MOST; wyjaśnianie zasad udziału w programach Erasmus+ i MOST wraz z tłumaczeniem przepisów dotyczących obu programów; spotkanie ze studentami przyjeżdżającymi i wyjeżdżającymi; kontakt z Biurem Współpracy Międzynarodowej i Dziekanatem, w przypadku spraw trudnych oraz niestandardowych. W ramach wsparcia dodatkowego, nie wynikającego z obowiązków koordynatora udzielano studentom pomocy w dostaniu przydziału w Akademiku UWr; wystosowywano prośby do prowadzących, aby przyjęto na zajęcia studentów uczestniczących w programach Erasmus + i MOST. Zaoferowano pomoc w przypadku problemów studentów przyjeżdżających (np. zgubienie dokumentów). Wsparcie dodatkowe, udzielane studentom Erasmusa przez wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych polegało na prowadzeniu ze studentami zagranicznymi zajęć w trybie indywidualnym oraz ustalaniu ze studentami programów zajęć realizowanych na uczelniach partnerskich.

Opinia studentki 2 roku studiów I stopnia na temat wymienionych programów:

„Podczas przygotowań do wyjazdu w ramach programu Erasmus+ do Wilna w 2025 otrzymałam bardzo dużą pomoc organizacyjną i merytoryczną. Wszystkie procedury były jasno określone, a informacje dotyczące wymaganych dokumentów przekazywano mi w sposób terminowy i zrozumiały. Zarówno koordynator programu Erasmus + w Instytucie Archeologii, jak i pracownicy Biura Współpracy Międzynarodowej wykazywali się dużą dostępnością i otwartością na wszelkie pytania oraz problemy. Cały proces przebiegł sprawnie i w atmosferze profesjonalnego wsparcia, co znacząco ułatwiło mi przygotowanie do wyjazdu.”

W dniach 15–19 grudnia 10 studentów z naszego Instytutu wzięło udział w międzynarodowej konferencji „China–Europe Youth Dialogue on Civilization”, która odbyła się w Xi’an (Chiny). Uczestnicy wydarzenia byli jedyną reprezentacją z Polski, co stanowiło dla nich ogromne wyróżnienie. Udział w wydarzeniu umożliwił studentom nawiązanie licznych międzynarodowych kontaktów, które w przyszłości mogą zaowocować współpracą naukową. Pobyt w Xi’an był również okazją do bezpośredniego poznawania kultury chińskiej.

Mobilność studentów ułatwiają liczne umowy o współpracy między instytucjami naukowymi i placówkami edukacyjnymi, w tym zagranicznymi. Umowy te zawierano także z liceami ogólnokształcącymi z myślą o inspirowaniu potencjalnych kandydatów do podjęcia na kierunku

archeologia w naszym Instytucie. Dla przykładu wspomniane współdziałanie regulują umowy bilateralne zawarte pomiędzy Instytutem Archeologii UWr a następującymi placówkami naukowymi: The Institute of Archaeology Vietnam Academy of Social Science, The University of Botswana, Instytutem Nauk Geologicznych PAN w Warszawie, Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie, Muzeum Archeologicznym w Biskupinie, Slezská univerzita v Opavě Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická oraz Liceum Ogólnokształcącym nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu (dokumenty do wglądu w archiwum Instytutu Archeologii UWr). Pełna lista bilateralnych umów o współpracy naukowej i edukacyjnej zawartych i odnowionych przez Instytut Archeologii UWr po roku 2020 znajduje się w załączniku 8.

Poniższe opinie na temat udzielonego wsparcia pochodzą bezpośrednio od naszych studentów i doktorantów wśród których przeprowadzono wywiad.

Studentka 1 roku studiów II stopnia: „Jako studentka III roku studiów licencjackich podczas tych trzech lat otrzymałam znaczącą opiekę tutorską oraz promotorską. Otrzymałam także dostęp do najnowszego oprogramowania oraz sprzętu który pozwala na rozwój w kierunku grafiki i dokumentacji. Zostałam także włączona w projekt, który umożliwia mi prace nad materiałem, wyjazdy badawcze, wykopaliska a także udział w publikacjach. Temat mojej pracy dyplomowej również obejmuje niestandardowe rozwiązania odbiegające od podstawy programowej, jak - współprace z dodatkowymi jednostkami, udział promotora pomocniczego a także bezpośrednią pracę nad materiałem pochodzącym z badań wykopaliskowych. Instytut także umożliwiał udział w szkole letniej”.

Według opinii jednego z naszych absolwentów wsparcie jakiego doświadczają doktoranci i magistrami w Instytucie Archeologii UWr objawia się nieprzerwaną pomocą ze strony dydaktyków oraz pracowników. Przede wszystkim chodzi o kompleksowe recenzje tekstów, konsultacje w zakresie kluczowej literatury i ułatwianie dostępu do niej, udzielanie pomocy przy pracy terenowej i użyczenie profesjonalnego sprzętu, niezbędnego do jej wykonania. Przepiętione wiedzą seminaria i konsultacje rozbudzają zainteresowania naukowe i motywują do dalszych działań. Coroczne ekspedycje wykopaliskowe prowadzone na najwyższym poziomie metodycznym to niezbędne uzupełnienie wiedzy zdobytej w salach wykładowych.

Nasi studenci na różnych etapach swojego rozwoju naukowego uczestniczą w naukowym opracowywaniu badań terenowych, ich interpretacji oraz przygotowaniu wyników do prezentacji w trakcie konferencji naukowych, niejednokrotnie o zasięgu międzynarodowym. Bardzo duże znaczenie ma ich udział w powstających publikacjach, także tych najlepiej punktowanych (w załączniku 7 znajduje się lista ważniejszych publikacji, których autorami lub współautorami są nasi studenci).

Chwalone przez studentów i doktorantów są też Granty dla studentów i doktorantów UWr w ramach IDUB – granty „Młody Badacz”, dzięki którym można sfinansować pobyt na konferencji oraz zapewnić środki niezbędne do zakończenia ważnego etapu projektu badawczego w ramach szkoły doktorskiej.

Studenci prowadzą własną działalność naukową w ramach koła naukowego pod opieką pracownika naukowo-dydaktycznego. Są to zwykle badania wykopaliskowe o niewielkim zakresie i prospekcje powierzchniowe. Publikacja wyników tych badań ma miejsce na konferencjach. Dla przykładu, w okresie 13 – 21 listopada 2025 jedna z naszych studentek przebywała w Stanach Zjednoczonych, gdzie uczestniczyła w odbywającej się w Filadelfii konferencji dotyczącej Archeologii i Etnohistorii Andów "42nd Northeast Conference on Andean and Amazonian Archaeology and Ethnohistory". Przedstawiła tam wyniki analiz materiałów tekstylnych, pozyskanych podczas badań prowadzonych przez nasz Instytut w południowym Peru, tytuł prezentacji: "Tracing a local textile tradition in the Atico valley: stylistic analysis and symbolic interpretation of Late Intermediate Period textiles from El Curaca". Po obradach studentka dzięki wsparciu naszego Instytutu odwiedziła Department of Textile Conservation w Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku. W trakcie swojego pobytu miała ona okazję zapoznać się z najnowszymi urządzeniami, służącymi do analizy i konserwacji dawnych tkanin. Uzyskała też wgląd w proces przygotowania tkanin muzealnych do ekspozycji i późniejszego ich przechowywania. Należy nadmienić, że nie był to pierwszy jej wyjazd do ośrodków badawczych USA. W lutym 2025 nasza

koleżanka uczestniczyła w zorganizowanym przez Fowler Museum, University of California, Los Angeles kursie dotyczącym analizy prekolumbijskich wyrobów tekstylnych z terenu Peru: "Analysis of Peruvian Archaeological Textile Structures".

W dniach 21–22 listopada 2025 r. inna nasza studentka uczestniczyła w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Olympia, Agōnes, Spectacula. Historia i tradycje antycznego sportu”, zorganizowanej przez UMCS w Lublinie oraz UAM w Poznaniu. Konferencja odbyła się na Wydziale Historii i Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Zaprezentowała referat pt. „Wspólna przestrzeń: Jak archeologia i nauki o sporcie tworzą nową narrację o kulturze fizycznej antyku”, który spotkał się z pozytywnym odbiorem wśród słuchaczy.

28 listopada 2025 r. na Uniwersytecie Zachodniopolskim w Pilźnie odbyła się kolejna edycja interdyscyplinarnej konferencji „Connected By People”. Nasz Instytut reprezentowali na tym spotkaniu studenci I i II roku studiów II stopnia roku prezentując swoje postery i dzieląc się wynikami badań z międzynarodową społecznością akademicką. W części referatowej swoje prace przedstawiły studentki 5 roku: Aleksandra Jarosz - „From Reptile to Deity: The Mummification of Crocodiles in Ancient Egypt”, Jagoda Kurpis - „Differences in the Depictions of Short- and Long-Distance Runners in Greek Vase Painting”. Oba wystąpienia spotkały się z dużym zainteresowaniem słuchaczy i pokazały, jak szerokie i fascynujące obszary badań podejmuje nasi studenci.

Program studiów na kierunku Archeologia na Uniwersytecie Wrocławskim wspiera studentów i absolwentów zarówno w wejściu na rynek pracy, jak i w kontynuowaniu edukacji. Kształcenie w ramach kierunku koncentruje się na rozwijaniu kompetencji teoretycznych, jednakże bardzo ważne jest dla nas wspieranie kompetencji praktycznych, umiejętności terenowych oraz analitycznych, które są wysoko ceni się w instytucjach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, muzealnictwem, komercyjnymi badaniami archeologicznymi, w instytucjach kultury. Integralną częścią procesu kształcenia są badania terenowe i bazujące na oglądzie oryginalnego materiału zajęcia specjalistyczne (w tym laboratoria), które umożliwiają zdobycie doświadczenia w dokumentowaniu wykopalisk, analizie materiałów archeologicznych oraz w pracy z najnowocześniejszymi narzędziami badawczymi. Wielu studentów bierze udział w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych, co dodatkowo zwiększa ich kompetencje praktyczne i umiejętność pracy zespołowej. W ramach współpracy z instytucjami zewnętrznymi studenci mają możliwość zdobywania doświadczenia w muzeach, instytutach badawczych, jednostkach konserwatorskich oraz firmach zajmujących się archeologią kontraktową. Absolwenci archeologii na Uniwersytecie Wrocławskim znajdują zatrudnienie w różnorodnych obszarach zawodowych: w instytucjach kultury (muzea, ośrodki dziedzictwa), jednostkach badawczych, administracji zajmującej się ochroną zabytków, firmach archeologicznych prowadzących badania ratownicze, jak również w edukacji i turystyce kulturowej. Uzyskane kwalifikacje stanowią solidną podstawę do podjęcia pracy zgodnej z profilem kształcenia, a także do kontynuowania edukacji na studiach drugiego stopnia, podyplomowych lub w programach przygotowujących do badań naukowych (np. doktorat), zarówno w Polsce, jak i za granicą.

Nasi pracownicy wzięli udział w ogólnouczelnianym programie dydaktycznym pt. projekt AKADEMIA TUTORINGU w Uniwersytecie Wrocławskim. Tutoring to pożądanym dziś przez młodych ludzi modelem relacji z nauczycielem, wykładowcą, trenerem polegającej na współpracy, wymianie pomysłów, motywacji oraz inspiracji, które pomagają budować i porządkować relacje z innymi. Jest on metodą nauczania zindywidualizowanego i bardziej osobistego w dobie masowej i zdehumanizowanej edukacji. Można śmiało stwierdzić, że Instytut Archeologii i przed istnieniem tego programu był takim miejscem, gdzie relacje wykładowca-student miały charakter spersonalizowany. W roku akademickim 2025/2026 dofinansowanie kursu ze środków pozostających w dyspozycji Prorektora ds. nauczania otrzymała nasza koleżanka dr Agnieszka Przybył, która przygotowała indywidualne zajęcia pt. „Warsztat Kariery Archeologa: Nauka, Rozwój, Działanie” prowadzone metodą tutoring (15 godzin, 2 ECTS) dla studentki/a II lub III roku archeologii (I stopnia, licencjackich), która/y chce świadomie i aktywnie budować swoją przyszłość zawodową. Jest to zindywidualizowany program tutoringowy, stworzony, by wspierać taką osobę w przekuwaniu wiedzy akademickiej w sukces zawodowy. W

ramach Warsztatu Kariery Archeologa nie ma wykładów - jest działanie, partnerstwo, zgodne i ukierunkowane na indywidualne potrzeby, w którym otrzymuje się bezpośrednie wsparcie w odkrywaniu własnego potencjału. Celem kursu jest zdobycie praktycznej wiedzy na temat podejścia projektowego w archeologii, zarządzania czasem, pisanie grantów czy tworzenia profesjonalnego portfolio. Nauka obejmuje organizowanie, realizowanie celów zawodowych poprzez tworzenie konkretnego i spersonalizowanego planu kariery.

Prowadzone są w naszym instytucie programowe zajęcia „Podstawy zarządzania w archeologii” oraz „Przedsiębiorczość w archeologii”. Celem wymienionych zajęć jest między innymi: wykształcenie umiejętności autodiagnozy i organizacji własnej kariery (formułowanie celów, planowanie, ocenianie skuteczności działania). Szkolenie w zakresie kompetencji miękkich i umiejętności pracy w zespole (komunikacja w grupie i skuteczne działanie).

Nasi pracownicy zaangażowali się w Targi Pracy i Praktyk „Kampus Kariery”, organizowane dwa razy w roku przez Akademickie Biuro Karier UW, które ostatnio miały miejsce 20 listopada 2025 r. na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii naszego Uniwersytetu. Celem wydarzenia jest stworzenie przestrzeni sprzyjającej nawiązywaniu wartościowych kontaktów między studentkami/studentami, absolwentkami/absolwentami Uczelni a pracodawcami. Wśród wystawców nie zabrakło stoiska naszego Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych, trzeba bowiem pamiętać, że targi skierowane są także do studentów kończących studia licencjackie i zastanawiających się nad wyborem studiów II stopnia. Nasz Instytut reprezentował dr Marcin Bohr.

Opinia studentki 2 roku II stopnia studiów na temat tych zajęć:

„W ramach zajęć z przedsiębiorczości (III rok lic) i podstaw zarządzania (I rok mgr) zdobywaliśmy wiedzę z zakresu funkcjonowania rynku pracy, zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz planowania ścieżki zawodowej (przynajmniej w teorii). W ramach tych zajęć mieliśmy też spotkania z "praktykami" (np. z mgr Marcinem Diakowskim) - a zatem potencjalnymi pracodawcami. Pod to (wsparcie we wchodzeniu na rynek pracy) można podciągnąć działanie Biura Karier, które wysyła uciążliwe maile i oferuje dodatkowe, ogólnorozwojowe kursy i praktyki, ale ich programy rzadko są dostosowane do naszego kierunku”.

Nasi absolwenci znajdują zatrudnienie w różnych instytucjach odnajdując się na współczesnym rynku pracy. Staramy się tak modyfikować program naszych studiów (prace nad kolejną modyfikacją trwają), aby dostosować profil przyszłego absolwenta do zmieniającej się rzeczywistości. W tym celu prowadzimy dialog z ewentualnymi przyszłymi pracodawcami w miarę możliwości uwzględniając ich oczekiwania. Nasi absolwenci znajdują zatrudnienie w takich instytucjach jak na przykład urzędy konserwatorskie, w których zajmują się ochroną dziedzictwa i prawną ochroną stanowisk archeologicznych. Ochroną dziedzictwa zajmują się także nasi byli studenci którzy znaleźli pracę w policji i wojsku. Duża część pracuje w jednostkach muzealnych, zajmując się opracowywaniem zabytków, przygotowywaniem wystaw, prowadzeniem lekcji muzealnych, organizacją imprez archeologicznych. Podstawę merytoryczną do tych działań są między innymi zajęcia z zakresu programu naszych studiów, takie jak Ćwiczenia muzealne, Dokumentacja w archeologii czy Muzealnictwo i ochrona zabytków. Wiedza nabyta podczas zajęć Podstawy przedsiębiorczości obok innych kompetencji pozwalają studentom na otworzenie własnej ścieżki indywidualnej działalności komercyjnej. Własna firma to jednak nie tylko terenowe badania archeologiczne, ale w wielu przypadkach także popularyzacja wiedzy o przeszłości, archeoedukacja, archeoturystyka, rzemiosło tradycyjne, rękodzieło, rekonstrukcja archeologiczna i eksperyment. Rozwijaniu kompetencji w tym zakresie sprzyjają takie zajęcia jak Eksperyment i rekonstrukcja archeologiczna we współczesnej przestrzeni publicznej czy Turystyka archeologiczna. Część naszych absolwentów zajmuje się doradztwem w zakresie zarządzania i ochrony dziedzictwa archeologicznego. Najbardziej ambitni znajdują pracę w instytucjach naukowych (uczelnie wyższe, Polska Akademia Nauk, Instytut Pamięci Narodowej, Zakład Narodowy im. Ossolińskich). Z dużą częścią naszych absolwentów utrzymujemy

stały kontakt, nie tylko na płaszczyźnie instytucjonalnej, ale także naukowej, realizując z nimi szereg różnego typu przedsięwzięć, projektów naukowych, przygotowując wspólnie naukowe publikacje.

We wsparcie aktywności sportowej studentów zaangażowani są wykładowcy i pracownicy techniczni w naszym Instytucie. Sprawami organizacji i zespołów artystycznych zajmuje się Biuro Wsparcia Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej, ul. Karola Szajnochy 7/9 na naszym Uniwersytecie. Możliwe jest na przykład dołączenie do Chóru Uniwersytetu Wrocławskiego Gaudium, Zespołu Tańca Dawnego Uniwersytetu Wrocławskiego lub Zespołu Teatralno-Artystycznym NOMEN-OMEN. Możemy pochwalić się ponadto inicjatywami oddolnymi, wychodzącymi od naszych pracowników. W 2024 roku reprezentacja studentów i doktorantów naszego instytutu wzięła udział w 32 Międzynarodowym Turnieju Piłki Nożnej Archeologii Winckelmann Cup w Oxfordzie. Reprezentacja brała tam udział również w innych w towarzyszących konkurencjach sportowych.

Rokrocznie studenci naszego Studenckiego Koła Naukowego Archeologów biorą udział w Dolnośląskim Festiwalu Nauki. W latach 2017-2021 współtworzyli archeologiczny blok w ramach ogólnowydziałowej Nocy Humanistów. Co roku (poza kadrą naukową) są głównymi organizatorami instytutowych Drzwi Otwartych. Podejmują się także inicjatyw na gruncie lokalnym organizując prelekcje, warsztaty i spotkania w sąsiedztwie eksplorowanych przez Instytut stanowisk archeologicznych, pełniąc rolę edukatora lokalnych społeczności (ośrodki gminne i świetlice wiejskie: Łozina, Luboradz, Ruszowice, Kłodzko). Rokrocznie bardzo intensywnie uczestniczą i zdobywają nagrody na Giełdzie Kół Naukowych UWr. Uczestniczą w prestiżowych Europejskich Dniach Archeologii. Biorą udział w przygotowaniu unikatowego ogólnopolskiego konkursu na Barbarzyńcę Roku – konkursu wiedzy z zakresu archeologii okresu rzymskiego dla studentów wszystkich kierunków Archeologia w Polsce. Są też organizatorami spotkań naukowych i wykładów odbywających się w murach Instytutu. Aktywnie prowadzą swoje media społecznościowe (<https://www.facebook.com/SKNAUWr>). Są organizatorami szeregu naukowych konferencji studenckich i doktoranckich (np. Studencko-Doktoranckie Sympozjum Amerykanistyczne w 2025 roku; aktualnie przygotowują ogólnopolską konferencję poświęconą Archeologii historycznej i badań interdyscyplinarnych „Histoires totales” – link skrócony: <https://tiny.pl/v7dxs-rsb>). Bardzo intensywnie udzielają się w promocji, konkursach i wolontariacie w naszej instytutowej Bibliotece. Biorą udział w inicjowanych przez siebie oddolnie (i pilotowanych pod względem formalnym przez pracowników Instytutu) badaniach wykopaliskowych na zróżnicowanych chronologicznie stanowiskach archeologicznych Śląska (ostatnio badania w miejscowościach Łatkowa, Kietrz, Lubawka, Luboradz, Łozina, Opole-Groszowice).

Studenci działają w ramach sekcji lekkoatletycznej Akademickiego Związku Sportowego. Nasz pracownik, dysponujący odpowiednimi uprawnieniami zainspirował studentów do uprawiania sportu strzeleckiego oraz wstąpienia do Polskiego Związku Strzelectwa Sportowego. Działając w ramach AZS jedna z naszych studentek zajmuje wysokie miejsca w Akademickich Mistrzostwach Polski w Jeździectwie oraz ogólnopolskich zawodach pozauniwersyteckich.

Wysokie wyniki w nauce są nagradzane stypendium Rektora UWr, którego zasady przyznawania reguluje ZARZĄDZENIE Nr 196/2023 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 25 sierpnia 2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu świadczeń dla studentów Uniwersytetu Wrocławskiego. Pod koniec badanego okresu tego typu nagrodę za osiągnięcia w nauce otrzymywały 3 osoby z I stopnia studiów i 6 osób z II stopnia studiów. Studenci osiągający najlepsze wyniki w nauce i publikujący rezultaty swej działalności badawczej oraz poszerzający swoje kompetencje poprzez studia na innych kierunkach i w innych uczelniach w ramach uniwersyteckich programów wymiany, są preferowani w systemie rekrutacji na studia doktoranckie. Te z kolei dają większą szansę pracy w zawodzie, także w instytucjach naukowych w kraju i poza jego granicami. Pracownicy Instytutu udostępniając zmotywowanym do nauki studentom swój warsztat w postaci sprzętu i specjalistycznego oprogramowania, dzieląc się swoimi spostrzeżeniami w dyskusji na temat najnowszej literatury pomagają im w tej działalności. Często studenci tacy włączani są do udziału w projektach badawczych prowadzonych przez pracowników.

Wyczerpujące informacje o możliwościach wsparcia materialnego, regulaminach, kwotach stypendiów socjalnych i wymaganych dokumentach widnieją na stronie Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych pod adresem: <https://wnhip.uwr.edu.pl/stypendia-i-zapomogi/informacje-dla-studentow/> a ponadto na stronie ogólnouczelnianej pod adresem: <https://old.uni.wroc.pl/wsparcie/wsparcie-dla-studentow/>.

Na poziomie Instytutu skargi i wnioski studentów rozpatrywane są przez Zastępcę Dyrektora ds. dydaktyki. Na Wydziale zajmuje się tym Prodziekan ds. dydaktyki stacjonarnej i spraw studenckich oraz Prodziekan ds. dydaktyki niestacjonarnej i jakości kształcenia. Na poziomie Uczelni skargi mogą studenci składać u Rzecznika Praw Studenta oraz Rzecznika ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji na UW, a w sprawach socjalnych do Sekcji ds. Socjalnych. Procedura składania skarg jest przedstawiona w ZARZĄDZENIU Nr 106/2020, Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 18 sierpnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury przeciwdziałania dyskryminacji w Uniwersytecie Wrocławskim, określenia zasad działania Komisji ds. równego traktowania w Uniwersytecie Wrocławskim, Rzecznika oraz pełnomocników ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji w Uniwersytecie Wrocławskim, choć odnalezienie tego dokumentu online, wymaga trochę zachodu.

Obsługa administracyjna studentów realizowana jest na trzech poziomach: Instytutu, Wydziału oraz Uczelni. Na poziomie Instytutu opracowywany jest plan zajęć uwzględniający założenia programu kształcenia, liczbę studentów oraz dostępność sal. Prowadzone są zapisy do grup zajęciowych, współorganizowane ćwiczenia terenowe i muzealne, a także kontrolowana jest poprawność danych w systemie USOS. Instytut odpowiada również za przekazywanie studentom bieżących informacji oraz przysyłanie wymaganej dokumentacji do Dziekanatu na poziomie Wydziału. Dziekanat sprawdza formalną poprawność i kompletność dokumentów otrzymanych z Instytutu, potwierdza zaliczenie kolejnych etapów studiów oraz prowadzi proces dyplomowania. Do jego zadań należy także obsługa spraw socjalnych studentów. Na szczelnie uczelnianym działu Dział Nauczania, który koordynuje i podsumowuje działania Wydziałów oraz rozpatruje odwołania studentów w sprawach złożonych i spornych. Natomiast Dział Spraw Studenckich zajmuje się kwestiami zakwaterowania w domach studenckich, sprawami socjalnymi oraz nadzoruje i wspiera finansowo działalność kół naukowych.

Ogólne informacje dotyczące zasad współżycia oraz bezpieczeństwa na Uczelni przekazywane są studentom na spotkaniu I roku studiów I stopnia, organizowanym przez dyrekcję Instytutu na początku roku akademickiego. Ponadto studenci zobowiązani są do uczestnictwa w ogólnouniwersyteckim szkoleniu BHP online zakończonym testem sprawdzającym ich wiedzę w tym zakresie. Biuro Wsparcia Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej ponadto stale informuje o szkoleniach dodatkowych w zakresie bezpieczeństwa. Dla przykładu, 15 grudnia 2025 r. odbyło się szkolenie obejmujące zasady reagowania w sytuacjach zagrożenia, w szczególności związanych z atakami o charakterze terrorystycznym. Wszyscy pracownicy, doktoranci i studenci naszego uniwersytetu mogli w nim wziąć udział zdalnie lub stacjonarnie. Szkolenie prowadził dowódca pododdziału kontrterrorystycznego z Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu. Prowadzone są też cyklicznie Certyfikowane szkolenia z pierwszej pomocy przedmedycznej. Pracownicy naszego Instytutu wzięli ponadto udział w szkoleniu, pt. „Młodzi dorośli w kryzysie psychicznym – najtrudniejsze sytuacje. Studium psychologiczne.” Dostarczyło ono wiedzy i narzędzi przydatnych w komunikacji z osobami doświadczającymi kryzysu psychicznego. Zawierało analizę studiów przypadków z życia akademickiego oraz trening reagowania w kontakcie z osobą agresywną lub wycofaną (depresyjną). Szkolenie przeprowadziła dr n.med. Joanna Krawczyk.

W naszym Instytucie część pracowników brała udział w specjalnie zorganizowanych przez Uniwersytet szkoleniach z zakresu procedur przeciwdziałania dyskryminacji oraz kontaktu ze studentami w kryzysie psychicznym. W zakresie kompetencji jednego pracownika (aktualnie prof. UW dr hab. Justyna Baron) stale pozostaje kontakt z tego typu studentami.

Na stronie naszej Uczelni w sposób wyczerpujący omówiono działanie Komisji ds. Równego Traktowania w UWr oraz podano mail kontaktowy (<https://uwr.edu.pl/rowny-uwr-2/komisja-ds-rownego-traktowania/>).

Opinia studentki 2 roku II stopnia studiów:

„Informacje o formach wsparcia i pomocy materialnej są dostępne na stronach internetowych wydziału lub uczelni. W kwestii bezpieczeństwa - każdy musi zrealizować obowiązkowy kurs BHP online, więc chociaż w teorii każdy powinien mieć wiedzę w tym zakresie. Pamiętam też, że mieliśmy kiedyś spotkanie z zespołem od Rzecznika ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji, ale było to dość dawno temu (na I lub II roku licencjatu, przydałoby się jednak częściej). Powinno być więcej działań w tym zakresie”.

Odpowiednie, cykliczne szkolenia przechodzi ponadto kadra administracyjna naszego Instytutu – są to stacjonarne i zdalne szkolenia z zakresu obsługi oprogramowania, obsługi baz danych, systemów obsługi studentów, oprogramowania z zakresu systemów baz wiedzy, kompleksowego zarządzania informacją o nauce i potencjałem badawczym, itp.

W Instytucie od wielu lat działa Studenckie Koło Naukowe Archeologów, podzielone na sekcje: Archeologia sądowa, Traseologia i archeologia eksperymentalna, Pobite Gary (garncarstwo), Sekcja Archeologii Śródziemnomorskiej i Bliskiego Wschodu, Alter orbis (archeologia Barbaricum), Sekcje epoki kamienia, średniowiecza i archeologii nieinwazyjnej. Opiekę nad działalnością koła sprawuje dr Marcin Bohr. W sprawach merytorycznych studenci zwracają się do pracowników naukowo-dydaktycznych, zgodnie z profilem ich działalności naukowej. Studenci naszego kierunku angażują się też w działalność Samorządu Studenckiego. Dla przykładu w 2024 r. Uchwałą Parlamentu Studentów Uniwersytetu Wrocławskiego nasz student Michał Rolak powołany został do Uniwersyteckiego Kolegium Elektorów na lata 2024-2028. Jest on też przewodniczącym Zarządu Rady Kół Naukowych na Uniwersytecie Wrocławskim oraz przewodniczącym wspomnianego Koła Naukowego w naszym Instytucie. Współpraca między samorządem studenckim i organizacjami studenckimi ma miejsce zazwyczaj przy każdym ważniejszym wydarzeniu naukowym w Instytucie Archeologii. Członkowie Koła Naukowego rokrocznie bardzo aktywnie uczestniczą w przygotowaniu i organizacji Drzwi Otwartych Instytutu Archeologii UWr, Europejskich Dniach Archeologii, Dolnośląskim Festiwalu Nauki, Nocy Humanistów a ostatnio także ogólnopolskim konkursie wiedzy „Barbarzyńca Roku”. Co ważne – sami wychodzą z oddolnymi inicjatywami, w których kadra naukowa jedynie ich wspiera – organizują warsztaty, prelekcje, pokazy w szkołach podstawowych i liceach, a także ośrodkach gminnych. Od szeregu już lat organizują ponadto naukowe wykłady, korzystając z zaplecza technicznego i lokalowego Instytutu, zapraszając ciekawych gości – praktykujących archeologów terenowych oraz wyróżniających się dorobkiem naukowym badaczy z Polski i zza granicy. Trzeba podkreślić: te inicjatywy mają autonomiczny, oddolny i autorski charakter. Studenci poszczególnych sekcji korzystają także z zaplecza terenowego i pomieszczeń budynku Instytutu przy ulicy Koszarowej, gdzie mają miejsce działania z zakresu archeologii eksperymentalnej i rekonstrukcji archeologicznych (np. wykonywanie replik narzędzi kamiennych, produkcja garncarska itd.). Prężnie działają media społecznościowe Koła: www.facebook.com/SKNAUWr

System wsparcia i motywowania studentów jest regularnie monitorowany, oceniany i ulepszany, studenci realnie biorą udział w ocenie tego systemu. Pod kątem przepisów kwestie te regulują: Zarządzenie nr 1/2020 Dziekana Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 23 stycznia 2020 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, zarządzenie nr 13/2020 Dziekana Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 6 października 2020 r. z sprawie zmian w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia. Aktualizacja tych przepisów znalazła się w Zarządzeniu Dziekana 2/2021. Do elementów Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia zalicza się w szczególności: przeprowadzanie studenckich ankiet oceniających zajęcia dydaktyczne i analizowanie wyników, przeprowadzanie hospitacji zajęć, analizowanie procesu oceniania studentów i

monitorowanie osiągania zakładanych efektów uczenia się, kontrolowanie prawidłowości procesu dyplomowania. Na uczelni funkcjonuje system przeciwdziałania dyskryminacji. Studenci mają możliwość realizacji dodatkowych aktywności, na przykład poprzez wolontariat. System wsparcia i motywowania studentów jest monitorowany i doskonalony w sposób ciągły w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Ocena funkcjonowania systemu prowadzona jest m.in. poprzez semestralne ankiety oceny zajęć dydaktycznych oraz ankiety dotyczące organizacji procesu kształcenia i jakości obsługi administracyjnej. Dodatkowo analizowane są zgłoszenia studentów kierowane do opiekunów roku, koordynatorów przedmiotów, dziekanatu oraz władz jednostki, jak również dane dotyczące skreśleń, urlopów dziekańskich i rezygnacji ze studiów. Monitoring obejmuje m.in. dostępność konsultacji, skuteczność wsparcia promotorskiego i opiekuńczego, dostęp do infrastruktury dydaktycznej, wsparcie psychologiczne i socjalne oraz działania motywujące studentów do rozwoju naukowego (koła naukowe, projekty badawcze, konkursy, programy stypendialne). Wyniki monitoringu analizowane są co semestr przez zespół ds. jakości kształcenia. Na ich podstawie formułowane są rekomendacje działań doskonalących (np. zmiany organizacyjne, aktualizacja procedur, modyfikacje form wsparcia, działania informacyjne). Realizacja rekomendacji jest weryfikowana w kolejnym cyklu oceny. Kadra wspierająca proces kształcenia podlega okresowej ocenie przełożonych oraz ocenie pośredniej poprzez analizę wyników ankiet satysfakcji studentów i zgłoszeń dotyczących jakości obsługi. W ocenie systemu wsparcia uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, w szczególności studenci (przedstawiciele samorządu studenckiego, starostowie lat), zgłaszają uwagi w trakcie spotkań semestralnych oraz poprzez ankiety. Wyniki monitoringu stanowią podstawę planu działań doskonalących na kolejny rok akademicki.

W Instytucie Archeologii UWrodrożyliśmy systemowe i rozwiązania służące pozyskiwaniu, analizie oraz wykorzystywaniu opinii studentów w procesie doskonalenia programu studiów, oceniania interakcji pomiędzy studentami i prowadzącymi itd. Opinie te zbierane są w szczególności poprzez anonimowe badania ankietowe dotyczące jakości zajęć dydaktycznych, organizacji procesu kształcenia oraz infrastruktury, a także podczas spotkań konsultacyjnych z władzami jednostki i opiekunami lat, a ponadto podczas dyskusji w trakcie licznych badań terenowych. Wybór opinii i wniosków zawarto w załączniku 9 do niniejszego raportu. Studenci uczestniczą również w pracach gremiów kolegialnych, w tym zespołów ds. jakości kształcenia, co zapewnia im realny wpływ na kształt programu studiów. Wyniki badań ankietowych oraz zgłaszane postulaty podlegają analizie w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Na tej podstawie formułowane są wnioski i rekomendacje, które – po zatwierdzeniu przez właściwe organy – skutkują wprowadzaniem działań doskonalących. Aktualnie prowadzimy intensywne konsultacje związane z tematyką ewentualnej przyszłej zmiany programu studiów. Staramy się traktować studentów jako kluczowych interesariuszy wewnętrznych procesu kształcenia, a ich opinie jako istotny element zarządzania jakością.

Pełna lista instytucji i jednostek, z którymi Instytut Archeologii ma podpisane porozumienia znajduje się w załączniku 8. Kwestie współpracy z otoczeniem zewnętrznym, w tym społeczno-gospodarczym (także w zakresie konstruowania, realizacji i doskonaleniu programu studiów) szczegółowo omówiona została w Kryterium 6.

Studenci archeologii mają szansę przygotowywać się do wejścia na rynek pracy uczestnicząc w badaniach terenowych realizowanych przez Instytut w ramach działań komercyjnych, poza systemem obowiązkowych zajęć, a także współpracując z interesariuszami zewnętrznymi Instytutu, takimi jak instytucje muzealne, akademie nauk, firmy prywatne.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 8:

.....

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego zapewnia szeroki, aktualny i publicznie dostępny zasób informacji dotyczących programu studiów, warunków ich realizacji oraz osiągniętych efektów uczenia się. Informacje te są udostępniane w sposób klarowny, systematycznie aktualizowany i dostosowany do potrzeb kandydatów na studia, studentów, absolwentów oraz interesariuszy zewnętrznych. Podstawowym źródłem informacji jest oficjalna strona internetowa Uniwersytetu Wrocławskiego (<https://uwr.edu.pl/>) oraz Instytutu Archeologii (<https://archeo.uwr.edu.pl/>), gdzie publikowane są aktualne programy studiów I i II stopnia wraz z przypisanymi efektami uczenia się, planami studiów, sylabusami przedmiotów, zasadami realizacji badań terenowych, warunkami zaliczeń i dyplomowania. Programy studiów publikowane są również w Biuletynie Informacji Publicznej Uniwersytetu Wrocławskiego pod adresem <https://bip.uni.wroc.pl/>, co zapewnia ich dostępność i zgodność z obowiązującymi przepisami prawa. BIP zawiera akty prawne, zarządzenia oraz uchwały odnoszące się zarówno do Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych (<https://bip.uni.wroc.pl/324/231/wydzial-nauk-historycznych-i-pedagogicznych.html>) jak również do uchwał Rady Dyscypliny Naukowej Archeologia (<https://bip.uni.wroc.pl/1500/rada-dyscypliny-naukowej-archeologia.html>). Na stronie tej można także odnaleźć informacje dotyczące studiów doktoranckich. Informacje na stronach internetowych są aktualizowane przez właściwe jednostki organizacyjne UWr oraz pracowników Instytutu wyznaczonych do odpowiedzialności za sprawy komunikacji i obszar dydaktyki. Szczegółowe informacje o poszczególnych przedmiotach (cele, treści programowe, metody dydaktyczne, metody weryfikacji efektów uczenia się, nakład pracy studenta i literatura) zawarte są w sylabusach (<https://archeo.uwr.edu.pl/dydaktyka/sylabusy/>), które udostępniane są studentom na stronie oraz w systemach informatycznych uczelni (USOS). Studenci są informowani o lokalizacji i sposobie dostępu do tych informacji na początku semestru. Studenci są informowani o sposobach dostępu do tych informacji, co zapewnia realną dostępność i użyteczność oraz pełną wiedzę o wymaganiach dydaktycznych jeszcze przed rozpoczęciem realizacji przedmiotu.

Na stronie Instytutu Archeologii w zakładce „Rekrutacja” kandydat na studia znajdzie aktualne informacje dotyczące procesu rekrutacji (<https://archeo.uwr.edu.pl/rekrutacja/rekrutacja-2025-2026/>), zasad, podstaw prawnych oraz przekierowanie do Internetowego Systemu Rejestracji Kandydatów. W zakładce „Dydaktyka” znajdują się podstrony dotyczące programu Erasmus+, sylabusy oraz podstrona „Studia w Instytucie”. Zawiera ona program studiów, harmonogramy zajęć dydaktycznych, informacje o konsultacjach oraz aktualnych konwersatoriach specjalistycznych. Pozostałe zakładki zawierają informacje dotyczące konferencji (organizowanych i współorganizowanych przez Instytut), najnowszych publikacji pracowników (z odnośnikami) oraz wydarzeniami. Strony działające na uwr.edu.pl są dostosowane dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami (kontrast, zwiększanie rozmiaru czcionki itd.). Strona Instytutu jest dostosowana do korzystania z urządzeń mobilnych oraz spełnia standardy dostępności obowiązujące na Uniwersytecie Wrocławskim.

Warunki realizacji programu studiów, w tym organizacja zajęć, zasady odbywania badań terenowych, infrastruktura dydaktyczna, dostęp do laboratoriów, zbiorów archeologicznych, pracowni specjalistycznych oraz zaplecza bibliotecznego, są opisane na stronach jednostki oraz w regulaminach wewnętrznych Uniwersytetu Wrocławskiego. Studenci mają również stały dostęp do informacji o terminach zajęć, sesji egzaminacyjnych oraz konsultacjach kadry dydaktycznej.

Informacje o osiągniętych rezultatach kształcenia są przekazywane studentom w sposób ciągły poprzez system oceniania, informację zwrotną udzielaną przez prowadzących zajęcia, a także poprzez procedury dyplomowania. Dane dotyczące losów absolwentów, możliwości zatrudnienia oraz ścieżek dalszego rozwoju zawodowego i naukowego udostępniane są w ramach ogólnouczelnianych analiz oraz działań informacyjnych prowadzonych przez Uniwersytet. Akademickie Biuro Karier udostępnia i

bada losy absolwentów oraz publikuje informacje odnoszące się do ofert pracy i programów stażowych (<https://biurokarier.uwr.edu.pl/monitorowanie-losow-absolwentow/>).

Istotnym elementem publicznego dostępu do informacji jest także aktywność informacyjna i popularyzatorska Instytutu Archeologii, realizowana poprzez media społecznościowe, ogłoszenia o wydarzeniach naukowych, konferencjach, wykładach otwartych, projektach badawczych oraz osiągnięciach studentów i pracowników. Za zarządzanie mediami społecznościowymi w Instytucie odpowiada wyznaczony pracownik Instytutu. Zbiera on i koordynuje treści umieszczane na platformach. Instytut posiada konto na Facebooku (<https://www.facebook.com/archeouniwroc>), Instagramie (<https://www.instagram.com/instytutarcheologiiuwr/>) oraz na YouTube (<https://www.youtube.com/@instytutarcheologiiuniwers5207/featured>). Własne kanały komunikacji na Facebooku tworzą Biblioteka Instytutu Archeologii (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100064895041572> , informacje o nowościach bibliotecznych i skierowane do studentów) oraz Studenckie Koło Naukowe Archeologów UWr (<https://www.facebook.com/SKNAUWr>). Treści publikowane za pośrednictwem tych kanałów mają charakter informacyjny, ale są także skierowane do szerszego odbiorcy, a ich charakter jest w domyśle popularyzatorski. Są to m.in. informacje o badaniach wykopaliskowych (prowadzonych w regionie jak i projektach zagranicznych). Działania te wzmacniają transparentność funkcjonowania kierunku oraz jego widoczność w otoczeniu społecznym.

Instytut Archeologii uczestniczy także w organizacji dni otwartych Uniwersytetu Wrocławskiego w ramach autonomicznych Drzwi Otwartych Instytutu Archeologii UWr, podczas których pracownicy wygłaszają krótkie prelekcje, udzielają informacji potencjalnym kandydatom na studia oraz prezentują ofertę dydaktyczną kierunku. Rozdawane są także ulotki (<https://uwr.edu.pl/dni-otwarte-2025/>). W organizację dni otwartych czynnie angażują się również studenci archeologii należący do Studenckiego Koła Naukowego Archeologów, jak również spoza niego. Informacje dotyczące działalności Uniwersytetu Wrocławskiego, lecz także Instytutu Archeologii są ponadto upowszechniane za pośrednictwem Przeglądu Uniwersyteckiego, dostępnego zarówno w formie online jak i drukowanej (<https://uwr.edu.pl/otwarte-zasoby/przegląd-universytecki/>). Za pośrednictwem strony internetowej nowi studenci mogą korzystać z poradnika ułatwiającego poruszanie się w strukturze uniwersyteckiej: <https://uwr.edu.pl/pierwsze-kroki-na-uwr/> .

Instytut Archeologii zapewnia również możliwość bezpośredniego kontaktu z koordynatorami kierunku, opiekunami lat oraz władzami jednostki, co umożliwia uzyskanie dodatkowych informacji i wyjaśnień dotyczących programu studiów oraz jego realizacji. Prócz studentów i kandydatów na studia interesariuszami Instytutu Archeologii są różne grupy odbiorców. Są to odbiorcy krajowi i zagraniczni zainteresowani archeologią, a przede wszystkim odkryciami i badaniami lokalnymi, przeszłością miejsc zamieszkania, czy urzędnicy odpowiedzialni za dziedzictwo kulturowe, oraz przedstawiciele mediów. Komunikacja odbywa się bezpośrednio, telefonicznie (za pośrednictwem telefonów stacjonarnych w gabinetach), mediów społecznościowych oraz mailowo i za pośrednictwem poczty tradycyjnej.

Systematyczne aktualizowanie informacji oraz ich wielokanałowe udostępnianie stanowią ważny element polityki jakości kształcenia realizowanej w Uniwersytecie Wrocławskim.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 9:

.....

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

i. Nadzór nad kierunkiem studiów archeologia I i II stopnia

Nadzór nad prowadzeniem wszystkich kierunków studiów odbywa się na 2 poziomach i wynika ze struktury Uczelni. Jest realizowany na dwóch poziomach organizacyjnych: ogólnouczelnianym i wydziałowym.

Na poziomie ogólnouczelnianym nadzór merytoryczny, administracyjny i organizacyjny nad powoływanymi kierunkami studiów sprawuje Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego. Rektorowi powierzono zadania wynikające z art. 23 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w tym tworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu. Przykładowo w ramach działań bezpośrednio dotyczących kierunku archeologia (studia I i II stopnia) coroczne ustalanie procedur rekrutacji, limitów przyjęć kandydatów czy formułowania wymagań rekrutacyjnych wobec kandydatów, etc. pozostają w gestii nadzoru Rektora.

W zakresie bieżącego nadzoru nad realizacją programu studiów na kierunku archeologia (studia I i II stopnia) osobą odpowiedzialną jest Dziekan Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych. Realizuje kompetencje jakie wynikają z §17 Regulaminu studiów (Uchwała 68/2024 Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 24 kwietnia 2024 roku w sprawie regulaminu studiów na UWr). Z racji prowadzenia na Wydziale kierunków studiów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, Dziekan realizuje swoje zadania organizacyjne przy udziale prodziekanów: a) prodziekana ds. dydaktyki stacjonarnej i spraw studenckich oraz b) prodziekana ds. dydaktyki niestacjonarnej i jakości kształcenia.

Bezpośrednia organizacja dydaktyki na kierunku studiów np. w zakresie doboru kadry nauczycieli akademickich, finansowania badań naukowych w zakresie dyscypliny wiodącej dla kierunku, budowanie harmonogramu zajęć, dbałość o wyposażenie sal dydaktycznych i pracowni, leży w zakresie odpowiedzialności Dyrektora Instytutu Archeologii, gdzie kierunek jest realizowany.

ii. Struktura podmiotów zaangażowanych w kreowanie i realizowanie polityki doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Wrocławskim

Podmioty zaangażowane w działania doskonalenia jakości kształcenia prowadzone na Uczelni, realizują działania na poziomach: ogólnouczelnianym, wydziałowym i instytutowym.

Poziom ogólnouczelniany. W Uniwersytecie Wrocławskim ważną rolę w kreowaniu polityki doskonalenia jakości kształcenia odgrywa Uczelniana Komisja ds. jakości kształcenia (UKJK), która stanowi integralną część uczelnianego systemu zapewniania jakości [Zarządzenie-Rektora-Nr-239-2022 \(2\).pdf](#) Aktywną rolę w tym systemie odgrywa reprezentant Rektora, czyli Pełnomocnik Rektora ds. zapewnienia jakości kształcenia. Również na tym poziomie czynną rolę w ewoluowaniu i doskonaleniu procesu kształcenia odgrywa Senacka Komisja Nauczania. Ma ona charakter formalny, to znaczy że jej działania wynikają z regulaminu przyjętego Uchwałą nr 81/2021 Senatu UWr z dnia 23 czerwca 2021 roku [Uchwała Nr 108 2021 Senatu UWr z dnia 2021-06-23 w sprawie regulaminu senackiej Komisji Nauczania \(1\).pdf](#) Jej pracami kieruje powołany na okres kadencji Senatu przewodniczący. Skład Komisji powołanej na okres kadencji 2024-2028 stanowią przedstawiciele Senatu Uczelni, przedstawiciele wydziałów i innych jednostek organizacyjnych, reprezentant Samorządu Studentów. W realizacji polityki doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni, ważną rolę pełni Akademickie Biuro Karier. Szczególnie podkreślając wagę zadań związanych z cyklicznym monitorowaniem losów zawodowych absolwentów. Dodatkowo ABK realizuje szerszą politykę Uczelni w zakresie budowania

relacji z absolwentami Uczelni [Program budowania relacji z absolwentami – Biuro Karier UWr](#) , jako wymierne działanie służące podnoszeniu jakości badań losów zawodowych absolwentów.

Poziom wydziałowy. W zakresie monitorowania procesu ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na poziomie wydziału, na który jest prowadzony kierunku archeologia (studia I i II stopnia), osobą odpowiedzialną za koordynowanie tych działań jest Dziekan Wydziału. Realizacja zadań odbywa się z zaangażowaniem dwóch ciał kolegialnych: a) Wydziałowego Zespołu ds. jakości kształcenia, b) Wydziałowego Zespołu ds. oceny jakości kształcenia. Oba Zespoły realizują zadania formalne, czyli wyznaczone przez Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego w zarządzeniach:

- b) Zarządzenie nr 239/2022 Rektora UWr z dnia 24 października 2022 r. w sprawie określenia szczegółowych zadań Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz zespołów ds. jakości kształcenia i ds. oceny jakości kształcenia. [Zarządzenie-Rektora-Nr-239-2022 \(2\).pdf](#)
- c) Zarządzenie nr 119/2023 Rektora UWr z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie prowadzenia i raportowania wybranych działań projakościowych w Uniwersytecie Wrocławskim [Zarządzenie-Rektora-Nr-119-2023 \(4\).pdf](#)
- d) Zarządzenie nr 182/2024 Rektora UWr z dnia 30 września 2024 r. w sprawie studenckich i doktoranckich ankiet ewaluacyjnych i ankiet pracowniczych; [Zarządzenie-Rektora-Nr-182-2024 \(1\).pdf](#)

Na początku każdej kadencji Rada Wydziału w drodze podjętej Uchwały przyjmuje:

- a) regulaminy działalności Zespołów [Regulamin-WZdJK-od-X-2024 \(10\).pdf](#) [Regulamin-WZOJK-2024-2028-Zal.-do-Uchwały-nr-66 2024 RW-WNHP \(1\).pdf](#)
- b) skład osobowy Zespołów, który obejmuje przedstawicieli nauczycieli akademickich, doktorantów i studentów. Pracami kierują prodziekani w roli przewodniczących, bezpośrednio odpowiedzialni za koordynowanie prac Zespołów. [Uchwała-nr-73 2025-RW-WNHP-22.10.2025zmiana-składu-WZJK-2024-2028 WNHP \(1\).pdf](#) [Uchwała nr 74/2025 Rady Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 22 października 2025 r. w sprawie zmiany składu Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych na kadencję 2024-2028 \(156,77KB\)](#)

Działalność Zespołów jest podsumowywana sprawozdaniem rocznym, przedkładanym Radzie Wydziału, która przyjmuje je w drodze podjętych Uchwał, następnie przekazywanych Rektorowi. [Zalacznik-do-uchwały-nr-78 2025-RWNHP-1 \(2\).pdf](#)

Poziom instytutowy. Na niższym poziomie organizacyjnym działania doskonalące jakość kształcenia są powierzone kierunkowym zespołom pomocniczym. W ramach Instytutu Archeologii, gdzie realizowany jest kierunek studiów, zadania monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia realizują dwa zespoły czyli: a) Kierunkowy Zespół ds. jakości kształcenia, b) Kierunkowy Zespół ds. oceny jakości kształcenia.

Podział organizacyjny i zdecentralizowane zadania wynikają z przyczyn praktycznych, aby na zróżnicowanym Wydziale działania ewaluacyjne i projakościowe lokować bezpośrednio w miejscu prowadzenia kierunku studiów. Takie założenie umożliwia wypracowanie działań adekwatnych i specyficznych dla kierunków. Działalność obu zespołów pomocniczych jest sformalizowana w tym zakresie, że są one powołane Zarządzeniem nr 12/2024 Dziekana WNHP z dnia 4 listopada 2020 roku na okres kadencji 2024-2028.

1. Zakres i podział zadań wokół realizacji polityki doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Wrocławskim

Zakres zadań i odpowiedzialności za politykę doskonalenia jakości kształcenia jest spójny z przedstawioną powyżej strukturą organizacyjną. Na poziomie zadań Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia realizowane działania łączą się z kreowaniem wspólnej polityki Uczelni, zgodnej ze strategią Uniwersytetu Wrocławskiego. Przykładowo zadania dotyczą wypracowywania zasad realizacji działań na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia, sposobów oceny tych działań spójnie w ramach Uczelni, projektowania zasad prowadzenia i raportowania działań projakościowych, monitorowania i analizy jakości kształcenia na wydziałach etc. Działania w procesie systematycznego doskonalenia jakości kształcenia realizuje Senacka Komisja Nauczania. Analizując działania wprost dotyczące kierunku archeologia (studia I i II stopnia), można wskazać np. opiniowanie wniosków w sprawie utworzenia nowych kierunków studiów, opiniowanie modyfikacji programów jako część formalnego procesu, opiniowanie zasad rekrutacji czy zasad regulujących wewnętrzną pracę Uczelni w zakresie dydaktyki (lektoraty z języka obcego i języka polskiego dla cudzoziemców, realizacji zajęć wf).

Zadania i odpowiedzialność Zespołów wydziałowych i pomocniczych zespołów kierunkowych jest podzielona na dwie grupy działań.

Pierwsza grupa to działania Wydziałowego Zespołu ds. jakości kształcenia (oraz pomocniczego zespołu kierunkowego w Instytucie Archeologii) w zakresie:

1) opracowywania rekomendacji i zaleceń do działań projakościowych na wydziale; 2) opracowywania programów studiów lub ich zmian; 3) opiniowania programów studiów lub ich zmian przygotowanych przez inne zespoły; 4) wspierania doskonalenia kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej; 5) wykonywania zadań zleczanych przez Dziekana oraz zaleceń i wytycznych UKJK; 6) przygotowywania rocznych sprawozdań z działań związanych z jakością kształcenia według wzorów określonych przez UKJK.

Druga grupa działań jest realizowana przez Wydziałowy Zespół ds. oceny jakości kształcenia (oraz pomocniczy zespół kierunkowy w Instytucie Archeologii) w zakresie: 1) monitorowanie prawidłowości oceniania studentów i doktorantów; 2) monitorowanie i ocena jakości prac dyplomowych, rzetelności ich oceniania oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych; 3) opracowanie i analiza ankiet studenckich; 4) monitorowanie i analiza oceny obsługi administracyjnej studentów i doktorantów (dziekanatów, sekretariatów/sekcji dydaktycznych); 5) monitorowanie procesu hospitacji zajęć (w tym na studiach podyplomowych, kursach i szkoleniach); 6) przygotowywanie rocznych sprawozdań z działań związanych z oceną jakości kształcenia według wzorów określonych przez UKJK.

Mimo że na poziomie wydziałowym i instytutowym realizowane zadania są podobne, to sens takiego podziału organizacyjnego uzasadnia potrzeba dopasowania rozwiązań do specyfiki kierunków. Na Wydziale są prowadzone kierunki przypisane do zróżnicowanych dyscyplin w dziedzinach nauk społecznych i humanistycznych. Różnorodność wymaga powołania zespołów pomocniczych w Instytucie Archeologii, które odgrywają bezpośrednią rolę w ewoluowaniu i doskonaleniu kształcenia na obu kierunkach studiów I i II stopnia.

Przykłady działań projakościowych w ramach kierunkowych zespołów:

Zespół do spraw jakości kształcenia w Instytucie Archeologii. Analiza potrzeb ewentualnych zmian w zakresie programu studiów. Zespół w trakcie swych spotkań podkreślił zasadność zmian dokonanych w wyniku działań naprawczych poprzedniego zespołu wychodzących naprzeciw zaleceniom wymienionym w uchwale nr 454/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 16 lipca 2020, zwłaszcza odnośnie wyłączenia z oferty dydaktycznej przedmiotów realizowanych w ramach wspólnych grup dla studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia. Obecnie na obu poziomach studiów realizowane są przedmioty (dotyczy to w szczególności konwersatoriów specjalistycznych), w przypadku których pomimo podobnie brzmiących nazw zróżnicowano treści programowe oraz

określono zróżnicowane efekty uczenia się odpowiednio do właściwego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji. Zespół gromadzi, analizuje i wykorzystuje przy tworzeniu programów kształcenia opinie pracodawców. Gromadzenie i publikowanie informacji na temat kształcenia prowadzonego w Instytucie. Corocznie opracowuje, na bazie oceny jakości kształcenia, wskazówki i zalecenia do działań projakościowych. Zespół stale współpracuje z członkiem Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, dr Bernadetą Kufel-Diakowską.

W obecnym roku akademickim (2025/2026) Zespół ds. jakości kształcenia realizuje zadania postulowane i sformułowane w poprzednim raporcie. Przeprowadza rewizję przestrzegania procedury zatwierdzania prac dyplomowych przez Radę Naukową Instytutu (zawartą w uchwale 23/2013 Rady Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych i wydanie rekomendacji w tym zakresie). Analizuje i przegląda porozumienia i formy realizacji współpracy z otoczeniem. Opracowuje ankiety na temat współpracy z potencjalnymi pracodawcami, mające na celu dokonywanie ocen tej współpracy w przyszłości. Analizuje program studiów I stopnia oraz sylabusów zajęć realizowanych na studiach I stopnia pod kątem równowagi w zakresie obciążeń pracy studentów i punktów ECTS. Przegląda tabelę efektów uczenia się na studiach studiów I stopnia pod kątem zasadności związków z treściami przedmiotów.

W maju 2025 roku Zespół ds. jakości kształcenia zajął się opracowaniem procedur dyplomowania w związku z potrzebą odniesienia się do zaleceń Dziekana w tej materii. Zwrócono uwagę na konieczność oddzielenia zasad ogólnych, wspólnych dla studiów I i II stopnia od zasad szczegółowych, obowiązujących na danym poziomie, które trzeba potraktować odrębnie. Przygotowano opis specyfiki zagadnień do trzeciej części egzaminu dyplomowego, zaopiniowany i monitorowany na bieżąco przez KZJK zgodny z treściami programowymi na danym stopniu studiowania i odpowiadający efektom uczenia się na tych poziomach. Link do sprawozdania zespołu ds. jakości kształcenia: <https://archo.uwr.edu.pl/dydaktyka/jakosc-ksztalcenia/>

Drugi z działających w Instytucie zespołów, to znaczy Zespół ds. oceny jakości kształcenia spotyka się stacjonarnie, zaś w sprawach bieżących pozostaje w kontakcie zdalnym. Zespół stale współpracuje z członkiem Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia, jednocześnie wicedyrektorem ds. Dydaktyki – dr. Marcinem Bohrem. Zespół zajmuje się przeprowadzeniem samooceny działań projakościowych prowadzonych w instytucie oraz oceny obsługi studentów i doktorantów. Podejmuje działania w zakresie monitorowania losów absolwentów oraz analizuje zgodność efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy. Opiniuje prawidłowość oceniania studentów i doktorantów poprzez analizę rozkładu ocen danych przedmiotów, jakości i rzetelności oceniania prac dyplomowych oraz prawidłowości stosowania systemu punktów ECTS. Analizuje jakość kształcenia poprzez analizę ankiet studenckich, kart hospitacji zajęć, dokumentacji przebiegu studiów wraz z oceną czynności kończących studia oraz proces dyplomowania.

W rezultacie bieżącej oceny realizacji programów studiów podjęto konsultacje nad modyfikacją programu studiów II stopnia oraz I stopnia. Są one na etapie dyskusji prowadzonej wśród nauczycieli akademickich w Instytucie. Na wniosek Przewodniczącego Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia prof. dr hab. Rafała Włodarczyka przeprowadzono po raz pierwszy zwrotne badanie ankietowe dla nauczycieli akademickich, będące odpowiedzią zarówno na ankiety studenckie (ocena i atmosfera wspólnej pracy) jak i warunki lokalowe oraz sprzętowe. Wskazano kilka nieznacznych niedogodności i braków. W związku ze spadającym odsetkiem zwrotu ankiet studenckich, wspólnie z Wydziałowym Zespołem do spraw oceny jakości kształcenia opracowano program pro frekwencyjny („Zaangażowanie w feedbackowanie”), który realizowano w roku 2024-2025 i który realizowany jest także w roku 2025/2026. Odbyły się również spotkania osobiste ze studentami w formie 22 wywiadów w grupie studentów II i III roku studiów licencjackich oraz I i II roku magisterskich w sprawie przyczyn spadającego odsetka ankiet.

W ramach działań realizowanych przez zespół ds. jakości kształcenia w bieżącym roku akademickim (2025/2026) wymienić należy: a) przeprowadzenie rewizji programu nauczania dla studiów I i II stopnia

wraz z propozycją modyfikacji tego programu w oparciu o konsultacje prowadzone w gronie nauczycieli i studentów; b) modyfikacja formy i działania pro frekwencyjne ankiet oceny zajęć kierowanych do nauczycieli akademickich; c) przeglądanie programów I stopnia oraz sylabusów zajęć realizowanych na studiach I stopnia pod kątem równowagi w zakresie obciążeń pracy studentów i punktów ECTS. Link do sprawozdania zespołu ds. oceny jakości kształcenia: <https://archeo.uwr.edu.pl/dydaktyka/jakosc-ksztalcenia/>

Obowiązujący na kierunku archeologia program studiów II stopnia po modyfikacjach przyjęty został Uchwałą Senatu z 21 kwietnia 2021 roku i obowiązuje od roku akademickiego 2021/2022. Program studiów na poziomie I obowiązuje od roku akademickiego 2019/2020 i przyjęty został uchwałą Senatu UWr z 25 września 2020 r. Aktualnie prowadzone prace mają na celu kolejne modyfikacje tego programu, uwzględniające zmieniające się okoliczności i uwarunkowania społeczno-demograficzno-gospodarcze, postęp metod analitycznych i pomiarowych, nowe możliwości w zakresie prowadzenia badań interdyscyplinarnych, sytuację na „rynku” uczelni wyższych oraz oczekiwania interesariuszy zewnętrznych, a także studentów, których opinii zasięgano. Poprzednia modyfikacja przebiegała na kilku poziomach proceduralnych: etap I - projektowanie zmian i oceny zewnętrzne propozycji, etap II - opinia Senackiej Komisji Nauczania o programie studiów, etap III – Uchwała Senatu Uczelni w sprawie realizacji programu na kierunku archeologia II stopnia. Projektowanie i modyfikowanie programów studiów w Uczelni jest procedurą formalną i standardową. W procesie modyfikacji programu kierunku archeologia II stopnia kluczową rolę w jego konstruowaniu i ocenianiu odegrali pracownicy Instytutu Archeologii, Kierunkowy Zespół ds. jakości kształcenia w Instytucie Archeologii oraz Wydziałowy Zespół ds. jakości kształcenia. Wówczas (w 2021 roku) realizacja działań przebiegała zgodnie ze strategią „Zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia 2021- 2024”, która obowiązywała na Wydziale (*aktualnie w kadencji 2024-2028 ta strategia nie jest formalnie kontynuowana, ponieważ rozwiązania jakie z niej wynikły są już stosowne obligatoryjnie przy wszystkich działaniach projektujących i modyfikujących programy studiów na Wydziale*). Szczegółowe działania w procesie modyfikacji programu studiów na kierunku archeologia II stopnia:

Etap 1:

- 1) powołanie przez dziekana Wydziału zespołu osób odpowiedzialnych za przygotowanie nowej wersji programu studiów;
- 2) konsultacje ze studentami i pracownikami akademickimi w celu zebrania propozycji zmian i udoskonalień realizacji kształcenia, angażując ich w roli interesariuszy wewnętrznych, *(przeprowadzono otwartą dyskusję ze studentami różnych roczników, aby poznać ich opinie i pomysły na kształt proponowanych zmian (styczeń 2021 roku), dyskusja podejmowała kwestie specjalności i dopasowania zajęć do ich realizacji, zgromadzono opinie pozytywne i krytyczne od studentów, wymagające wyjaśnień w zakresie realizacji założonej koncepcji studiów w modyfikowanej wersji);*
- 3) opracowanie konstrukcji programu studiów uwzględniając ofertę specjalności i realizowane efekty uczenia się jako odpowiedź na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego,
- 4) konsultacje z pracodawcami jako interesariuszami zewnętrznymi, współdziałającymi z Instytutem *(ocenę zewnętrzną przeprowadzili przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego: dyrekcje placówek muzealnych, urzędów konserwatorskich, jednostek kultury analizując zakres merytoryczny oferowanych specjalności, treści kształcenia zorientowane na prace terenowe w zakresie ratowniczych badań inwestorskich, ochrony dziedzictwa, popularyzacji lokalnych odkryć, aspekty badawcze dla rozwoju dyscypliny z zastosowaniem metod nieinwazyjnych);*
- 5) analizy programu i rekomendacje zespołów ds. jakości kształcenia (w Instytucie Archeologii i na Wydziale)

- 6) uchwała z opinią Rady Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych dotycząca programu studiów po modyfikacji.

Etap II – prezentacja programu na posiedzeniu Senackiej Komisji Nauczania, implementacja uwag krytycznych i koniecznych zmian w programie.

Etap III – podjęcie przez Senat Uchwały w sprawie programu studiów na kierunku archeologia II stopnia. Od roku 2021/2022 roku program studiów I i II stopnia nie był modyfikowany, pod względem jego struktury. Obecnie w Instytucie Archeologii prowadzone są ożywione dyskusje nad koniecznością kolejnej zmiany aktualnego programu studiów. Istotna jest wynikająca wyraźnie z interakcji ze środowiskiem studenckim konieczność zwiększenia zajęć polegających na bezpośredniej pracy z oryginalnym materiałem zabytkowym oraz zajęć praktycznych z wykorzystaniem najnowocześniejszej aparatury badawczej – pomiarowej, analitycznej i dokumentacyjnej, już teraz pozostającej w posiadaniu i zasobach Instytutu (planuje się dalsze zakupy takiej aparatury). Potrzeba taka wynika także z dyskursu z interesariuszami zewnętrznymi. Wskazuje się na potrzebę takiej modyfikacji programu studiów, aby przyciągnąć studentów poprzez funkcjonowanie ogólnopolskich i środkowoeuropejskich autorytetów/specjalistów w określonych dziedzinach – przykładowo archeologia prekolumbijska, archeologia miejska, archeologia starszej i środkowej epoki kamienia, archeozoologia. W tych dziedzinach pracownicy Instytutu posiadają doceniane w całej Polsce i Europie kompetencje, potwierdzone wielokrotnie realizowanymi projektami grantowymi oraz publikacjami w najbardziej prestiżowych światowych czasopismach (lista w załączniku 7).

Działania związane z monitorowaniem i przeglądem realizacji programu studiów mają dwa poziomy: a) pierwszy dotyczy zmian strukturalnych w samej konstrukcji programu (modyfikacje), b) drugi dotyczy bieżącego monitorowania i doskonalenia działań dydaktycznych w realizacji zakładanych efektów uczenia się. Gruntowny monitoring i przegląd struktury programu studiów II stopnia, który wymaga zmian jakościowych, poprzedzał modyfikację z 2021 roku. Analiza poprzedniego programu studiów obejmowała np.: ocenę zgodności oferty z realnymi potrzebami rynku pracy w zakresie racjonalizacji oferty specjalnościowej, analiza struktury zajęć, zmiana w zakresie brzmienia efektów uczenia się odpowiednio dla 7 poziomu PRK, przegląd treści nauczania, zaangażowania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w konstruowanie modelu programu studiów (*były to aspekty wskazane do zmiany przez zespół oceniający, weryfikowane w trakcie kolejnej wizytacji zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej i uznane za zrealizowane – Uchwała 843/2022 Prezydium PKA z dnia 14 września 2022 roku*).

Efektom oceny dotychczasowego programu były konkretne propozycje zmian strukturalnych w programie, dążąc do lepszego dopasowania kształcenia na tym kierunku do realnych potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego Dolnego Śląska.

Zmiany jakie zaproponowano do wdrożenia obejmowały:

1. Wprowadzenie w program studiów II stopnia dwóch nowych specjalności: archeologia w przestrzeni publicznej oraz archeologia powszechna;
  2. Zintensyfikowanie prac kierunkowych zespołów: do spraw jakości kształcenia i do spraw oceny jakości kształcenia. Składy tych zespołów zostały zoptymalizowane. Zakres ich działalności został określony w regulaminach zatwierdzonych przez Radę Instytutu i zamieszczonych na stronie Instytutu pod zakładką: „jakość kształcenia”: <https://archeo.uwr.edu.pl/dydaktyka/jakosc-ksztalcenia/>. Reorganizacja zespołów jest bezpośrednią konsekwencją pełnego wdrożenia zadań wynikających z Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i wewnętrznego zapewnienia jakości kształcenia. Oba zespoły monitorujące jakość dydaktyki i oceniające programy studiów działają na podstawie zarządzeń dziekana WNHP:
- Zarządzenie Dziekana Nr 3/2021 w sprawie ogłoszenia i wdrożenia w działalności dydaktycznej Wydziału Nauk Historycznych i Pedagogicznych dokumentu pt. Strategia zapewnienia i doskonalenia

jakości kształcenia. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia 2021-2024. Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych;

- Zarządzenie Dziekana nr 10/2021 w sprawie wprowadzenia Wydziałowego Systemu Weryfikacji Zakładanych Efektów Uczenia Się na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych z załącznikami.

Zespół ds. Jakości Kształcenia zajmuje się przeglądem programów studiów w zakresie atrakcyjności i nowoczesności z uwzględnieniem opinii i oczekiwań ze strony otoczenia społeczno-gospodarczego oraz naukowego, a także kontrolą aktualności sylabusów i ich zgodności w zakresie obciążeń pracy studentów i punktów ECTS oraz adekwatności treści programowych i efektów uczenia się (przykłady zostały podane przy odniesieniu do kryterium 2).

Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia jest odpowiedzialny m.in. za przegląd programów studiów w zakresie realizacji treści i ich zgodności z przyporządkowanymi efektami uczenia się w oparciu o ankiety studenckie, planowanie i analizę wyników hospitacji, opracowanie wyników ankiet studenckich oraz przygotowanie danych niezbędnych do utworzenia raportu rocznego przygotowywanego na Wydziale. Są to takie informacje jak rozkład wystawianych ocen, aktualna liczba studentów, oceny z egzaminów i prac dyplomowych. Informacje pozyskiwane z ankiet studentów wypełnianych w systemie USOS (np. dotyczące rozbieżności w realizowanych i deklarowanych treściach programowych) są przekazywane do zespołu ds. jakości kształcenia, który może zalecić prowadzącym przegląd uaktualnienie sylabusów. Ten sam zespół zajmuje się monitorowaniem losów absolwentów. Jest to realizowane we współpracy z Biurem Karier Uniwersytetu, a także poprzez analizę danych z systemu ELA (system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów). Oba zespoły w sposób elastyczny, wynikający ze zmiennej sytuacji pandemicznej monitorowały również jakość kształcenia zdalnego i hybrydowego, starając się zapewnić merytoryczne wsparcie prowadzącym i uczestnikom takich zajęć.

W rezultacie oceny realizacji programu studiów w roku akademickim 2020/2021 przeprowadzonej przez oba zespoły podjęliśmy prace o charakterze projakościowym. Modyfikacje uwzględniały zmianę liczby i profili specjalności oraz dostosowanie efektów uczenia się do nowych treści programowych na nowo powołanych specjalnościach, a także są odpowiedzią na przeprowadzone uprzednio analizy oczekiwań pracodawców i studentów oraz pracowników Instytutu.

Studenci archeologii są zaangażowani w ocenę procesu dydaktycznego prowadzonego w Instytucie Archeologii za pomocą odpowiedzi w formie maili na zadane pytania, a także za pomocą ankiet dostępnych w systemie USOS. Informacje o możliwości anonimowej oceny zajęć są wielokrotnie przekazywane przez prowadzących zajęcia. Ankiety są nieobowiązkowe i obejmują wszystkie zajęcia realizowane w danym semestrze. Informacje o możliwości wypełniania ankiet są wielokrotnie przekazywane przez prowadzących w trakcie zajęć. Ocena zajęć dydaktycznych za pomocą ankiety składa się z 6 pytań: 1) Jak oceniasz klarowność zasad zaliczenia przedmiotu, 2) jak oceniasz zrealizowanie treści programowych określonych w sylabusie, 3) jak oceniasz uporządkowanie i ustrukturyzowanie nauczyciela w prowadzenie zajęć, 4) jak oceniasz przygotowanie i zaangażowanie nauczyciela w prowadzenie zajęć, 5) jak oceniasz komunikatywność nauczyciela w trakcie zajęć, 6) jak oceniasz atrakcyjność wykorzystywanych podczas zajęć form dydaktycznych? Od lat największym problemem jest stopa zwrotu wypełnionych ankiet, co dotyczy w szczególności ankiet „sptywających” po semestrze letnim. W ostatnich latach stopa zwrotu wahała się średnio pomiędzy 20 a 30%. W roku akademickim 2024/2025 oraz 2025/2026 podjęto ogólnowydziałową akcję „Zaangażowanie w feedbackowanie”, polegającą na zachęcaniu studentów do aktywizacji w zakresie wypełniania ankiet, przewidując dla najaktywniejszego kierunku w ramach Wydziału atrakcyjną nagrodę. Do tej pory zanotowano jedynie nieznaczny wzrost stopy zwrotu ankiet. Zauważa się, że współczesne pokolenie niechętnie bierze udział w jakichkolwiek badaniach ankietowych, jest przeładowane ogólnouniwersytecką korespondencją. Planuje się podjęcie innych inicjatyw ukierunkowanych na otrzymywanie informacji zwrotnych od studentów. Wciąż jednym ze źródeł takich opinii jest bezpośrednia rozmowa, prowadzona na zajęciach, w trakcie konsultacji oraz szczególnie w trakcie badań terenowych. Wyniki ankiet są analizowane przez Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia, który

formułuje wnioski i potrzeby związane z poprawą dydaktyki leżącą w możliwościach Instytutu. Naszym zdaniem oceny studentów są zatem brane pod uwagę podczas oceny programu studiów. Drugim sposobem pozyskiwania opinii jest przysyłanie zapytania drogą elektroniczną za pośrednictwem narzędzia USOSmail.

W drugim aspekcie- czyli bieżące monitorowanie jakości kształcenia - działania dydaktyczne w ramach programów studiów I i II stopnia są okresowo monitorowane, co oddziałuje na proces doskonalenia jakości kształcenia. Monitorowane są procesy dyplomowania dlatego zespoły jakości (wydziałowy i kierunkowy) kształcenia wypracowywały rekomendacje i zasady dyplomowania w tej sprawie. Szczegółowo procedura dyplomowania została opisana w Kryterium 3, jest również ogólnie dostępna na stronie Instytutu pod adresem: <https://archeo.uwr.edu.pl/dydaktyka/studia-w-instytucie/> w części: „Procedura dyplomowania”. Jest ona odrębna, różnorodna i specyficzna dla studiów I i II stopnia.

Zespoły ds. oceny jakości kształcenia (wydziałowy i kierunkowy) regularnie, czyli dwa razy w roku akademickim monitorują ewaluację zajęć akademickich według wyników ankiet studenckich. Stale dążymy do angażowania studentów w inicjatywę ewaluacyjną, dlatego Dziekan podjął działanie zachęcające organizując wydziałowy konkurs „Zaangażowanie w feedbackowanie” [Regulamin-studenckiego-konkursu-WNHP-Zaangażowanie-w-Feedbackowanie \(1\).pdf](#) Innym przykładem jest okresowe monitorowanie losów zawodowych absolwentów i współpraca z Akademickim Biurze Karier. Zachęty do włączenia się w działania Uczelni na rzecz polityki budowania relacji z absolwentami mogą zwiększyć udział w badaniu, gromadząc wskazania co udoskonalać w kształceniu.

W wyniku przeprowadzanych ankiet zespoły otrzymują regularne komunikaty, świadczące o właściwym kierunku działań podjętych w trakcie zmiany programu studiów w 2021 roku. Jednocześnie wskazuje się wyraźnie, że studenci są bardzo zadowoleni z wszelkich zajęć, w trakcie których z jednej strony wykorzystywana jest najnowocześniejsza aparatura badawcza i pomiarowa, z drugiej na te z nich, w przypadku których podejmuje się pracę na oryginalnym materiale zabytkowym i przeprowadza różnorodne analizy specjalistyczne. Przygotowywana aktualnie modyfikacja programu, zgodnie z oczekiwaniami studentów i interesariuszy zewnętrznych, są nakierowane na zwiększenie liczby zajęć z wykorzystaniem najnowocześniejszej aparatury badawczej i pomiarowej, w oparciu o oryginalny materiał zabytkowy. Chcemy położyć nacisk na wzmocnienie kompetencji naszych absolwentów w zakresie umiejętności prowadzenia badań terenowych z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu dokumentacyjnego i najnowocześniejszych technik. Istotnym czynnikiem zmian będzie także rozwój tej części dydaktyki, która zajmuje się analizą tych aspektów i dziedzin archeologii, w obrębie których wrocławska archeologia uniwersytecka ma największe osiągnięcia, zaś reprezentujący nasz Instytut badacze są autorytetami w skali nie tylko Polski, ale też Europy i Świata. W związku z zapotrzebowaniem rynku pracy, oczekiwaniami studentów i przyszłych studentów na zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, w ramach modyfikacji chcemy zmienić treści programowe i efekty uczenia się na takie, które umożliwiłyby zdobywanie wymaganych też przez środowisko zewnętrzne kompetencji praktycznych. Sama zawartość treści zajęć ulec może więc pewnej modyfikacji, ale nie typ tych zajęć. Procesy te powiązane są z obserwowanym rozwojem nowych metod badań w dziedzinie archeologii, ale także z rozwojem infrastruktury dydaktycznej i badawczej Instytutu, umożliwiającej działania dotychczas pewnym stopniu realizowane jedynie teoretycznie.

Ocenę osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się dokonuje się poprzez weryfikację przypisanych do sylabusu przedmiotu zakładanych efektów z uzyskanymi rzeczywistymi wynikami. Ponadto studenci w drodze semestralnych ankiet mogą sami ocenić poprawność jakości kształcenia. Uzyskane w toku studiowania efekty uczenia się są przydatne na rynku pracy lub w dalszej edukacji studenta - umiejętność samodzielnego analizowania, pozyskiwania informacji i rozwinięte kompetencje społeczne pozwalają odnaleźć się absolwentom we współczesnym świecie nauki i pracy zawodowej.

Seminarium dyplomowe monitorowane jest poprzez sprawdzanie postępów na poszczególnych etapach pisania pracy. Niewielkie grupy seminaryjne umożliwiają intensywną pracę ze studentem, wyłapywanie ewentualnych błędów, korekty językowe i stylistyczne oraz rzecz jasna kontrolę merytorycznej warstwy powstającej pracy. Takie intensywne spotkania w małych grupach umożliwiają również na bieżąco weryfikację potencjalnego zastosowania sztucznej inteligencji w trakcie pisania pracy. Postępy w ramach seminariów dyplomowych, które wszyscy uczestnicy seminarium referują na każdym spotkaniu, oceniane są całościowo w trybie semestralnym. Poza seminariami, w trakcie pozostałych zajęć metody etapowej oceny osiąganych efektów polegają na kolokwiah międzysemestralnych, ustnym odpytywaniu, pracach projektowych oraz z zakresu metodyki konserwacji zabytków, ocenie aktywności, opracowywania i relacjonowania zadanych przeczytania lektur/artykułów problemowych, ocenie wypowiedzi ustnych, ocenie prezentacji multimedialnych.

Jednym z czytelnych przykładów oddziaływania interesariuszy na doskonalenie programu kształcenia jest opisana powyżej procedura modyfikacji programu studiów archeologia II stopnia w 2021 roku. Zmiany były wynikiem współdziałania nauczycieli akademickich ze studentami bezpośrednio zaangażowanymi w proces kształcenia, gotowymi aby podzielić się refleksjami o potrzebach zmian. Czynna była rola interesariuszy zewnętrznych z otoczenia społeczno-gospodarczego. Pracownicy oraz studenci poprzez swoich przedstawicieli mają możliwość przedstawienia swoich uwag i ocen jakości procesu kształcenia podczas posiedzeń Rady Naukowej Instytutu lub Rady Wydziału. Postulaty dotyczące spraw organizacji dydaktyki i jakości pracy administracyjnej Instytutu oraz Dziekanatu mogą także być zgłaszane przez każdego pracownika i studenta bezpośrednio Z-cy Dyrektora Instytutu ds. Dydaktycznych lub Prodziekanowi Wydziału ds. Studenckich. Sprawy te, zależnie od ich wagi, załatwiane są niezwłocznie lub kierowane do rozpatrzenia przez umocowane i kompetentne osoby lub gremia.

Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia działający w obrębie Instytutu dokonuje analizy efektów uczenia i organizacji oferty dydaktycznej w odniesieniu do potrzeb rynku pracy. W tym celu nie tylko monitorowane są losy absolwentów (zgodnie z art. 352 ust. 1 Ustawy o szkolnictwie wyższym), ale także odbywają się konsultacje z przedstawicielami lokalnego rynku pracy. W ramach tych działań odbywane są konsultacje w zakresie oceny planowanych zmian. Konsultacje prowadzone są wśród jednostek, będących potencjalnymi pracodawcami naszych absolwentów: m.in. urzędy konserwatorskie, muzea, jednostki zajmujące się ochroną dziedzictwa kulturowego. Szczegółowo interakcje te zostały opisane w ramach Kryterium 6.

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

.....

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony - Wysoki poziom, duże umiędzynarodowienie i skuteczność badań naukowych prowadzonych przez pracowników Instytutu oraz wykorzystanie tych wyników w dydaktyce - Specjalizacje studiów II stopnia dobrane do profilu naukowego pracowników, a jednocześnie odmienne od specjalności oferowanych przez inne Instytuty Archeologii w Polsce - Baza lokalowa o powierzchni i strukturze odpowiedniej do prowadzenia założonej koncepcji kształcenia. Dobra infrastruktura dydaktyczna i wyposażenie w aparaturę badawczą. - Obecność pracowni archeometrii i konserwacji zabytków archeologicznych oraz sali ekspozycyjnej wykorzystywanych w procesie kształcenia - Duża atrakcyjność Wrocławia jako miasta akademickiego	Słabe strony - Wzrastająca liczba obciążeń i wymogów natury administracyjnej utrudnia pracę dydaktyczną i naukową - Specyfika kształcenia na poziomie szkoły średniej, luki w zakresie umiejętności pisania prac - Luki w monitorowaniu losów absolwentów - Niepełne dostosowanie budynku przy ul. Szewskiej 48 do potrzeb studentów niepełnosprawnych
Czynniki zewnętrzne	Szanse - Korzystne położenie, ułatwiające nawiązywanie kontaktów naukowych z ośrodkami w Czechach i Niemczech - Wzrost zapotrzebowania na rynku pracy na absolwentów posiadających kompetencje, które można zdobyć na studiach archeologicznych nie tylko w obszarze archeologii, ale również teledetekcji itp. - Wysoki udział pracowników i studentów w międzynarodowym życiu naukowym i działalności dydaktycznej dają dobrą	Zagrożenia - Niż demograficzny sprawia w ostatnich latach obniżenie liczby studentów. Postępowanie tego trendu może spowodować, że część potencjału dydaktycznego Instytutu pozostanie niewykorzystana - Ograniczona liczba miejsc pracy w zawodzie archeologa w otoczeniu społeczno-gospodarczym - Szybko zmieniające się kryteria oceny działalności naukowej Instytutu i jego pracowników - Coraz mniejsze zainteresowanie młodych ludzi pracą naukową

	perspektywę przyszłego rozwoju wrocławskiego środowiska archeologów • Wzrost poziomu świadomości społeczeństwa o konieczności ochrony dziedzictwa kulturowego, wzrost zapotrzebowania na inicjatywy z zakresu popularyzacji wiedzy, rekonstrukcji archeologicznej, rękodziela, eksperymentu.	wynikające z niskiego wynagrodzenia oraz dużych nakładów pracy. • Niewystarczająca znajomość języka niemieckiego wśród studentów – języka bardzo ważnego w Europie Środkowej, obecnego w szeregu pozycji literaturowych i w archiwaliach

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana)

.....

(podpis Rektora)

Wrocław , dnia 25.02.2026 r.

Część III. Załączniki

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat tj. 2022/2023	Bieżący akademicki tj. 2025/2026 stan II 2026 rok
I stopnia	I	43	44
	II	33	26
	III	18	25
II stopnia	I	16	22
	II	14	25
Razem:		124	142

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2023	43	15
	2024	52	25
	2025	41	22
II stopnia	2023	16	11
	2024	21	13
	2025	28	13

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Razem:	201	99

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2023 poz. 2787)⁴

Nazwa wskaźnika – Archeologia studia I stopnia, licencjackie	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów=180 pkt
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁵	2060 h
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	180 pkt
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	152 pkt
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	Nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	21 pkt
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	Nie dotyczy
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁶	Nie dotyczy
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 h
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. 2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

⁵ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁶ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

Nazwa wskaźnika – Archeologia studia II stopnia, magisterskie	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry=120 pkt
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁷	800
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	120 pkt
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	113
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	Nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	22
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	Nie dotyczy
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁸	Nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. 2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁹

Archeologia, studia I stopnia licencjackie – zajęcia związane z dyscypliną „archeologia”

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS

⁷ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁸ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁹ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Wstęp do archeologii	Wykład Konwersatorium	60	5
Dokumentacja w archeologii	Laboratorium	30	3
Wprowadzenie do archeologii Nowego Świata	Wykład Konwersatorium	60	5
Podstawy informatyki dla archeologów	Laboratorium	30	4
Traseologia	Konwersatorium	20	2
Archeologia powszechna – paleolit i mezolit	Wykład Konwersatorium laboratorium	70	7
Archeologia społeczna	Wykład	20	2
Muzealnictwo i ochrona zabytków	Wykład Konwersatorium	60	5
Metodyka badań wykopaliskowych	Ćwiczenia terenowe	280	10
Metodyka prospekcji archeologicznej	Ćwiczenia terenowe	35	3
Archeologia powszechna – neolit	Wykład Konwersatorium laboratorium	70	7
Archeologia klasyczna	Wykład Konwersatorium	60	5
Konwersatorium Specjalistyczne	Konwersatorium	90	9
Konserwacja zabytków archeologicznych	Wykład laboratorium	50	6
Proseminarium	seminarium	60	12
Archeologia powszechna – epoka brązu i okres halsztacki	Wykład Konwersatorium laboratorium	70	7
Przedsiębiorczość w archeologii	Konwersatorium	30	5

Ćwiczenia muzealne	ćwiczenia	75	5
Archeologia powszechna – okres lateński	Wykład Konwersatorium laboratorium	52,50	5
Archeologia powszechna – okres wpływów rzymskich	Wykład Konwersatorium laboratorium	52,50	5
Seminarium licencjackie	seminarium	60	13
Archeologia powszechna – wczesne średniowiecze	Wykład Konwersatorium laboratorium	52,50	5
Archeologia powszechna – późne średniowiecze	Wykład Konwersatorium laboratorium	52,50	5
Podstawy numizmatyki	Wykład Konwersatorium	60	6
Metodyka badań zabytków ruchomych	laboratorium	60	6
Razem:		1560	152

Archeologia, studia II stopnia magisterskie - zajęcia związane z dyscypliną „archeologia”

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Metodologia i historia archeologii	Wykład Konwersatorium	45	7
Wykład specjalizacyjny I	Wykład	60	8
Wykład specjalizacyjny II	Wykład	60	8
Wykład specjalizacyjny III	Wykład	30	4
Konwersatorium specjalistyczne	Konwersatorium	150	15
Seminarium magisterskie	Seminarium	120	56

Podstawy zarządzania w archeologii	Konwersatorium	30	6
Metodyka badań wykopaliskowych (ćwiczenia terenowe w miesiącach wakacyjnych)	Ćwiczenia terenowe	150	6
Metodyka prospekcji archeologicznej (ćwiczenia terenowe)	Ćwiczenia terenowe	35	3
RAZEM		680	113

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2023 poz. 2787).
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg następującego wzoru:.....
5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:
7. Wykaz egzaminów dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru – dotyczy studiów pierwszego stopnia kończących się egzaminem dyplomowym:
8. Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml.
9. Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & *: < > ? / \ { | } & % # (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone).
10. Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający. Dokumentacja powinna uwzględniać pracę dyplomową, suplement do dyplomu, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego.
4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).
6. Wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych (publikacji, patentów, praw ochronnych, realizowanych projektów badawczych), których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku, a także zestawienie ich osiągnięć w krajowych i międzynarodowych programach stypendialnych, krajowych i międzynarodowych i konkursach/wystawach/festiwalach/zawodach sportowych z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).
7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom.
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej w formule ex post

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Uczelnia prowadzi działalność naukową zgodną z koncepcją i celami kształcenia w zakresie dyscypliny lub dyscyplin do których jest przyporządkowany kierunek

Standard jakości kształcenia 1.3

Efekty uczenia się określone dla kierunku oraz dla poszczególnych zajęć są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.3a

Efekty uczenia się określone dla kierunku oraz dla poszczególnych zajęć w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.3b

Efekty uczenia się określone dla kierunku oraz dla poszczególnych zajęć w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów prowadzących do uzyskiwania tytułu zawodowego inżyniera pozwalają na osiągnięcie wszystkich efektów inżynierskich zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Standard jakości kształcenia 2.1b

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się, w tym efektów inżynierskich.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności tych z zakresu przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), egzamin dyplomowy, projekty dyplomowe (o ile są uwzględnione w programie studiów) prace dyplomowe (o ile są uwzględnione w programie studiów), studenckie osiągnięcia

naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym efektów inżynierskich w przypadku kierunków studiów prowadzących do uzyskiwania tytułu zawodowego inżyniera.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

{Logo uczelni}